

Kiến thức gia đình

139

Phụ san báo Nông Nghiệp VN

CÁC CA SĨ ĐOẠT GIẢI
"TIẾNG HÁT TRUYỀN HÌNH"
HÁT Ở ĐÂU ?

Tuổi

đầy thì

HẠ XUỐNG:
BẠC CHA MẸ
THÊM NỖI LO

CA SĨ THU MINH

GIẢI NHẤT TIẾNG HÁT TRUYỀN HÌNH 1993

CÔNG TY CAO SU ĐỒNG NAI

- ĐỊA CHỈ: XUÂN LẬP - LONG KHÁNH - ĐỒNG NAI
- ĐIỆN THOẠI: (061). 726303 - 726333 • FAX: (061). 726343
- VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN: 39 BÊN VÂN ĐỒN - Q. 4 - TP. HCM
- ĐIỆN THOẠI: (08). 8223345 • FAX: (08). 9400874

Chúc
Mừng
Năm
Mới

Trụ sở công ty.

- ☆ Ngày thành lập: 2-6-1975.
- ☆ Tổng diện tích cao su 39.446 ha.
- ☆ Sản lượng cao su khai thác năm 1999: 38.200 tấn. Sau năm 2000

sản lượng khai thác khi định hình vườn cây: 45.000 tấn.

- ☆ Tổng số cán bộ, công nhân viên năm 2000: 15.000 người.

Công ty mong muốn hợp tác, liên doanh trên các lĩnh vực: Tiêu thụ cao su, sản xuất, chế biến hàng hóa từ nguyên liệu cao su. Hợp tác khoa học kỹ thuật về cao su.

ĐC Nguyễn Thành Châu - giám đốc công ty nhận chứng chỉ chất lượng ISO - 9002.

Giám đốc
NGUYỄN THÀNH CHÂU

Độc trong số này

● *Những vấn đề của thế kỷ 21*: Trước một tương lai đang tan chảy **Mịch La 3** ● Mua sắm trong thế kỷ 21- Cuộc cách mạng dành cho những kẻ lười biếng **Lê Tây Sơn 8** ● *Tân mạn*: Vẫn vợ chuyện 2 ngày của 2 năm **Lưu Trọng Văn 10** ● *Chuyện nhân vật*: Ba lần gặp Kim Dung **Hồ Tây 14** ● *Thời sự quốc tế*: Sự chuyển giao quyền lực đầy kịch tính ở Nga **Vinh Thắng 19** ● *Vui lạ*: Những chuyện cực kỳ 'ngộ nghĩnh' trên thế giới **Bảo Diên 22** ● *Điện ảnh thế giới*: Những kỷ lục trong thế kỷ vừa qua **V.K 26** ● *Nghệ thuật*: Balê và Ôpêra Việt Nam - Bao giờ nàng công chúa được đánh thức **Vi Hằng 28** ● *Âm nhạc*: "Tiếng hát truyền hình" - Hát ở đâu? **Lê Thiếu Nhơn 32** ● *Dành cho*

Kiến thức gia đình

Phụ san báo NN Việt Nam
Ra hàng tháng vào ngày 8-18-28

- Tổng biên tập: LÊ NAM SƠN ● Trình bày - Mỹ thuật: TRUNG DŨNG
- GPXB số 2508/BC-GPXB cấp ngày 10-9-1994 và 2620/BC ngày 13-09-1996 của Bộ Văn hóa - Thông tin. ● Sắp chữ điện tử tại Tòa soạn KTGD. ● Chế bản và in tại ITAXA và Nhà in Báo NHÂN DÂN TP Hồ Chí Minh. ● TRỤ SỞ: - TP Hồ Chí Minh: 58 Nguyễn Bình Khiêm, quận 1 * Tel: 8299791 * Fax: 84.8.8241341 - Hà Nội: 14 Ngô Quyền * Tel: 8250174 - 8256492 * Fax: 84.8.8252923 - Văn phòng miền Trung- Tây Nguyên: 5 Tháp Bà, TP Nha Trang * Tel: 058-831022 - Văn phòng đại diện ĐBSCL: 49 Lý Tự Trọng, TP Cần Thơ * Tel: 071-835431 ● Thư và bài xin gửi về: 58 Nguyễn Bình Khiêm, Quận 1, TP Hồ Chí Minh.

khán giả truyền hình: Công chúa Hoàn Châu, phim và phía sau phim
Tuy Hòa 34 • 3 người mẫu và 1 ca sĩ thành đạt nhất thế kỷ 20 **P.P 36**
 • Người bệnh AIDS nghèo cần thuốc **Đinh Lệ 39** • Cuộc đời các thiên tài đưa lên màn ảnh **Chu Minh Thụy 40** • *Chuyện người xưa: Vì sao Tư Mã Thiên bị nhục hình?* **Trần Vinh An 42** • Tuổi dậy thì... hạ xuống bậc cha mẹ thêm nỗi lo **Kim Vân 50** • Tình yêu ngọt ngào và cay đắng **Yên Định 52** • Chuyện tình tay ba Marilyn Monroe và hai anh em Kennedy (Kỳ 45) **Trung Dũng 55** • *Nuôi con: Cần chú ý khi trẻ thơ lười nói* **Kim Vân 61** • *Bạn có biết: Khả năng miễn nhiễm kỳ lạ của loài rồng Komodo* **Lê Nguyễn 64** • *Y học: Y sử và những phát minh* **Nguyễn Hiến 67** • Cội nguồn của linh cảm **Trường Lâm 71**
 • *Khoa học trước những thách thức: Cuộc tranh luận về học thuyết Big - Bang* **Hàm Đan 74** • *Chuyện lạ: Sự thật về người chết sống lại ở Haiti* **Huỳnh Hóng 80** • *Tư vấn giúp bạn: Nghêu sò ốc hến... thuốc hồi xuân cho nam giới, mỹ phẩm làm đẹp cho nữ giới* **H. Hóng 89** • *Mang nịt vú lâu có khả năng bị ung thư vú* **H. Hóng 90** • *Tư liệu nhiều kỳ: Tống Khánh Linh, người phụ nữ kiệt xuất của Trung Quốc (Kỳ 9)* **Nguyễn Khắc Khoái 93** • *5 phút thư giãn* **102.**

Và các chuyên mục:

• *Tâm tình bạn trẻ* **46** • *Thanh.Thảo và thơ* **48** • *Thơ tình bạn đọc* **49** • *Nói với con* **63** • *Trao đổi với bạn đọc* **87**
 • *Kinh tế gia đình* **91** • *Chuyện nhớ mãi trong đời tôi: Giờ này cô ở đâu?* **Hiền Uyên 97** • *Tìm bạn* **101.** ■

Cảnh trong phim
 "Công chúa Hoàn
 Châu". ▶

NHỮNG VẤN ĐỀ CỦA THẾ KỶ 21

Nhiệm tiến bộ chóng mặt, những đổi thay triệt để vào các năm cuối cùng của thế kỷ vừa qua đã không khỏi làm con người cảm thấy chóng mặt, hoang mang trước một tương lai hẳn còn biến động và đổi thay hơn nữa. Và người ta không thể không đặt ra cái câu hỏi mà Gauguin từng thảng thốt nêu lên nơi bức tranh của mình, từ trăm năm trước («Chúng ta sẽ đi về đâu...?»). Tất nhiên, trước câu hỏi loại như vậy, khó ai có thể đưa ra được câu trả lời cụ thể, chính xác. Tuy nhiên, điều đó không có nghĩa là con người không thể hướng tầm nhìn và dự phóng của mình về cuộc sống sắp tới, trên cơ sở của tri thức và dữ liệu hiện tại. Bằng tinh thần đó,

trong thời gian vừa qua, các tạp chí có tiếng trên thế giới (Như *Le Monde*, *Science & Vie*, *Time*, *Le Nouvel Observateur*...) đã thực hiện nhiều loạt bài phân tích về các vấn đề liên quan đến cuộc sống trên hành tinh này ở thế kỷ 21. Để giúp bạn đọc nắm được thông tin, ý kiến về những vấn đề đó, từ số này, KTGD xin lần lượt giới thiệu, trích dịch tóm tắt hoặc tổng hợp các nhận định trên, cũng không loại trừ có những ý kiến, cách nhìn riêng của chúng tôi, cụ thể như về môi trường (nhiệt độ trái đất trong thế kỷ tới, sự xói mòn của tính đa dạng sinh học trong tương lai...); về sinh-y học (trong tương lai, người ta chế ngự được những căn bệnh nan y (?), việc thay thế cơ quan nội tạng, giới tính có còn là yếu tố quan trọng trong thế kỷ tới?); về dân số, lương thực (thức ăn cho 9 tỉ người vào năm 2050, sự bùng nổ của các đô thị...) những thành tựu về thiên văn vũ trụ trong giai đoạn sắp tới (việc nghiên cứu lỗ đen, đi tìm một hành tinh khác có sự sống...); cả những vấn đề thuộc địa hạt văn hóa xã hội (những vận động viên thể thao của tương lai, sự phân bố lao động và giai cấp mới trong kỷ nguyên điều khiển học...). Tuy nhiên, dù được đề cập dưới khía cạnh nào, thì hẳn như độc giả sẽ nhận thấy, đây không phải là những dự báo mang tính chất «vị lai chủ nghĩa», mà chỉ là những cách nhìn, đúng hơn, cách đặt vấn đề - với rất nhiều hy vọng và cũng chừng đó lo âu - về cuộc sống sắp tới của chúng ta, hoặc của con cháu chúng ta. Và chúng tôi cho rằng hẳn đây là cách thích hợp nhất để già từ cái thế kỷ 20 đã trở thành dĩ vãng.

Trước một tương lai đang tan chảy

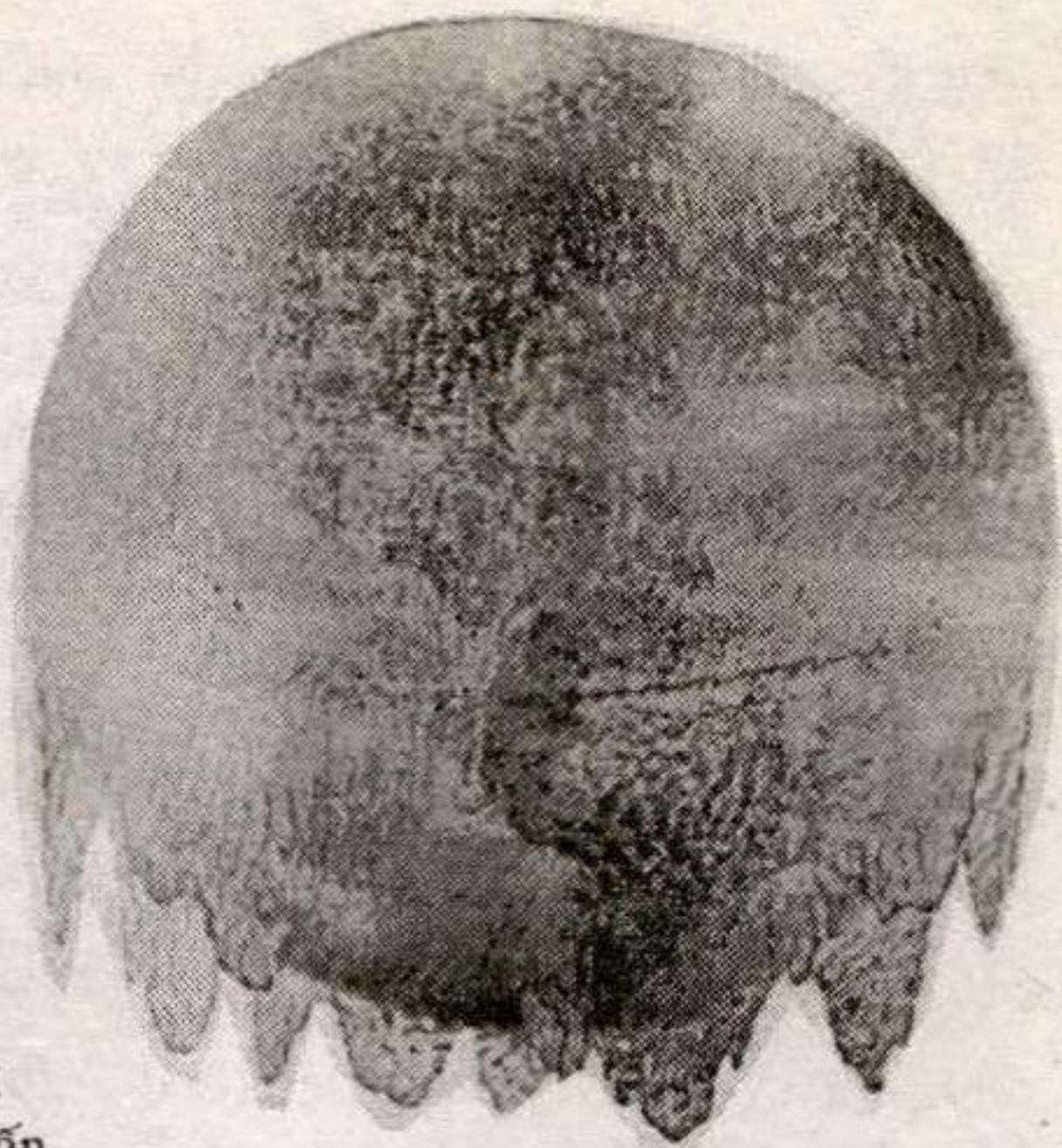
Có thể nói đây là một “vụ án” lớn nhất trong những thập niên cuối cùng của thế kỷ 20. Người ta đã phải huy động một số lượng “nhân viên điều tra” khổng lồ từ rất nhiều tổ chức, cơ quan, viện nghiên cứu, không chỉ gồm những nhà khí hậu học mà cả những khoa học gia từ

mọi ngành, cả hải dương học, cổ sinh vật học, sinh học, hóa học, sinh thái học,... gây một cuộc tranh cãi kéo dài và phức tạp nhất. Tên gọi “vụ án”: hiệu ứng nhà kính (HUNK). Bị cáo: con người. Nạn nhân: khí hậu trái đất. Đây là lần đầu tiên sự thay đổi khí hậu trên quy mô toàn cầu do hành

động của con người gây ra.

Sự việc bắt đầu khi vào những năm của thập niên 1990, các nhà khí hậu học lưu ý đến hiện tượng nhiệt độ trung bình của trái đất càng ngày càng nóng dần lên và đây không phải là một hiện tượng của tự nhiên mà do tác động của con người. Vào năm 1995, nhà khí quyển học người Mỹ là Benjamin Santer, thành viên chủ chốt của Hội Đồng Liên Chính Phủ về sự thay đổi của khí hậu, gọi tắt là IPCC, đã chủ trì một cuộc điều tra công phu và tỉ mỉ về vấn đề tác động của việc sử dụng nhiên liệu hóa thạch lên khí hậu, bản phúc trình của B. Santer kết luận: “Nhiều chứng cứ cho thấy có một ảnh hưởng rõ ràng của con người lên nhiệt độ của hành tinh”. Nói cách khác, việc sử dụng nhiên liệu hóa thạch (than, dầu hỏa, khí metan...) của các tập đoàn công nghiệp khổng lồ đã tạo ra một HUNK làm cho khí hậu trái đất thay đổi theo hướng nóng lên. Lập tức, nhà khoa học vốn còn vô danh này trở thành mục tiêu tấn công, đả kích của các công ty dầu hỏa, các tập đoàn công nghiệp mà sản phẩm tùy thuộc vào nhiên liệu hóa thạch. Người ta chỉ trích B. Santer là vội vã, có ý đồ muốn đặt chính trị lên trên khoa học, là muốn “hù dọa” công chúng về một mối nguy không có thật...

Nhưng B. Santer và các đồng nghiệp của ông không lùi bước, và cuộc chiến càng lúc càng thu hút thêm nhiều tổ chức tham dự: Viện Goddard của NASA, Trung tâm Nghiên cứu Khí quyển Hoa Kỳ, Viện CNRS của

Pháp, Viện MAX-PLANCK của Đức, Tổ chức Khí tượng quốc tế, các tổ chức môi trường... tất cả đều có mặt trong cuộc điều tra rộng lớn nhất từ trước tới nay để tìm hiểu về ảnh hưởng của con người lên trên khí hậu trái đất. Và cho đến nay, gần 5 năm sau, thì có lẽ ít còn ai có thể phủ nhận HUNK gây ra từ nhiên liệu hóa thạch, tuy rằng một số chi tiết vẫn đang còn được tranh cãi. Quan trọng hơn hết, các tập đoàn công nghiệp, từ chỗ chối bỏ, nay đã phải thừa nhận tác hại của nhiên liệu hóa thạch. “Sẽ thiếu khôn ngoan và nguy hiểm nếu không lưu ý tới mối nguy của việc trái đất đang nóng lên” - đó là lời thú nhận của chính chủ tịch British Petroleum, gần đây nhất.

Vậy HUNK là gì, và tại sao lại là mối hiểm họa cho hành tinh chúng ta hiện nay? Việc nhiệt độ trái đất nóng lên sẽ đem lại những hệ quả thế nào trong tương lai? Cần phải nói rằng HUNK không phải là một hiện tượng

mới mẻ, nó đã có kể từ khi trái đất được hình thành, và là điều kiện để duy trì sự sống trên hành tinh này: khi ánh sáng mặt trời chiếu xuống trái đất, sức nóng bốc lên sẽ được một số khí (mà ta gọi là “khí nhà kính”) giữ lại nơi tầng dưới của bầu khí quyển (*troposphere*), hiện tượng này giữ cho khí hậu trái đất ở mức độ cần thiết cho sự sống. Không có hiện tượng này, trái đất sẽ là một hành tinh lạnh giá với nhiệt độ -20°C . Các loại khí này có thể có từ nguồn gốc tự nhiên, hoặc do con người tạo ra qua việc sử dụng các nguyên liệu hóa thạch (dầu hỏa, than đá...). Các “khí nhà kính” chủ yếu gồm *Carbon Dioxide* (CO_2), *Mê-tan* (CH_4), *Azote protoxide* (N_2O)... Vấn đề của thời đại chúng ta là các lớp bao bọc trái đất này trở nên dày hơn và nặng hơn, đến nỗi làm thay đổi khí hậu, làm trái đất nóng lên và điều này, đến phiên nó, đã và sẽ đem lại những hậu quả lớn lao cho cuộc sống trên trái đất. Sau đây là một vài số liệu:

Kể từ cuộc cách mạng công nghiệp (giữa thế kỷ 18) đến nay, khí CO_2 đã tăng lên 30%, N_2O tăng 15%, còn *mê-tan* thì tăng 145%... Điều đáng chú ý là mức gia tăng đã phát triển cùng chiều với sự phát triển kinh tế khắp toàn cầu. Chính Bộ Ngoại giao Mỹ năm 1998 đã cảnh báo rằng nếu con người không thực hiện những thay đổi lập tức, thì mức tập trung khí nhà kính sẽ tăng lên gấp 3 lần trong 100 năm, đạt mức cao nhất trong lịch sử trái đất từ 50 triệu năm trở lại đây.

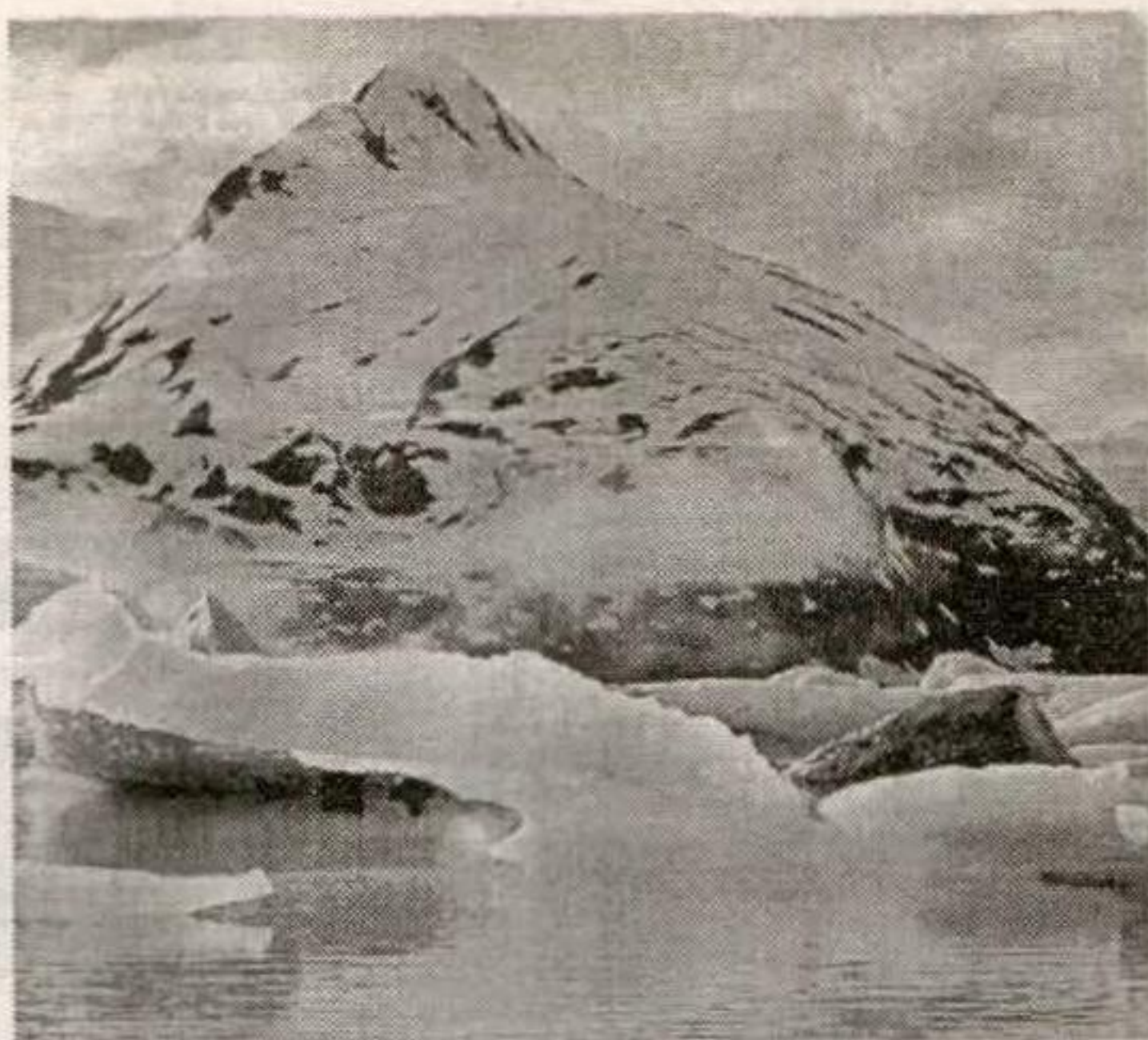
Còn về khí hậu? Đến nay thì không còn ai có thể nghi ngờ về việc trái đất càng ngày càng nóng lên.

IPCC đã cho thấy trong 1 thế kỷ vừa qua, khí hậu đã tăng lên gần 5°C , và từ đây cho đến thế kỷ 21, nếu không có những biện pháp quyết liệt, nhiệt độ sẽ tăng từ 2 đến 5°C . Cơ quan này nhận định: “Có thể nhận thấy rõ tác động của con người đối với khí hậu trái đất”. Nói cách khác, đây là lần đầu tiên con người đã tạo ra một hiệu ứng nhà kính phụ trội làm thay đổi khí hậu, từ đó sẽ biến đổi cả cảnh quan của trái đất: làm cho khí hậu bất thường, thay đổi chế độ mưa trên toàn cầu, làm gia tăng sự xuất hiện của bão, lũ, gió lốc, điều này cũng có nghĩa là làm gia tăng mức độ sa mạc hóa, mức độ lũ lụt và đồng thời kéo theo sự khô hạn, thiếu nước trên toàn hành tinh, làm thay đổi các vùng canh tác, các hệ sinh thái, sự biến mất của nhiều chủng loài động vật... Những hiện tượng này, đến lượt chúng, lại sẽ gây ra những hậu quả tai hại khác mà cho đến nay con người chưa lường hết nổi.

Thật ra những điều trên không còn là dự báo nữa: ngay trong vài năm cuối cùng của thế kỷ vừa qua, con người đã chứng kiến những hậu quả “nhân tiền”: trong năm 1997 - 1998, hiện tượng El Nino (việc nóng lên của các giòng hải lưu ở Thái Bình Dương) đã gây ra những tai họa khủng khiếp (21.700 người chết, tổn thất lên tới 47 tỉ); càng vào cuối thế kỷ 20, những hiện tượng khí hậu cực đoan xuất hiện càng nhiều, chỉ riêng trong năm 1999 vừa mới đây, không thể kể xiết những thiên tai do sự biến đổi của khí hậu: những đợt nóng khủng khiếp, lũ lụt từ sông Danube cho đến sông Dương Tử, những cơn lốc Twister dữ dội ở Bắc và Trung Mỹ, lũ lụt ở Nam Á và

Đông Nam Á vừa qua... tất cả đều như muốn nhắc lại lời cảnh báo cuối cùng của tự nhiên.

Riêng tác động đối với băng hà, các nhà khoa học còn tỏ ra lo ngại hơn. Do nhiệt độ tăng lên, các băng sơn, băng hà tan chảy, làm cho mực nước biển tăng lên. Sau đây là những con số cụ thể (Theo tạp chí *Time*, 13-12-1999:

Ở Ấn Độ, băng hà Gangotri cứ mỗi năm thu hẹp lại 30 mét, ở núi Caucasus (Nga) một nửa số băng đã biến mất trong 100 năm vừa qua; băng hà ở núi Andes thuộc Peru hiện nay cứ mỗi năm mất đi chừng 30 mét, gấp 7 lần so với những năm 1960; ở Bắc cực, biển băng thu hẹp diện tích 6% từ 1978 đến 1995; ở Nam cực, chỉ riêng trong 1 năm, từ 3-1998 đến 3-1999, gần 3.000km³ băng đã tan chảy thành nước. Người ta ước tính nếu cứ với mức độ tan chảy như vậy, mực nước biển trong thế kỷ 21 sẽ nhận chìm các thành phố ven biển từ New York đến Bombay, và một số đảo quốc như Maldives, Fiji... sẽ bị xóa đi trên bản đồ thế giới.

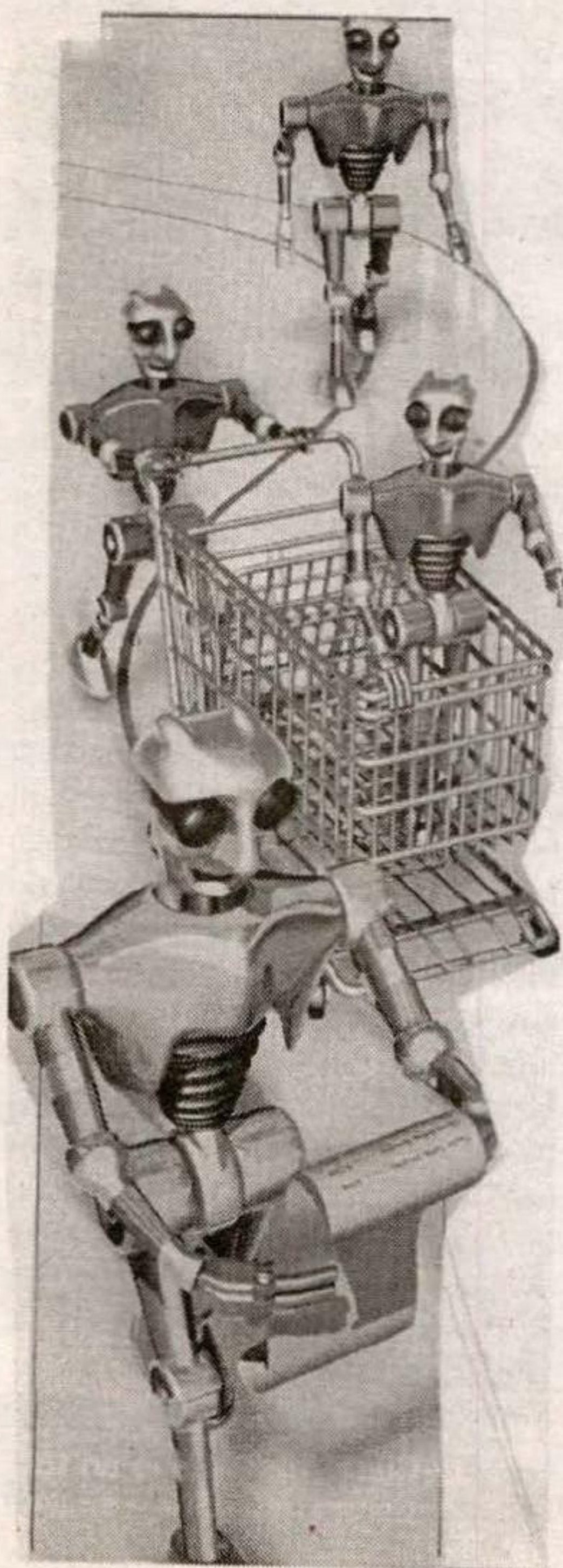
Về mặt hình thức, thì hiện nay các nước đều đã thừa nhận mối hiểm họa của hiệu ứng nhà kính gây ra do sử dụng nhiên liệu hóa thạch, nhưng về mặt biện pháp, người ta lại chưa thể có được một tiếng nói chung. Các hội nghị toàn cầu về vấn đề này rốt cuộc trở thành nơi cãi vã, lời qua

tiếng lại giữa các quốc gia, không phải chỉ giữa các nước “phương bắc” với các nước “phương nam” mà còn giữa các nước đang phát triển với nhau. Hội nghị Tokyo năm 1997 những tưởng đã đạt được một bước khả quan: thoát tiên tất cả đều đồng ý về chỉ tiêu cắt giảm khí nhà kính 5% vào năm 2010, nhưng rồi cuối cùng chỉ có 20 nước là thực sự chuẩn y, còn các nước còn lại (trong số đó có Hoa Kỳ, Nhật và các nước EU) không đồng ý. Hội nghị Buenos Aires một năm sau đó (1998) lại là một bước lùi so với hội nghị Tokyo: không đi đến được một thống nhất nào, cuối cùng người ta về với lời hẹn... sẽ gặp nhau lại vào năm 2000 tại La Haye. Hình như không ai thêm để ý đến lời kêu gọi thống thiết của B. Santer: “*Thời gian là một thứ xa xỉ phẩm mà chúng ta không hề có*”. Trong khi chờ đợi, khí hậu vẫn nóng lên và băng sơn, băng hà vẫn tiếp tục tan chảy. ■

MỊCH LA

■ Mua sắm trong thế kỷ 21

CUỘC CÁCH MẠNG DÀNH CHO NHỮNG KẺ LƯỜI BIẾNG

Lười biếng vì phải nhấp chuột và gõ bàn phím khi mua sắm trên mạng? Đừng lo, trong tương lai gần, TV, tủ lạnh (thậm chí cả thùng đựng rác) và các nhân viên ảo thông minh sẽ lo giúp bạn việc này. Tất cả những gì bạn cần làm là nằm trên ghế xa lông, ăn bánh và xem bóng đá.

Hãy chú ý! Cái ngày mà những người tham gia mua sắm trên mạng bị cột chặt vào chiếc máy tính để bàn sắp qua rồi. Trong tương lai gần, chúng ta sẽ mua sắm thông qua chiếc máy cầm tay Palm Pilot, qua chiếc TV có nối cable

modem, qua máy trò chơi, qua chiếc tủ lạnh thông minh... tức là qua những phương tiện khác thay vì qua chiếc máy tính để bàn (PC).

Đến đầu năm 2003, các nhà phân tích tác phong tiêu dùng hy vọng sẽ có 1/3 hộ gia đình tham gia mua sắm thông qua các công cụ không phải máy tính để bàn, với tổng số tiền lên đến 50 tỉ USD. Nhiều người sẽ không cần mở bộ trình duyệt Web để mua sắm trên mạng, vì điện thoại di động nối với mạng Internet đã cho họ khả năng này. Loại TV mới nhất của Sony dùng cho hệ thống Web TV có thể giúp bạn mua sắm trên màn hình có phân lô. Với TV này, bạn có thể mua quà tết mà không cần rời mắt khỏi màn hình. Dịch vụ cáp rải rộng và có tên Excite (a) Home có mặt vào năm tới sẽ cho phép bạn mua các sản phẩm vừa quảng cáo trên TV. Ví dụ: Khi bạn đang xem quảng cáo một nhà hàng thức ăn nhanh pizza thì một cái bánh pizza hoạt họa có nhân đầy đủ sẽ chạy qua màn hình. Chỉ bằng hai cái nhấn bộ điều khiển từ xa, bánh sẽ được giao đến tận nhà bạn trong vòng một giờ bởi cửa hàng gần nhất của dịch vụ Excite (a) Home có đủ dữ liệu về thẻ tín dụng và địa chỉ nhà của bạn. Mọi việc bạn cần làm là ngồi xem TV và chờ bánh đến.

Công ty Symblo Technologies đang gắn các thiết bị đọc mã vạch vào máy tính cầm tay Palm, với Palm mới này bạn sẽ khỏi phải đến cửa hàng mà chỉ cần cho máy đọc mã vạch in trên sản phẩm đã sử dụng hết, là máy tự động đặt hàng bổ sung cho bạn. Nếu không muốn rời khỏi chiếc ghế bành vì bộ phim đang chiếu quá hay và chiếc pizza

vừa mang đến quá ngon, bạn có thể nhờ chiếc tủ lạnh đời mới làm giúp việc này. Hai hãng Electrolux và Frigidaire đã phát triển được bản mẫu của loại tủ lạnh thông minh mà theo họ quảng cáo, thì tủ lạnh có khả năng tự nhận biết thực phẩm lưu giữ nào đã hết để đặt hàng mới cho cửa hàng dịch vụ có nối mạng với nó. Sau tủ lạnh thông minh, các chuyên viên của công nghệ thực phẩm mơ về cái ngày thùng đựng rác cũng sẽ được mã vạch in trên bao bì của các sản phẩm thải hồi để nhắc nhở cửa hàng bổ sung gấp. Lúc đó những chàng độc thân không còn lo bị đói. Các chuyên viên cũng mơ ước về ngày xuất hiện các cửa hàng tiện nghi lưu động đi lại thường xuyên giữa kho hàng và các hộ gia đình.

Tuy nhiên, người ta không tin là những cửa hàng lưu động liên tỉnh hay liên tiểu bang sẽ giết chết hoạt động mua sắm trực tiếp "mắt thấy, tay sờ", vì đi mua sắm là một thói tiêu khiển, nơi con người có điều kiện để xã hội hóa và gặp gỡ, tán gẫu với nhau. Nhưng có lẽ người ta sẽ đến nhìn ngắm nhiều hơn là mua sắm cho công kênh. Lúc đó, số cửa hiệu trưng bày giới thiệu sản phẩm sẽ nhiều hơn số siêu thị. Việc mua sắm đã được máy móc lo còn người tiêu dùng chỉ đi chơi và khảo sát thị trường.

Một phát triển mới mẻ khác trong hoạt động mua sắm là các nhân viên ảo thông minh giống như Dealagent của cửa hàng dịch vụ trên mạng Dealttime.com. Nhân viên thông minh này sẽ thay mặt bạn chọn hàng và trả giá với người bán...

LÊ TÂY SON
(Theo Time)

Văn vơ Chuyện 2 ngày của 2 năm

LƯU TRỌNG VĂN

Người ta, từ phương Tây đến phương Đông, theo đạo Hồi, Thiên Chúa hay Phật, bác học hay bình dân đã khản cổ tranh luận năm 2000 là năm thuộc thế kỷ 20 hay thế kỷ 21, thuộc thiên niên kỷ thứ II hay thuộc thiên niên kỷ thứ III, làm cho vị thần năm 2000 phải tức giận: "Bàn gì bàn lắm thế? Tên của tôi là "2000", cứ gọi là "2000" khỏi cần thêm bớt gì hết, khỏi ăn theo cái gì hết!"

Chào năm 2000! Vâng, cứ chào như thế là đủ!

31 tháng 12, ngày cuối cùng của năm 1999, Hội Nhà văn thành phố Hồ Chí Minh tổ chức cuộc gặp mặt các hội viên để vui vẻ. Quả thật lâu lâu các nhà văn mới gặp nhau, té ngửa sao tóc gã nào gã nấy cứ đua nhau mà bạc xóa. Hỏi tuổi nhau - trên 40, trên 50 cả rồi. Nhà văn Sơn Nam trên 70 lụ khụ lắm, đôi mắt đã khó nhọc nhướn nhướn cặp kính cận pha lão tột... độ. Nhà văn ít cười hơn nhưng vẫn dí dỏm chuyện. Nhà thơ Bùi Chí Vinh một thời làm thơ ngổ ngáo, văn chương kiểu tay chơi, giờ dù tóc đầu đỉnh vẫn không giấu được những cọng tun grunn... bạc, làm bốn phần một đệ tử công khai nhét đầy thức ăn vào bao ni lông rồi dúi vào bị của nhà văn Sơn Nam để cụng đem về, đem giao thừa nhấm nháp. Chả hiểu Sơn Nam cạn chén rượu cùng ai qua đêm giao thừa

ấy? Thế kỷ 20, nhà văn chả có nhà, qua thế kỷ 21 chắc vẫn vậy, đành chép miệng rằng: "Nhà là cái quái gì cơ chứ khi đời ta là những chuyến đi?...". Vây quanh Sơn Nam có rất nhiều em gái làm thơ... Các nàng tặng nhà văn già những tập thơ tình nổi đom đóm, và thế là, các nhà thơ già, thơ trẻ đua nhau tặng các tập thơ cho nhau. Tôi đùa: "Thơ biểu rất chạy!". Mà chạy thật, chả ai nỡ từ chối nhận tặng thơ của bè bạn bao giờ, khi mà thơ đem bán lại chả ai mua. Có biết bao thi sĩ ki cốp tiền bạc in được tập thơ, lỗ vốn, bèn lục tìm trong đồng bạn bè gã nào làm kinh doanh, vị nào làm giám đốc, ông chủ, để reo réo: "... hễ hễ mua ủng hộ mình vài cuốn". Biết tình cảnh của nhau đều như vậy, nên ai ai được tặng thơ cũng đều không thờ ơ, không ai dám vứt toẹt lên ghế mà trịnh trọng kẹp vào sách.

Báo hại, tiệc cuối năm là tiệc đứng, cứ kẹp thơ vào vách làm sao mà ăn? Vậy là phải để một góc. Nhà thơ nào thấy tập thơ của mình nằm kênh một góc liền vội vã đưa mắt đi chỗ khác, tề nhị mà. Nhà văn Nguyễn Quang Sáng cùng ly với tôi, tôi đùa: "*Chào Võ Đại tướng!*" Nguyễn Quang Sáng cười hà hà. Chả là nhà văn đang được đề nghị nhận giải thưởng Hồ Chí Minh rất sướng vì mình có nét rất giống Đại tướng Võ Nguyên Giáp. Ông Sáng tuyên bố với tôi sẽ giả từ chức tổng thư ký Hội Nhà văn thành phố Hồ Chí Minh vào năm 2000 để được tự do lang thang, tự do chơi và tự do viết. Ủng hộ thôi! Cái gì thì cái chứ nhà văn từ những chức đâu đâu để còn chức nhà văn thì ai chả ủng hộ. Tôi kể cho ông Sáng nghe sớm vừa rồi, trời rét đậm, tôi đi qua cầu Tân Thuận chợt thấy Nguyễn Khải - ông nhà văn cao lêu đêu nhất hội, đang kiên nhẫn thể dục trên cầu. Nguyễn Quang Sáng đùa: "*Cha ấy sợ chết lắm!*" Mà bác nhà văn Nguyễn

Quang Sáng chuẩn bị bước lên thêm tuổi "xưa nay hiếm" ời, ai lại chả ngán thân chết? Chính bác, bác cũng phải hạn chế bớt tử lượng, mỗi lần chỉ còn nhâm nhi rượu bồ thôi là gì. Nhà văn hơn ai hết phải sợ chết, bởi nhà văn hơn ai hết ngọn ngọn khát khao sáng tạo, khát khao truyền bá cái đẹp, và thú thật đi các nhà văn thân mến, cánh các bác ai mà chả đa tình, có người từng khẳng định "phi đa tình bất thành... văn", vậy chả ai đang tắt tuổi yêu lại chịu để quả lắc con tim không còn lắc qua lắc lại nữa bao giờ. Nhưng với các bác nhà văn lớn thì sự sợ chết không bằng sợ không còn cảm xúc để viết được nữa. Cha tôi, nhà thơ Lưu Trọng Lư từ những năm của thập niên 60 đã viết bài thơ "*Em - thời gian ngừng tay*":

*Cho anh thêm một ngày
Cho thêm nghìn ngày nữa
Cho trọn cùng cả thế kỷ 20
Sống thêm một ngày*

Từ trái sang phải: Họa sĩ Trịnh Cung, nhà báo Vĩnh An, cựu Tổng Biên tập báo Lao Động Tổng Văn Công, Phó Tổng Biên tập báo Phụ Nữ TP. HCM Mai Hiền, nghệ nhân Út Tài, nhạc sĩ Nguyễn Văn Tý, vợ chồng nhà báo Lý Quý Chung. Người đứng phía trước: nhà báo Lưu Trọng Văn.

Trông thêm một cây...

Với nhà thơ, nhà văn cây ấy là những trang viết. Tiếc rằng người cha thân yêu của tôi đã không sống được để chào đón thế kỷ 21. Nhìn nhà văn Nguyễn Khải đứng đón lấy từng ngọn gió trong lành trên cầu Tân Thuận, tôi rơm rớm nước mắt. Tôi thương lắm. Tôi biết nhà văn không chỉ cố giành giật sự sống của thể xác mà cũng như cha tôi mong muốn kéo dài hơn cái sự nghiệp:

Sống thêm một ngày

Trông thêm một cây

Để có một rừng cây!

Đêm giao thừa năm 2000 qua đi trong tung bừng lễ hội khắp thế giới, người Việt ta lần đầu tiên được thấy cảnh đón giao thừa từ Ostralia (tên đúng hơn là Úc), Niudilân, Bắc Kinh, Mátxcova, Paris, Luân Đôn, Niu-oóc, Ai Cập... Người Việt ta lần đầu tiên được thấy trực tiếp (qua truyền hình) cảnh mặt trời mọc - những tia nắng đầu tiên của năm 2000 ở tận bên kia trái đất. Nhưng rồi, gà gáy, lũ gà trống trong xóm tôi ở, tất nhiên, chẳng hề biết chúng vừa cất tiếng gáy chào ngày đầu tiên của năm 2000 lịch sử. Mà nếu có biết thì tiếng gáy ồ ồ o của chúng vẫn vậy thôi, bởi với chúng - người nghệ sĩ... gà thì không hề có chuyện ngày này trọng đại hơn, lịch sử hơn, thì phải gáy dài hơi hơn, gáy điệu nghệ hơn, gáy rung cảm hơn. Còn tôi, tôi tỉnh dậy, rồi phóng xe ra ngoài đường, ồ, cuộc sống của ngày đầu tiên năm 2000 có khác gì đâu cuộc sống của ngày cuối cùng năm 1999? Tôi có cảm giác như đêm giao thừa vừa qua chỉ là một giấc mơ. Dù là năm gì đi chăng nữa người trồng cây vẫn phải trồng cây và tôi gãi ngứa lang

thang vẫn cứ tiếp tục lang thang. Tôi đến nhà nhạc sĩ Nguyễn Văn Tý, rủ nhạc sĩ ra ngoại ô Sài Gòn xem vườn cây cảnh của nghệ nhân Út Tài, người được mệnh danh là "Nữ hoàng cây cảnh". Tác giả của *Dư âm*, *Một khúc tâm tình người Hà Tĩnh*, *Dáng đứng Bến Tre*, *Tám áo mẹ và năm xưa*, *Mẹ ru con*... qua năm 2000 này vẫn chẳng có sức mạnh nào làm ông khỏi phải chống gậy. Tôi hỏi: "Đêm qua chú đón giao thừa vui không?" Nhạc sĩ tủm tỉm: "Chú vẫn là người của phái... cố chỉ đón giao thừa tết ta. Nhưng thấy năm nay cả thế giới háo hức đón giao thừa... tây này quá, chú cũng... đành háo hức thức đón xem sao. Quảng 10 giờ tối từ đâu một con dế xuất hiện ngay đầu giường. Lúc đầu chú tưởng là con gián, nhìn kỹ há ra là dế. Con dế sau khi yên ổn vị trí trên giường của lão nhạc sĩ này rồi bèn ngửa cổ gáy... chơi. Và cứ thế chẳng chịu dừng cái giọng the the của nó. Lạ thật, nhiều đêm chú mong có con dế vào nhà mình để ngồi nhà gần với thiên nhiên hơn lại chả thấy đâu. Đến nay chả mong vậy mà nó xuất hiện. Tiếng gáy của nó kéo dài say sưa đến mức làm chú không còn biết giao thừa đã qua lúc nào".

Vườn cảnh của nghệ nhân Út Tài đầy hoa. Chủ vườn thấy nhạc sĩ Nguyễn Văn Tý đến chơi thì vui lắm, nắm lấy tay của nhạc sĩ và "vô tư" xưng "em" với nhạc sĩ. Có một thiếu phụ đẹp lại rất yêu hoa gọi mình bằng "anh", xưng "em", nhạc sĩ nào chả sướng? Giữa nắng trong và gió trong bên gốc mai trăm tuổi (18 ngày trước Út Tài vật lá tưới chăm để đúng ngày 1-1 của năm 2000 này nở hoa rực trời) nhạc sĩ Nguyễn Văn Tý lại kể sự kiện nổi bật nhất của đêm cuối cùng năm 1999:

tiếng gáy của chú đế. Và ông đọc bài thơ mới sáng tác rạng sớm nay:

*Mãi nghe tiếng hát đế mèn
Giữa đêm khuya khoắt mà quên
giao thừa*

*Xưa nay có thể bao giờ
Nằm nghe đế hát say sưa lạ thường
Hát ngay ở giữa đầu giường
Làm ta chợt nghĩ có Mùong về
chơi...*

Tôi hỏi: Mùong là ai?

Nhạc sĩ: "Là một hồn thiêng trịnh nữ của riêng chú hay hiện về với chú, khi thì nhập trong con bướm, khi thì nhập trong con chuồn chuồn, còn đêm qua nhập trong con đế mèn".

Bất ngờ tôi thấy họa sĩ Trịnh Cung cùng đến văn cảnh. Lâu rồi không được gặp chàng họa sĩ tài nhiều mà... hoa cũng nhiều này. Trịnh Cung rong ruổi về nhiều tháng tại Mỹ, tôi cứ ngỡ giao thừa 2000 chàng ta sẽ cùng dân "cờ bạc" xem tung bùng pháo bông ở Las Vegas, ai ngờ đã "cuốn tranh" về nước rồi.

Trịnh Cung: Nhà thơ Phan Vũ bảo mình là chỉ yêu "bồ hiệu", hà... hà... hà...

"Hà hà hà" với tiếng cười ấy chẳng hiểu chàng họa sĩ sinh vào đúng đêm giao thừa năm 1940 tại thành phố biển Nha Trang này tỏ ra đồng ý hay tỏ ra phản đối. Nắng đã vắt qua trưa gắt, nhạc sĩ của chúng ta đã ngấm "du âm" mệt, tôi nhờ nhà báo kiêm họa sĩ Lý Quý Chung chở nhạc sĩ bằng chiếc xe con cóc Volkswagen cổ lỗ xi về nhà, còn tôi biến theo họa sĩ Trịnh Cung xem tranh họa sĩ mới vẽ.

Ngôi nhà của Trịnh Cung ở con hẻm cổ gần tượng Thánh Gióng, đầy hoa hồng và tranh.

Trịnh Cung khoe những bông hồng trắng này là của cô... "bồ hiệu" mừng sinh nhật đêm qua. Vâng, áo

có hiệu, phở có hiệu, bồ có hiệu thì tranh cũng có hiệu. Hiệu của tranh Trịnh Cung là "tranh Trịnh Cung". Về tài vẽ của chàng họa sĩ đã đang và sẽ có nhiều nhà phê bình khen chê, tôi chỉ là người thích màu sắc và ưa gam vàng, thấy mấy bức vẽ của Trịnh Cung bèn thốt lên: "Màu vàng của ông ma quái quá!"

Trịnh Cung: Ông có biết vì sao tôi mở tại nhà tôi "Câu lạc bộ Mỹ thuật" không? Tôi muốn bất cứ ai yêu hội họa cũng có thể vô đây để cùng tôi bàn luận về nghệ thuật đồng tây.

Xưa người ta chỉ triển lãm tranh, không ai làm nhịp cầu giữa họa sĩ với công chúng tạo nên nhiều hơn những lớp người đứng ngoài nghệ thuật. Điều này chỉ làm thiệt hại cho nghệ thuật. Ở đây, trong năm 2000 này tôi sẵn sàng đón nhận vô điều kiện những ai muốn đến tìm hiểu nghệ thuật. Hội họa không nên tự khép kín, người họa sĩ ngạo mạn không thêm giải thích cho công chúng tranh của mình vẽ gì. Đã đến lúc cái câu nói cửa miệng: "*Công việc của tôi đã xong rồi, tụi tranh của tôi lên tiếng*" không còn thích hợp nữa. Người họa sĩ cần phải tranh luận với người xem tranh.

Tôi nói: Ông Trịnh Cung ạ, tôi rất tán thành cách làm của ông, tôi hy vọng sẽ có nhiều thiếu phụ xinh đẹp là khách thường xuyên của "Câu lạc bộ Trịnh Cung". Dù sao đối thoại, tranh luận với người đẹp cũng cảm hứng hơn, đúng không? Nói vui miệng thôi, làm nên thành công một bức tranh là nhờ tài của họa sĩ và nhờ cả khoảnh khắc không gian, thời gian bức tranh ra đời. Về con người, họa sĩ có thể giới thiệu được nhưng thật khó để nói đến nhà sáng tạo vô hình: *Khoảnh khắc*.

(Xem tiếp trang 45)

Chuyện nhân vật

BA LẦN GẶP *Kim Dung*

Kim Dung cười vui ngồi dưới bức tranh khổng lồ thể hiện nhân vật Quách Tĩnh trong truyện *Anh hùng xạ điêu*.

Người đầu tiên đưa văn chương Kim Dung vào Việt Nam là ai?

Tôi còn nhớ rất rõ sau cuộc đảo chính “hựt” của nhóm Vương Văn Đông, Nguyễn Chánh Thi diễn ra ngày 11-11-1960, thì BS Trần Kim Tuyến trù mật vụ của chế độ Ngô Đình Diệm quyết định dùng Cao Giao Huỳnh Văn Phẩm nắm báo chí bằng cách cho ra 5 tờ báo mới, đó là báo *Đồng Nai* (của Hỳnh Thành Vị), *Saigon Mai* (của Ngô Quân), *Tiếng Dân* (của Trần Thiện Phúc), *Mới* (của Văn Giang), *Dân Việt* (của Phạm Văn Hiến). Để báo có độc giả, Cao Giao hỏi ý kiến Vũ Khắc Khoan về

cái truyện kiếm hiệp mà đi đâu Vũ Khắc Khoan cũng kể là “mê” lắm. Khoan nói rằng theo lời kịch tác gia Trần Phong (một ông tướng Tàu từng ở trong bộ tham mưu của tướng Lư Hán) thì ở Hồng Kông hiện có một nhà văn viết truyện kiếm hiệp rất nổi tiếng là Kim Dung.

Truyện của ông đã chinh phục được cả triệu độc giả Hoa kiều hải ngoại từ Hồng Kông tới Đài Loan, Singapore, Thái lan và cả ở Mỹ nữa. Cao Giao đặt Trần Phong dịch cho báo *Đồng Nai* một bộ truyện kiếm hiệp của Kim Dung, đó là bộ *Bích huyết kiếm*. Khi Cao Giao Huỳnh

Văn Phẩm đặt hàng cho báo *Đồng Nai* thì người gác cổng nhà BS Trần Kim Tuyến là Đỗ Mập cũng nói với bác sĩ Tuyến về tiểu thuyết Kim Dung. Bác sĩ Tuyến bảo Đỗ Mập dịch một bộ tiểu thuyết Kim Dung cho báo *Dân Việt*. Thế là *Dân Việt* đăng *Anh hùng xạ điêu* trong khi *Đồng Nai* đăng *Bích huyết kiếm*. Văn Giang thấy hai tờ báo kia có tiểu thuyết kiếm hiệp của Kim Dung bèn nhờ Vũ Tài Lục dịch *Thần điêu hiệp lữ* cho báo *Mới*, nhưng Vũ Tài Lục dịch có mấy kỳ lại bỏ dở phải đưa cho Hải Âu Tử dịch tiếp.

Mặc dù có nhiều người dịch Kim Dung, nhưng trước sau chỉ có hai dịch giả làm sáng giá tiểu thuyết kiếm hiệp Kim Dung ở Việt Nam là Tiền Phong và Hàn Giang Nhạn.

Tiểu thuyết của Kim Dung trở thành lừng lẫy sau khi Tiền Phong dịch *Y thiên Đồ Long* ký thành *Cô gái Đồ Long* đem đăng trên báo *Đồng Nai*.

Gặp Kim Dung lần thứ nhất

Đầu năm 1962, Cao Giao cho tôi và Tiền Phong sang Hồng Kông xin Kim Dung được đăng độc quyền một cuốn tiểu thuyết kiếm hiệp mới của Kim Dung.

Tới Hồng Kông, chúng tôi đến tòa soạn *Minh Báo* đưa danh thiếp xin gặp Kim Dung, chỉ 10 phút sau là Kim Dung tiếp chúng tôi. Kim Dung rất vui vẻ khi biết Tiền Phong từng ở trong quân đội của tướng Lư Hán và thân với Tiểu Văn. Trong câu chuyện, Kim Dung rất cởi mở. Ông

Nữ tài tử điện ảnh Hạ Mộng, người làm tan nát trái tim Kim Dung.

cho biết nghề chính của ông là viết kịch bản phim và làm đạo diễn điện ảnh cho hãng phim Trường Thành, nhưng vì một chuyện tình cảm hơi buồn ông đã giả từ nghề này (sau này tôi mới được Kim Dung cho biết là lúc 37 tuổi, đã yêu say đắm nữ tài tử điện ảnh Hạ Mộng, nhưng cô nàng cứ có thái độ chập chờn khiến ông muốn phát điên, cuối cùng Hạ Mộng đã từ chối lời cầu hôn của ông mà đi lấy một tỉ phú, nên ông thất vọng bỏ đi làm báo).

Theo Kim Dung tiết lộ viết truyện kiếm hiệp là việc làm bất đắc dĩ của ông. Ông vốn mê làm thơ, mê viết thư họa, mê vẽ tranh thủy mặc. Khi ông làm ở tờ *Minh Báo*, thư ký tòa soạn nói với ông rằng báo muốn bán được phải đăng tiểu thuyết kiếm hiệp, nhưng đưa ông bộ nào ông cũng

Nhà sách Kingston (Kim Thạch Đường) ở Hồng Kông đã mở cuộc triển lãm hình ảnh những nhân vật tiểu thuyết Kim Dung được đưa vào điện ảnh.

chê không hay bằng Tam Quốc Chí, không hấp dẫn bằng Thủy Hử. Thư ký tòa soạn “bực mình” nói rằng ai ông cũng chê vậy thì ông có giỏi viết một bộ đảng báo. Bị “khích bác”, Kim Dung đã nổi nóng viết bộ tiểu thuyết đầu tay là *Thư kiếm ân cừ lục*. Thật không ngờ, với bộ tiểu thuyết này, Kim Dung đã thành công và thế là ông bị cưỡng bức mỗi ngày phải ngồi vào bàn viết mấy ngàn chữ. Đã cầm viết ngồi trước trang giấy rồi thì phải động não và như người ngồi “đông” nhập vai “đông” cứ múa may quay cuồng trong đó.

Cái khó của tiểu thuyết là tạo nhân vật

Theo Kim Dung, cái khó nhất của người viết tiểu thuyết là tạo nhân vật sao cho có xương có thịt, có sự sống. Ông là nhà văn theo lối viết của những nhà viết tiểu thuyết Trung Hoa cổ điển như La Quán Trung và Thi

Nại Am, nhưng ông không cứng ngắc trong những nguyên tắc sáng tác của những tiểu thuyết gia này, mà kết hợp với nguyên tắc của Alexandre Dumas cha (tác giả tiểu thuyết lừng danh *Ba người lính ngự lâm*), đó là nguyên tắc dùng lịch sử như chỗ dựa để thoải mái hư cấu các nhân vật tung hoành một cách tự do.

Về các nhân vật tiểu thuyết của mình, Kim Dung nói rằng Quách Tĩnh rất đời thường nhưng cũng rất đặc biệt, ông không giấu là *Hoàng Dung Tiểu Long Nữ*, có những nét của Hạ Mộng, nhưng không giống ai. Ông xây dựng những nhân vật đã đau khổ thì đến tận cùng của sự đau khổ như Tạ Tốn, như Kiều Phong, đã hào sảng thì rất khoáng đạt như Lệnh Hồ Xung. Nhưng các nhân vật của ông được người đời mê chính là ở chỗ không giống ai, mà lại có nhiều nét của người thường.

Kim Dung rất thành thật, ông nói ông mê rượu, mê trà, cũng như mê thơ, mê người đẹp vậy. Nhưng văn chương viết về trà của ông so với trà thư của các nhà văn Nhật Bản chưa nhằm nhò gì, còn viết về rượu thì làm sao bằng Lý Bạch, đừng khen ông khiến ông “ngượng”. Riêng về võ thuật ông đọc nhiều chứ thực hành thì chỉ biết múa mấy bài thái cực quyền và chỉ thế thôi. Tuy nhiên những điều ông viết về võ thuật không phải bịa đặt mà là chất lọc từ trong các bộ sách ông đọc rất nhiều.

Sau khi tiếp tôi và Tiên Phong, Kim Dung mời chúng tôi buổi tối tới nhà hàng ở khách sạn Mirama bên Cửu Long, chiêu đãi những món ăn đặc sản như vịt quay Bắc Kinh kèm chai rượu Mao Đài ngon tuyệt.

Gặp Kim Dung lần thứ hai

Năm 1968 nhân dịp đáp chuyến phi cơ đầu tiên của Air Việt Nam bay từ Sài Gòn qua Tokyo, trên đường về tôi ghé Hồng Kông và tìm tới *Minh Báo* gặp Kim Dung. Ngay khi gặp lại tôi, ông đã hỏi thăm Tiên Phong người mà năm xưa ông kết nghĩa anh em (Tiên Phong lớn hơn ông 5 tuổi). Tôi cho ông biết Tiên Phong vẫn khỏe và ngày nào cũng dịch tiểu thuyết Kim Dung. Tôi khen ông viết ngày càng phong độ. Ông cho biết cái tính của ông là đã cầm bút viết là phải tự vượt mình, những cái mới viết ra mà không hơn những cái đã viết thì nên gác bút. Tôi hỏi ông làm sao viết văn chương kiếm hiệp mà nói về những góc ngách của tình yêu ông lại viết tuyệt vời đến vậy? Ông cười tâm sự rằng nếu không có chuyện thất tình vì Hạ

Mộng chưa chắc gì ông đã viết được những trang tiểu thuyết kiếm hiệp đầy tình cảm trong *Y Thiên Đồ Long Ký* hay *Thiên Long Bát Bộ*. Theo Kim Dung thì ở đời này cái còn lại cuối cùng vẫn là tình cảm, con người không còn tình cảm thì cuộc sống sẽ vô nghĩa.

Trong khi ngồi uống trà, Kim Dung đã cao hứng nói với tôi về cuốn sách mà ông cho là cổ nhất của nhân loại: *Kinh Dịch*. Từ ngày nghiên cứu *Kinh Dịch* đến giờ, ông thấy rõ âm dương đối nghịch nhau nhưng cùng tồn tại, cuộc đời này cũng vậy như ngày với đêm, như thiện với ác, có Chúa phải có quỷ. Nhờ đọc *Kinh Dịch*, ông mới khám phá ra rằng võ thuật Đông phương là võ dưỡng sinh, như võ Thiếu lâm mà tổ là Bồ Đề Đạt ma, một nhà sư Ấn Độ.

Nói về vấn đề nghệ thuật, Kim Dung tỏ ra tâm đắc với những tư tưởng của lão tử viết trong đạo đức Kinh. Theo Kim Dung, thì kẻ ghen tuông với người làm nghệ thuật là đáng sáng tạo, bởi vì người nghệ sĩ ngang hàng với đáng sáng tạo. Giải thích về tư tưởng vô chiêu thắng hữu chiêu, Kim Dung vừa cười vừa nói, vô chiêu là cái chưa có ở đời, cái mới, cái vừa sáng tạo ra thì tất nhiên phải thắng hữu chiêu là cái đã tồn tại ở đời. Nghệ thuật được mọi người tôn sùng chính là cái mới, cái vừa phát hiện, cái chưa hề có ở đời trước đó. Kim Dung đùa cợt nói với tôi rằng tiểu thuyết võ hiệp của ông là tiểu thuyết võ hiệp mới, không giống ai.

Gặp Kim Dung lần thứ ba

Lần thứ ba tôi gặp Kim Dung là cuối năm 1972 khi tôi đi Hokkeido

(Nhật Bản), trên đường về ghé Hồng Kông. Kim Dung tiếp tôi tại tòa soạn *Minh Báo* sau đó mời tôi ăn tối cũng tại khách sạn Miramar. Nói về chuyện tại sao ông viết xong tiểu thuyết *Lộc Đình Ký* đã ngưng không cho đăng báo những sáng tác mới của ông, Kim Dung cười buồn bảo rằng khi mình không vượt nổi mình thì phải suy nghĩ về sự bất lực của bản thân. Ông đã để nhiều tâm huyết xây dựng nhân vật Vi Tiểu Bảo, một loại nhân vật tương tự “Don Kichotte” của Cervantès, nhưng viết xong *Lộc Đình Ký* ông thấy rằng mình còn thua xa Cervantès, thật thảm hại. Theo Kim Dung, Lỗ Tấn trở thành nhà văn lớn

ở Trung Quốc và sau đó được toàn thế giới tôn vinh vì sáng tạo ra nhân vật A.Q, còn Kim Dung thì thất bại với nhân vật Vi Tiểu Bảo.

Kim Dung tâm sự rằng nhờ thất tình ông khám phá ra rằng cõi mơ của đời người bao giờ cũng đẹp hơn cõi thực, văn chương, chữ nghĩa cần cho cuộc đời chính là ở chỗ nó vừa hiện thực, vừa viễn vông, vừa gần, vừa xa với cuộc đời.

Theo Kim Dung, chính sự đau khổ đã giúp ông gần hơn với nghệ thuật, gần hơn với văn chương chữ nghĩa để mỗi ngày mỗi tìm cách vượt chính bản thân mình và lớn lên.

HỒ TÂY

Điện thoại di động – Tivi xuất hiện

Ý tưởng kết hợp giữa điện thoại di động và truyền hình (TV) đã trở thành hiện thực vào đầu tháng 12 qua khi Công ty điện tử Samsung đã đưa ra giới thiệu ở Hàn Quốc chiếc điện thoại di động – TV đầu tiên của họ.

Với màn ảnh chỉ có 4,5cm², điện thoại TV của Samsung cho phép người gọi điện thoại vừa nói chuyện vừa có thể liếc mắt vào chương trình TV yêu thích. Bộ pin công suất cao cung cấp thời gian nói chuyện liên tục lên đến 170 phút, với thời gian chờ là 180 giờ. Riêng bạn có thể xem TV trong 200 phút trên một bộ pin riêng biệt. Chiếc máy điện thoại TV này sẽ có mặt trên thị trường các nước sử dụng hệ NTSC vào đầu năm 2000. Không thấy đề cập đến giá cả.

NGỌC ANH

(Theo *Daily Telegraph*)

Thời sự quốc tế

Vào ngày cuối cùng của thế kỷ 20 và cũng là ngày cuối cùng của thiên niên kỷ, Tổng thống Nga Boris Yeltsin đã làm cho nước Nga và cả thế giới bất ngờ, khi ông tuyên bố vào sáng 31-12-1999 từ chức tổng thống trước nhiệm kỳ và chỉ định ông Vladimir Putin, đương kim thủ tướng, kiêm luôn chức vụ quyền tổng thống. Ông Yeltsin đã nổi tiếng vì luôn luôn có những hành động bất ngờ không ai có thể lường trước, nhưng việc ông tuyên bố từ chức đúng vào thời điểm này, là một hành động ngoạn mục nhất trong cuộc đời chính trị của ông.

SỰ CHUYỂN GIAO ■ QUYỀN LỰC ĐẦY KỊCH TÍNH Ở NGA

Lý do từ chức của ông Yeltsin

Trong bài phát biểu trên đài truyền hình của vị tổng thống 69 tuổi, có nêu lý do từ chức là vì sức khỏe yếu kém. Đó là sự thật mà ai cũng biết. Ông Yeltsin nói thêm là ông không tham quyền cố vị. *“Rất nhiều lần tôi đã nghe nói rằng Yeltsin sẽ bám lấy quyền lực bằng mọi giá và sẽ chẳng trao quyền lực cho bất cứ ai. Tất cả chỉ là lão khoét”*.

Một lý do nữa mà ông Yeltsin nêu ra, là ông đã tìm được người xứng đáng để “chọn mặt gửi vàng”. *“Năm quyền lực nữa để làm gì khi mà đất nước đã có một nhân vật đủ mạnh mẽ để trở thành tổng thống, một người mà hầu hết nhân dân Nga đều có thể tin cậy, đặt niềm hy vọng vào tương lai của mình? Tại sao lại cản trở đường đi của người đó?”*

Như vậy, ông Yeltsin muốn trình bày cho công luận hiểu rằng ông tự nguyện ra đi là vì ông đặt quyền lợi của tổ quốc lên trên hết. *“Tôi sẽ ra đi trước thời hạn. Tôi hiểu rằng tôi cần phải làm như thế. Nước Nga phải bước vào thiên niên kỷ mới với những chính khách mới, những lực lượng mới, thông minh, mạnh mẽ, kiên quyết”*.

Nhưng có phải lý do từ chức của ông Yeltsin chỉ có bấy nhiêu không? Các nhà quan sát cho rằng một lý do rất quan trọng tác động đến ông Yeltsin là kết quả cuộc bầu cử Duma quốc gia (hạ nghị viện) ngày 19-12-1999, theo đó khối thống nhất của ông Putin chiếm hơn 23% phiếu bầu, theo sát nút Đảng Cộng sản Nga chiếm 24%. Tương quan gần như căng bằng, nhưng tình hình đó đủ đảm bảo cho ông Putin thắng cử trong cuộc bầu cử

tổng thống sẽ diễn ra vào tháng 6-2000 (nay được chuyển sang ngày 26-3-2000), khi mà uy tín của ông đang lên cao nhất nhờ chính sách kiên quyết diệt trừ bọn khủng bố ở Chechnya và thái độ không lùi bước trước sức ép của các nước phương Tây. Bởi thế, việc ông Yeltsin ra đi trong lúc này và giúp tăng uy thế của ông Putin, chính là đảm bảo cho đường lối mà điện Kremlin thi hành trong gần 10 năm qua, sẽ có người kế tục vững vàng.

Sau khi được trao chức vụ quyền tổng thống, ông Putin ký ngay một sắc lệnh đảm bảo vị cựu tổng thống không bị truy cứu trách nhiệm hình sự hay dân sự, được hưởng lương hưu (bằng 75% mức lương hiện nay) cho đến cuối đời, được sống trong biệt thự do chính phủ cấp và có vệ sĩ bảo vệ, được hưởng chăm sóc y tế miễn phí... Như vậy, ông Putin đảm bảo cho ông Yeltsin “hạ cánh an toàn”, chẳng những có một cuộc sống thoải mái đến cuối đời mà còn giúp ông tránh được búa rìu của cánh tả đã từng đưa ra 4 tội danh để đòi phế truất ông.

Quyền tổng thống mới là người như thế nào?

Trước khi được ông Yeltsin bổ nhiệm làm thủ tướng, ông Vladimir Putin là một con người ở hậu trường, ít được công chúng biết đến.

Ông sinh ngày 7-10-1952 ở thành phố Leningrad (nay là thành phố Saint Pétersburg), đậu cử nhân luật năm 1975, và ngay sau đó vào làm việc suốt 15 năm tại cơ quan tình báo nước ngoài, thuộc Ủy ban an ninh quốc gia (gọi tắt là KGB). Trong thời gian này, ông hoạt động tình báo ở Đức vài năm

trước khi rời khỏi ngành với quân hàm đại tá. Năm 1990, ông trở về Leningrad, làm phó khoa quan hệ quốc tế của Trường Đại học Quốc gia Leningrad. Từ 1991 đến 1994, ông vào làm việc ở tòa thị chính Saint Petersburg dưới trướng của viên thị trưởng có khuynh hướng cải cách là Anatoli Sobchak, sau đó làm phó thị trưởng.

Năm 1996, Tổng thống Yeltsin điều ông về điện Kremlin, làm việc tại văn phòng tổng thống.

Năm 1998, ông được bổ nhiệm làm giám đốc Cơ quan an ninh liên bang (FSB), hậu thân của KGB. Tháng 3-1999, ông kiêm nhiệm chức thư ký Hội đồng an ninh quốc gia. Với cương vị đầy quyền lực này, ông là người điều phối hoạt động của quân đội, tình báo và công an của nước Nga.

Tháng 8-1999, ông được bổ nhiệm làm thủ tướng.

Ông Putin có vợ và 2 con. Năm nay 48 tuổi, ông có sức khỏe dồi dào. Hai môn thể thao ông ưa thích là judo và chạy bộ.

Không sao chép các mô hình của phương Tây

Ngay sau khi nhận chức vụ mới, ông Putin khẳng định ngày 1-1-2000 rằng sẽ không có sự thay đổi trong các chính sách của chính quyền, kể cả về mặt đối ngoại.

Việc làm đầu tiên của ông trong ngày đầu năm mới là đến Chechnya để tuyên dương công trạng của các chiến sĩ đang tiến hành chiến dịch truy quét bọn khủng bố Hồi giáo ở đây. Trở lại Mátxcova, ông bắt tay ngay vào việc chỉnh đốn nhân sự trong điện Kremlin, mà hành động đáng chú ý

nhất là cách chức cố vấn tổng thống của Tatyana Dyachenko, con gái cưng của ông Yeltsin, bấy lâu nay đã bị tai tiếng vì lộng quyền và dính líu đến tham nhũng. Điều này chứng tỏ ông Putin giành sự ưu ái cho ông Yeltsin chứ không giành cho những người thân trong gia đình ông.

Một tuần trước khi được bổ nhiệm làm quyền tổng thống, ông Putin viết một bài công bố trên mạng Internet nhan đề: "Nước Nga trước thềm thiên niên kỷ", trong đó ông nêu những quan điểm về chính sách đối nội và đối ngoại.

Về đối nội, ông cho rằng nước Nga chưa sẵn sàng cho những cải cách thị trường không giới hạn. Ông phản đối việc bắt chước chủ nghĩa tự do của phương Tây một cách mù quáng, đồng thời cũng không tán thành quay trở lại chủ nghĩa xã hội theo kiểu Xô Viết cũ. Ông hứa đảm bảo các quyền tự do dân chủ, nhưng nói rằng: "*Nước Nga sẽ không trở thành bản sao của Mỹ hoặc Anh. Sai lầm của những nhà cải cách trước đây là muốn sao chép các mô hình của phương Tây. Chúng ta chỉ có thể đảm bảo một tương lai sáng giá nếu chúng ta biết kết hợp những nguyên tắc dân chủ và kinh tế thị trường với những thực tế của nước Nga...*"

Những thực tế đó là gì? Là truyền thống yêu nước, là niềm tự hào về đất nước mình là một cường quốc, là lòng trung thành với nhà nước. Nước Nga hiện đại không nhăm lăm một nhà nước mạnh và có hiệu lực với một nhà nước chuyên chế. Ông chủ trương kết hợp nền kinh tế thị trường với các biện pháp định hướng của nhà nước.

(Xem tiếp trang 60)

Vui lạ

NHỮNG
CỰC KỲ
NGHĨNH
THẾ

CHUYỆN
NGỘ
TRÊN
GIỚI

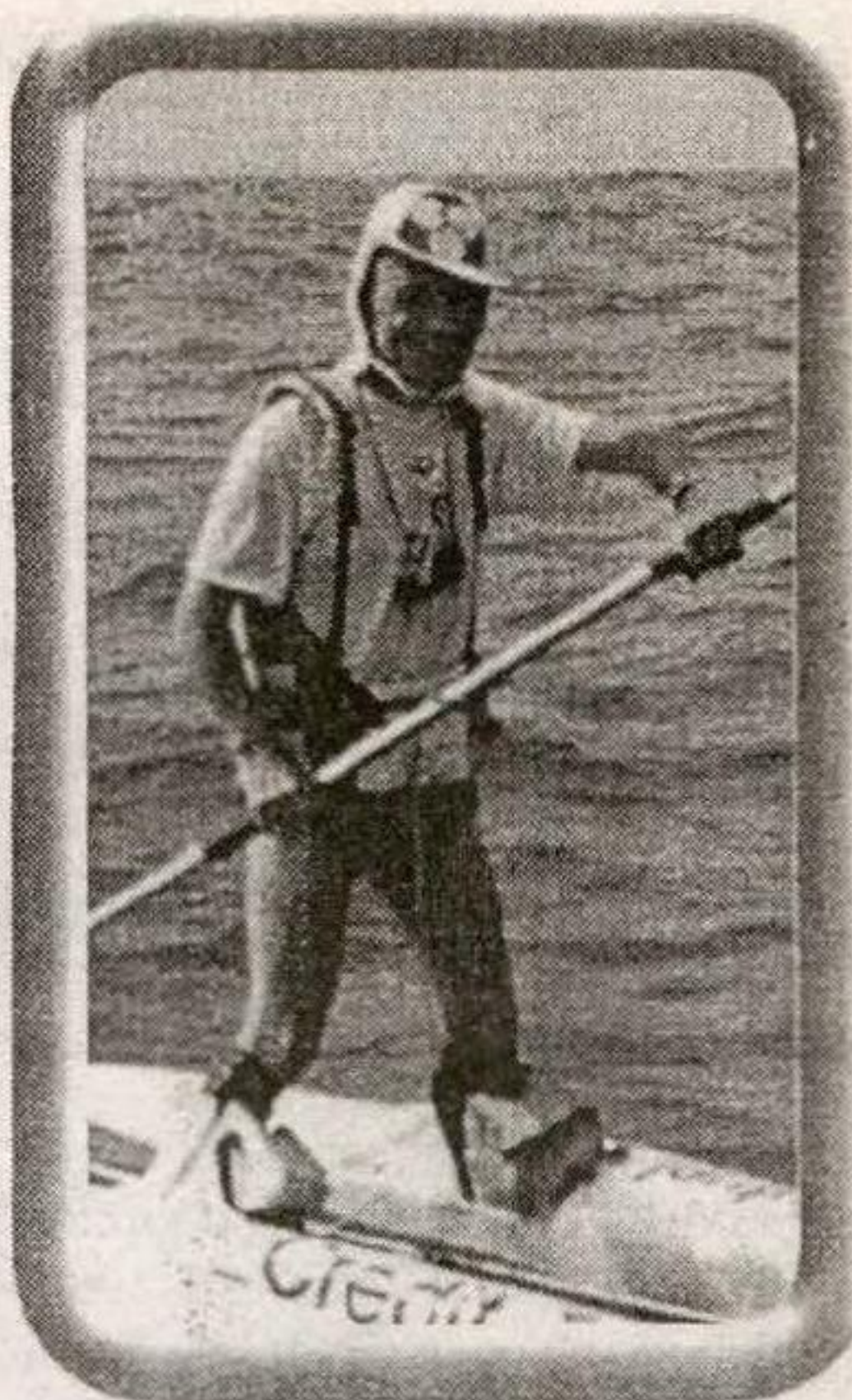

Trái đất có 6 tỉ con người, nhưng thiên hạ đệ nhất thì chỉ có một người! Dù trong lĩnh vực nào cũng được, miễn là nhất! Bởi thế, có rất nhiều người không ngại liều cái mạng nhỏ nhoi của mình để cho đạt được danh hiệu nhất thế giới, được ghi tên vào sách Guinness! Ngựa chết để da, người ta chết để tiếng! Trong bất cứ lĩnh vực nào, đó cũng là kết quả của những nỗ lực kiên trì đến phi thường mà người bình thường không thể nào làm nổi. Họ xứng đáng để cho loài người kính ngưỡng... Sách Guinness năm 2000 sẽ lần lượt kể cho bạn nghe về những cái nhất này!

• George Meegan, quê ở Rainham (Anh) đã thực hiện một chuyến **đi bộ** dài 30.304 km từ mũi Ushuaia thuộc cực Nam của Nam Mỹ đến tận vịnh Prudhoe của miền Bắc Alaska trong vòng 2.426 ngày! Anh đã xuất phát từ ngày 26-1-1977 và đến tận ngày 18-9-1983 mới đến đích! Anh là người đầu tiên trong lịch sử đi bộ được từ Nam cực đến Bắc cực! Thật là đáng bái phục!

• Nhưng **đi tới** chưa đáng sợ bằng... **đi lùi!** Plennie Wingo, quê tại Abilene thuộc bang Texas (Mỹ) đã làm một chuyến **đi ngược** liên lục địa dài 12.800 km từ Santa Monica bang California đến tận Istanbul của Thổ Nhĩ Kỳ từ ngày 15-4-1931 đến ngày 24-10-1932! Có khó tin không? Không! Bởi vì kẻ **chạy lùi** còn đáng nể hơn nữa! Arvind Pandya người Ấn Độ đã biểu diễn tuyệt chiêu **chạy lùi** từ Los Angeles đến New York City trong vòng 107 ngày: từ 18-8 đến 3-12-1984 trên đoạn đường dài 4.960 km! Và ông còn biểu diễn một lần nữa tại John O'Groats thuộc xứ Scotland trong khoảng thời gian 26 ngày 7 giờ từ ngày 6-4 đến 2-5-1990, vượt qua một đoạn đường dài 1.504 km.

• Bạn có biết chuyến **xe ngựa** đi một đoạn đường dài nhất thế giới là bao nhiêu không? Gia đình Grant tại Anh đã làm chuyến đi dài 27.520 km gần trọn vòng chu vi địa cầu. Họ khởi hành từ Vierhouten (Hà Lan) vào ngày 25-10-1990 và trở về Anh vào đầu năm 1998 sau khi vượt Bỉ, Pháp, Italia, Áo, Nam Tư, Hungari, Nga, Ukraine, Kazakhstan, Mông Cổ, Trung Quốc, Nhật Bản, Hoa Kỳ và Canada. Dọc đường, họ phải bán cả con ngựa để

Nhà vô địch "đi bộ" trên biển.

trang trải chi phí lên đến 98.000 USD cho thời gian 7 năm!

• **Đi xe đạp một bánh** có thể đạt đoạn đường dài tối đa là bao nhiêu km, bạn có biết không? 5.218 km là thành tích của anh chàng Akira Matsushima, người Nhật Bản. Anh ta khởi hành từ Newport, bang Oregon (Mỹ) để tới thủ đô Washington từ ngày 10-7 đến 22-8-1992! Còn **đi cà kheo**? Anh chàng Joe Bowen đã đi từ Los Angeles, bang California đến Bowen, bang Kentucky từ ngày 20-2 đến 26-7-1980 vượt qua đoạn đường dài 4.812 km bằng hai cây cà kheo!

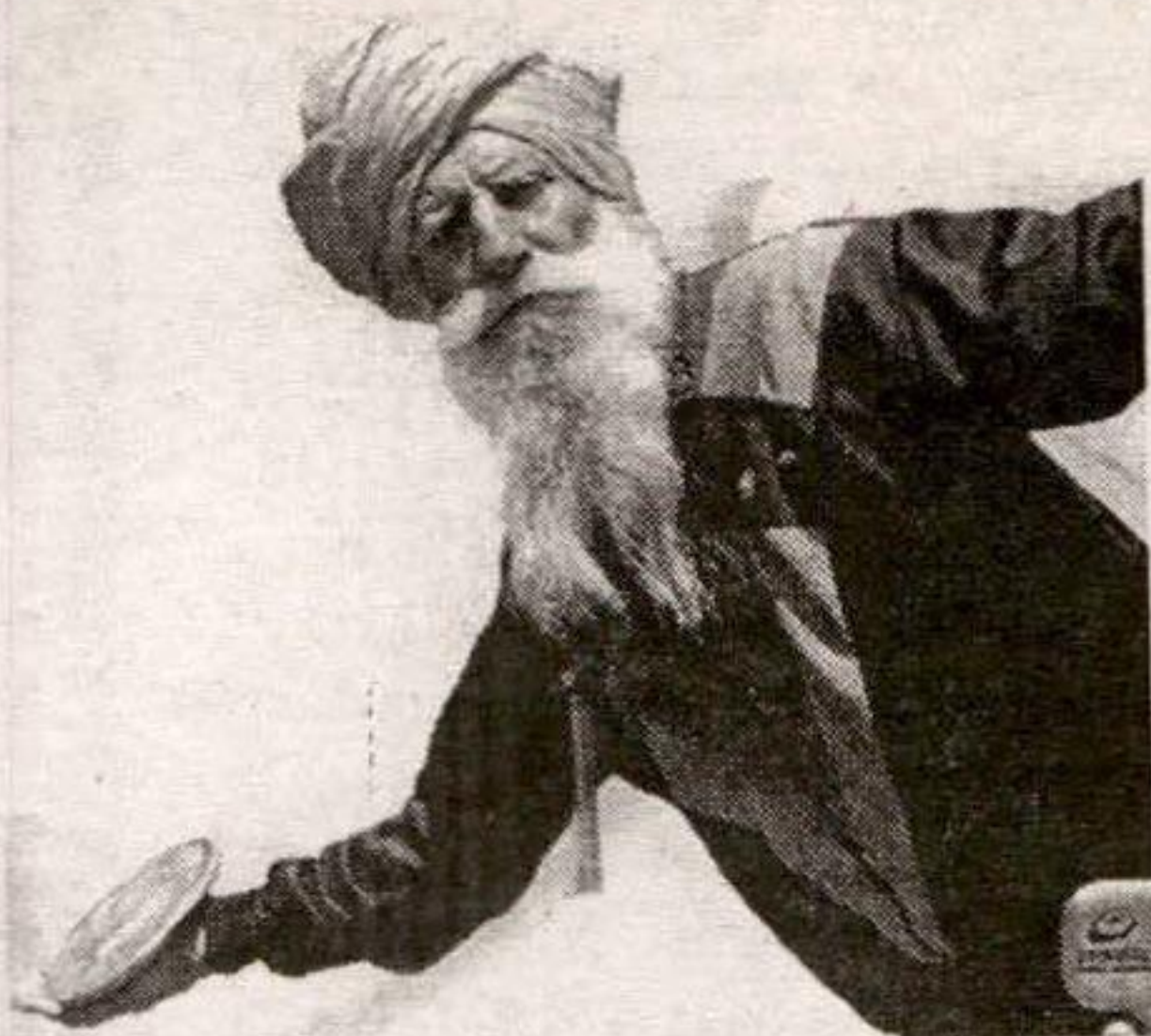
• Nhưng anh ta chưa đáng sợ bằng một quái thủ khác: Johann Hurlinger, người Áo! Năm 1900, siêu cao thủ này **đi bằng hai tay** từ Vienne thủ đô nước Áo đến Paris trong vòng 55 ngày! Mỗi

ngày anh "đi" trong 10 giờ với tốc độ bình quân 2,52 km/giờ.

- Đi bằng tay có "cao cơ" hơn **đi trên mặt nước** không? Rémy Bricka, dân gốc Paris đã tạo kỷ lục **đi trên mặt nước** từ Tenerife, thuộc quần đảo Canaris ở Đại Tây Dương (ngoài khơi châu Phi) đến Trinidad của biển Caribê với đoạn đường dài 5.603 km! Bằng cách nào? Và trong bao lâu? Anh ta đi bằng hai chiếc giày giống như ski trượt tuyết dài 4 mét, nổi như một cái phao cột dính vào chân. Thay cho hai cây gậy là một mái dầm hai đầu. Thay vì trượt tuyết, Rémy bricka đã trượt trên mặt nước từ ngày 2-4 đến 31-5-1988!

Nhưng không phải lúc nào người ta cũng dùng "*lô ca chân*" hay "*lô ca tay*" để tự hành hạ mình cho cả thế giới phải sợ hãi. Từ ngày 16-10-1984, Emil và Liliana Schmitht khởi hành từ Thụy Sĩ bằng chiếc xe hơi Toyota Landrover, vượt qua đoạn đường dài 480.000 km, đi qua 125 quốc gia, đoạt kỷ lục thế giới.

- Hãy tạm thời bỏ qua chuyện đi đứng để nói về **những trò chơi dân gian tập thể**. Ngày 28-2-1998, có 3.918 sinh viên học sinh thuộc trường Đại học Kỹ thuật Nanyang (Singapore) tham gia trò chơi mở... 2.200 lớp giấy của một gói đồ có kích thước ban đầu 1,2 x 1,2 x 1,2 mét với thời gian 2 giờ 30 phút! Cuối cùng họ được một cái thẻ tặng một chiếc máy điện thoại di động! Ngày 5-8-1997, có 6.569 học sinh thuộc tổ chức Hướng đạo sinh châu Mỹ xếp thành một chuỗi dài 3,5 km để... chuyển một xô nước

Cụ Baba Jodindr Singh, lực sĩ 105 tuổi.

lên ngọn đồi Fort AP, thuộc bang Virginia. Xô nước này chứa 532 lít và họ chỉ có quyền làm đổ 50 lít thôi! Cuối cùng họ đã thành công và còn được 482 lít!

- Bạn có biết **vòng hoa cúc lớn nhất thế giới** có chu vi bao nhiêu không? 2.127 mét được làm trong 7 giờ do một toán gồm 16 người của làng Good Easter, thuộc vùng Chelmsford (Anh) thực hiện vào ngày 27-5-1985. Và **con rồng dài nhất hành tinh** đã xuất hiện vào ngày 21-12-1997 với 2,3 km do 3.760 người múa tại Happy Valley Racecourse, ở Hồng Kông! **Con rít người chưa từng thấy**, được 1.665 học sinh của trường Cao đẳng Guelph, thuộc thành phố Ontario của Canada thực hiện vào ngày 2-9-1996. Họ cột chân vào nhau và tất cả đồng loạt di chuyển được... 30mét mà không một ai ngã cả!

- Con người ai cũng muốn trường sinh bất lão. Nhưng sống lâu với điều kiện phải khỏe mạnh, chứ không phải là bệnh hoạn triền miên. **Những cụ**

già gân guốc sau đây đều làm cho cả thế giới phải thém thưởng và thần phục, Tân Thủy Hoàng, nếu có sống dậy đều phải bái họ làm sư tổ. Ngày 15-6-1989, **cụ Major Will Lacy, 82 tuổi**, người Anh đã lên đến tận... Bắc cực để "*thứ gân với trời đất*"! Thế rồi hai năm sau, 1991, lúc được 84 tuổi, cụ lại "*dạo chơi*" một lần nữa ở Nam cực! Tại cả hai lần, cụ đều được máy bay bỏ xuống băng rồi tà tà vừa uống rượu vừa ngâm thơ đi lên hai đỉnh địa cực để... hóng gió! Ngày 15-6-1989 người ta cấp bằng lái xe cho **cụ Layne Hall**, tại Silver Creek, thuộc bang New York (Mỹ) 109 tuổi! Cụ mất vào ngày 20-11-1990. Nhưng theo giấy khai sinh, cụ chỉ có 105 tuổi! Người ta không rõ tuổi thật của cụ là 110 hay 105! **Cụ bà Maude Tull**, tại Inglewood, bang California bắt đầu lái xe lúc chồng chết vào năm cụ được 91 tuổi. Ngày 5-2-1976, người ta đổi bằng lái xe mới cho cụ vào năm 104 tuổi! **Cụ ông Arthur Cook**, sinh ngày 13-6-1895 tại Exeter (Anh), cho đến nay (năm 2000) vẫn còn cưỡi chiếc xe Suzuki Special 125 cc trên những con đường thơ mộng của xứ sương mù! Cụ Florence Laine tại Tân Tây Lan vẫn có thể lái khinh khí cầu vào lúc 102 tuổi trong một cuộc biểu dương tại Cust, của xứ Tân Tây Lan vào ngày 26-9-1996, khiến cho thiên hạ phải xanh mặt! Một siêu cao thủ khác là **cụ William Ivy Baldwin** đã làm cho khán giả nín thở khi cụ lác lư đi trên sợi dây căng ngang thung lũng South Boulder, thuộc bang Colorado (Mỹ) ở chiều cao 36 m và chiều rộng 120 mét trong ngày lễ mừng sinh nhật năm thứ 82 của cụ vào 31-7-1948! Còn nữa, **cụ bà Hildergarde Ferera** vào lúc 99 xuân

xanh vẫn còn chơi trò nhảy dù, biểu diễn tại Mokuleia, bang Hawaii, vào năm 1996!

Sau cùng một lực sĩ quốc tế vẫn còn đầy cơ bắp bất chấp thời gian là **cụ Baba Jodinger Singh**, người Ấn Độ. Năm 1998, tại cuộc họp mặt của các lực sĩ cự chiến binh Ấn Độ, diễn ra tại Thane, thuộc thành phố Bombay, cụ đã đoạt được huy chương vàng với môn **ném đĩa** ở lứa tuổi... 105! Lúc còn thiếu niên, cụ đã từng tham gia đoàn vận động viên Ấn Độ đi dự giải Vô địch thế giới ở Berlin (Đức) vào năm 1910!

• Những điều đó chứng minh thiên nhiên còn vô số những điều bí ẩn mà con người không thể nào hiểu được. Bằng chứng là tôn giáo. Tôn giáo vẫn còn tồn tại cho đến khi nào con người có thể lý giải được tất cả mọi hiện tượng huyền bí. Và ngày đó có lẽ còn rất xa vời.

Có khoảng 10,2 triệu người, chiếm 16,6% dân số của nước Iran, đã xếp một hàng dài 32 km tính từ nghĩa trang Behesht-e Zahra của thủ đô Teheran để đưa tiễn giáo chủ Ayatollah Khomeini, người lãnh đạo cuộc cách mạng lật đổ chế độ quân chủ ở Iran về bên kia thế giới vào ngày 11-6-1989! Có khoảng 2 triệu người đã cúng tiễn khi liệm xác của ông và... 8 người chết, 500 người bị thương vì chen lấn xô đẩy nhau! Sức mạnh của tôn giáo thật là đáng sợ. Bằng chứng là 20.000 người đã bị các thầy cúng người da đỏ Aztec tại châu Mỹ... giết chết để tế cúng cho thần chiến tranh Huitzilpochtli vào năm 1486 tại đền thờ vĩ đại Teocalli ở Tenochtitlan, hiện nay là thành phố Mexico!

(Xem tiếp trang 79)

Những **KỶ LỤC** trong THẾ KỶ vừa qua

● **Diễn viên**

- **Đóng nhiều vai chính nhất:** John Wayne, diễn viên Mỹ chuyên đóng cao bồi này xuất hiện trong tất cả 153 phim, từ phim đầu tiên năm 1927 đến phim cuối cùng năm 1976. Ngoại trừ trong 11 phim, J. Wayne đều đóng vai chính trong các phim còn lại.

- **Có nghề đóng phim dài nhất:** là Curt Bois, người Đức, đóng phim lần đầu tiên năm 1908 lúc mới 8 tuổi. Phim cuối cùng có ông xuất hiện là vào năm 1988 lúc đã 88 tuổi.

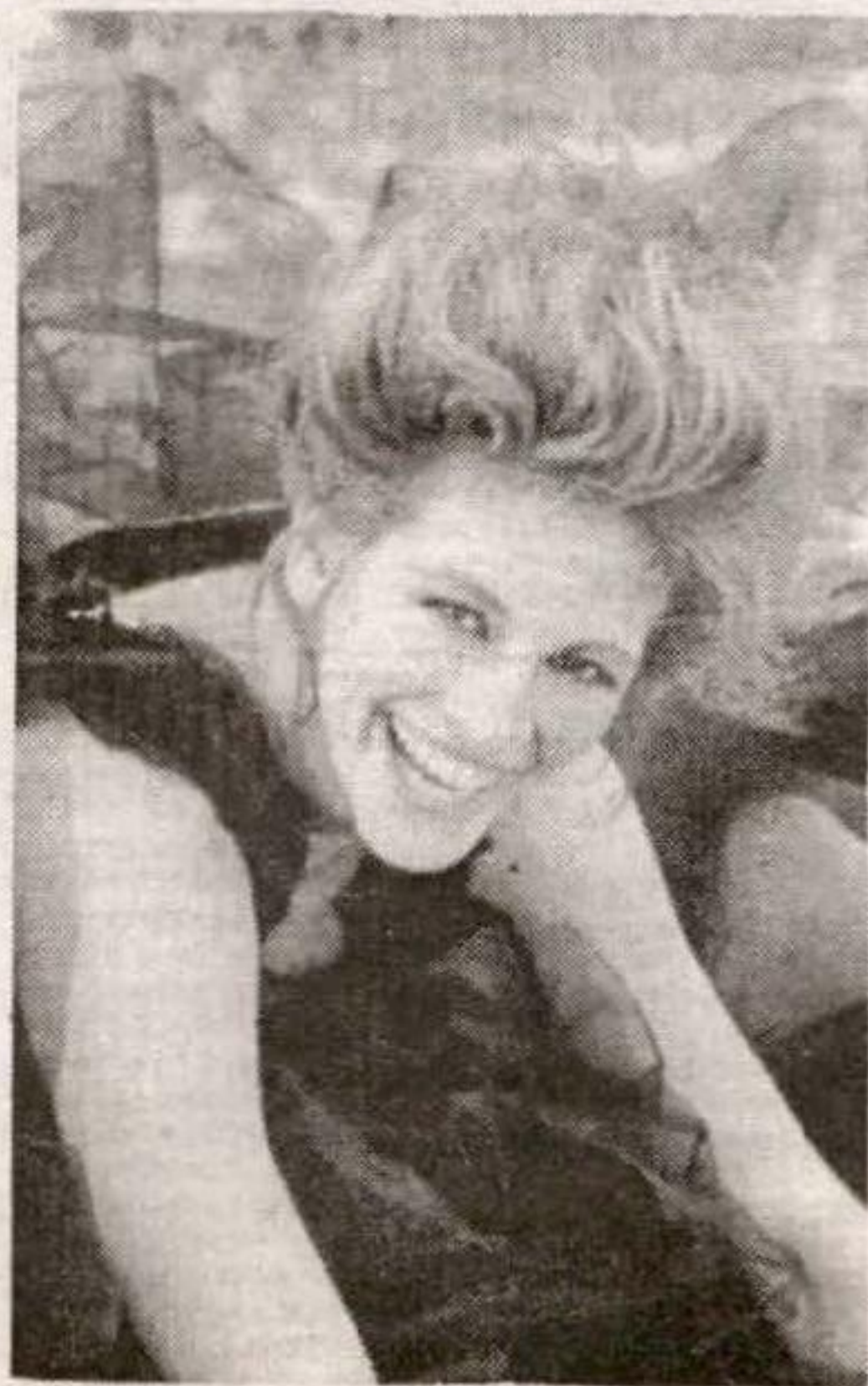
- **Đóng nhiều vai nhất trong một phim:** là diễn viên người Anh Alec Guinness, ông đã đóng luôn vai của 8 nhân vật là thành viên của một gia đình trong cuốn phim "*Trái tim và đồ trang sức*" năm 1947.

- **Thủ vai một nhân vật trải qua nhiều lứa tuổi nhất:** Dustin Hoffman (Mỹ) được 33 tuổi khi đóng nhân vật chính trong phim "*Ông Bụt nhớ bé*" năm 1977. Trong phim nhân vật này xuất hiện từ lúc 17 đến khi được 121 tuổi.

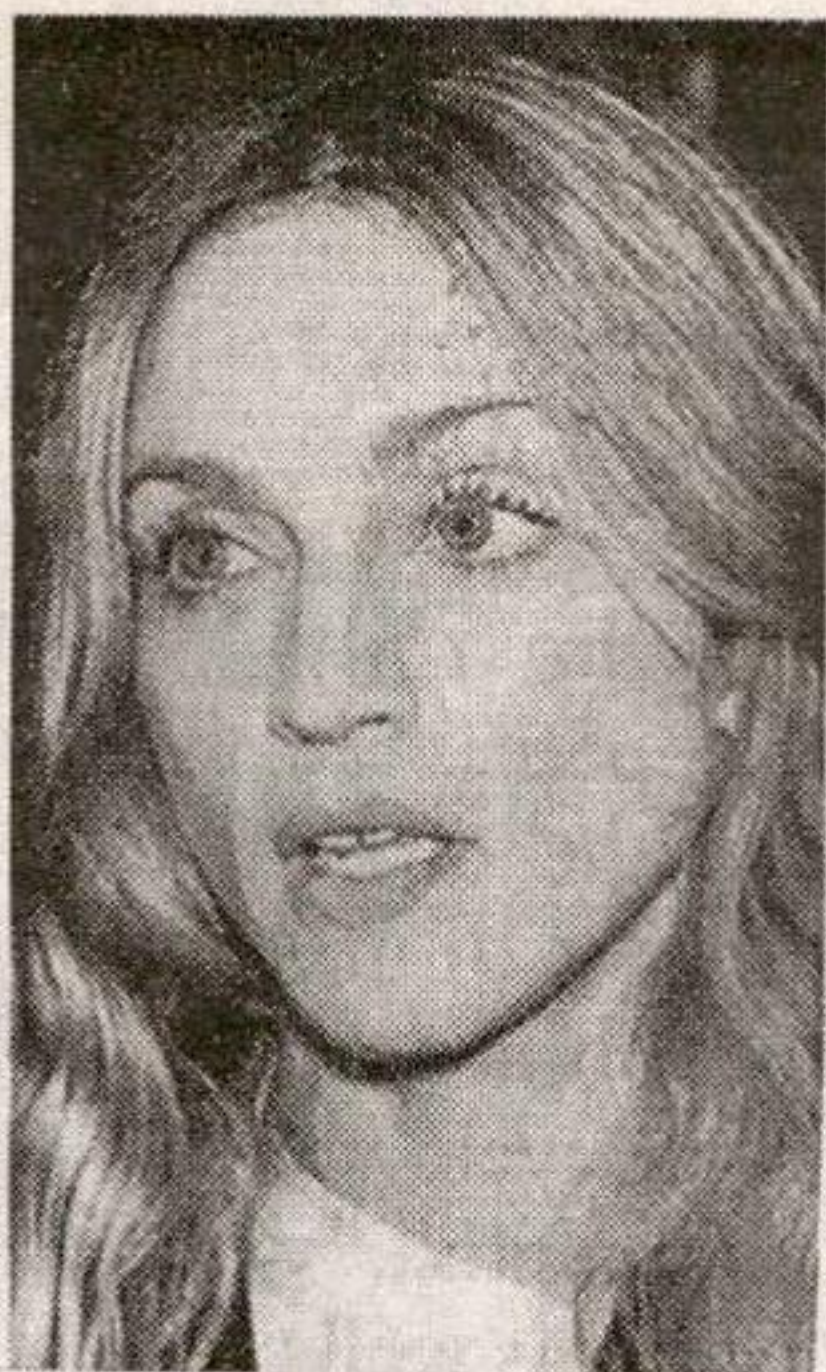
- **Nam kiếm tiền nhiều nhất nhờ đóng phim:** là Harrison Ford, diễn

viên người Mỹ này đã có thu nhập nhờ đóng phim là 58 triệu đô la riêng trong năm 1998. Ford xuất hiện ở 9 trong số 45 bộ phim có doanh thu cao nhất qua mọi thời đại.

- **Nữ kiếm tiền nhiều nhất:** là Julia Roberts (Mỹ). Người ta tính qua

Julia Roberts.

MADONNA.

Harrison Ford.

20 phim mà cô đã đóng (cho đến 20-6-1999), trong đó có “Người đàn bà đẹp” (1990) và “Notting Hill” (1999), Roberts có thu nhập là 1,2 tỉ đô la.

- **Nam cao nhất** là Christopher Lee (diễn viên người Anh chuyên đóng vai Dracula), cao 1,95m.

- **Nữ cao nhất** thì có 3 người “đồng hạng” là Sigourney Weaver, Brigitte Nielsen và Geena Davis, cả ba đều có chiều cao là 1,83m.

● Phim

- **Có kinh phí cao nhất** từ trước tới nay là “*Titanic*” (Mỹ, 1997) của hãng Paramount, do J. Camerron đạo diễn, với các diễn viên là Kate Winslet và Leonardo Dicaprio. Phí tổn lên đến 250 triệu đô la.

Tuy nhiên nếu tính theo giá thật (nghĩa là tính đến mức lạm phát của đồng tiền) thì cuốn phim tốn kém nhất từ trước đến nay là “*Cleopatra*” (Mỹ, 1963) của Mankie-Wicz, với diễn viên Liz Taylor và Richard Burton. Phim tốn hết 44 triệu, số tiền này tương đương với 260 triệu hiện nay.

- **Doanh thu cao nhất** là “*Titanic*”, phát hành từ tháng 12-1997 đến tháng 5-1999 đã thu vào được 1,835 tỉ trên khắp thế giới.

Nếu cũng tính theo cách như trên, thì “*Cuốn theo chiều gió*” (Mỹ, 1939) mới là phim đạt doanh số cao nhất, còn “*Titanic*” chỉ đứng vào hàng thứ 5.

- **Khoa học viễn tưởng đắt tiền nhất:** “*Thế giới dưới nước*” (Mỹ, 1995) của Kevin Kostner, kinh phí lên đến 160 triệu.

(Xem tiếp trang 60)

Nghệ thuật

BALÊ ÔPÊRA VN BAO GIỜ **NÀNG** **CÔNG CHÚA** *ĐƯỢC ĐÁNH THỨC*

VI HẰNG

Năm 1999 Nhà hát Nhạc vũ kịch (NVK) Việt Nam tròn 40 tuổi. Trên chặng đường dài ấy có những lúc nhà hát đứng trên bờ vực tan rã, người ta dường như quên rằng có một nhà hát của loại hình nghệ thuật được xem là đỉnh cao đang thoi thóp giữa lòng Hà Nội. Đội ngũ diễn viên tan tác, mỗi người bám lấy một công việc gì đó để mưu sinh. Thế mới biết không phải lúc nào balê và ôpera "đỉnh cao" và "bác học" cũng đem

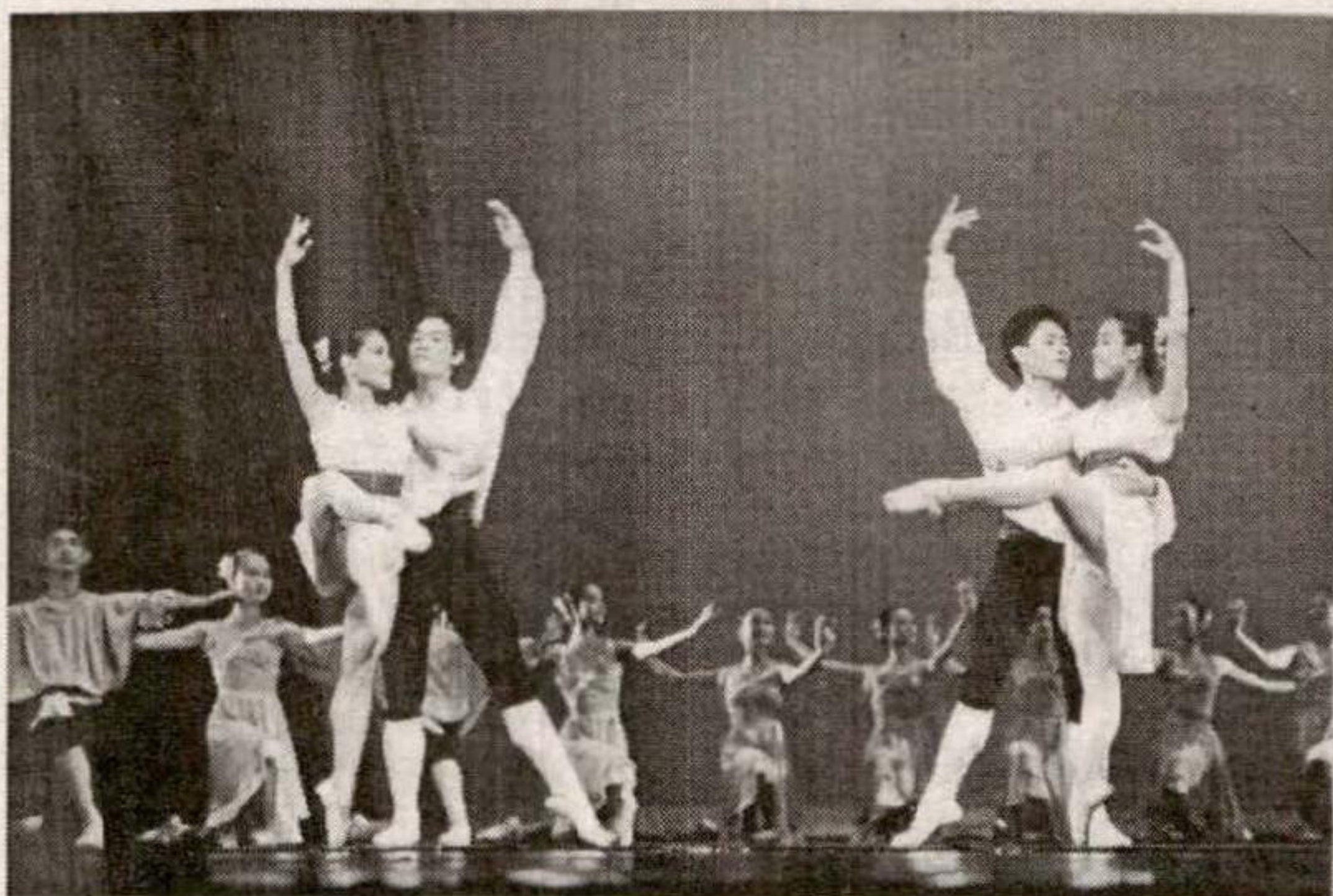
Trên sàn tập. Ảnh HỒNG LÂN.

lại hạnh phúc cho những nghệ sĩ đốt mình trên sân khấu bằng những vũ điệu cháy bỏng, những khúc nhạc hoành tráng, sang trọng. Trong cái cơn bĩ cực thời kinh tế thị trường ấy, những người làm nghề chỉ xót xa hoài niệm cái thời hoàng kim của nhà hát, thời của những vở diễn đồ sộ: *Núi rừng hây lên tiếng, Spác-tác, Hồ Thiên nga, Fidelio, Cô Sao, Chị Sứ...* thời mà quân số của nhà hát xấp xỉ 300 người, quy mô ngang ngửa với nhà hát opera - balê ở các nước trên thế giới. Ai dám mơ về một ngày thái lai của balê - opera Việt Nam? Vậy mà may mắn thay những gian nan tưởng như không thể vượt qua nổi đã từng bước được nhà nước quan tâm tháo gỡ. Có một sự đầu tư rất lớn của chính phủ để Nhà hát NVK Việt Nam được duy trì và

phát triển. Sau những sóng gió nghiêng ngả, nhà hát lại được hồi sinh. Những diễn viên đã bắt đầu quen công việc kiếm tiền và kiếm được nhiều tiền cũng hồ hởi quay lại nhà hát, sống tận tụy với cái nghiệp của mình. Nhà hát NVK Việt Nam thức dậy bằng vũ kịch *"Qua miền đất lạ"* do chuyên gia người Úc giúp đỡ dàn dựng. Tiếp sau đó là *"Em người con gái Việt Nam"* và *"Qua mắt phượng hoàng"*. Năm 1996 nhà hát rộn ràng với vở opera *Luy-xin*, năm sau lại là *"Cuộc sống Paris"*. Năm 1998 vở balê *"Rômêô và Juliet"* thực sự làm cho nhà hát tung bừng hẳn lên, nó khẳng định khả năng tiếp cận có sáng tạo các tác phẩm kinh điển thế giới của các nghệ sĩ Việt Nam. Có thể nói rằng '99 là một năm đầy khởi sắc của Nhà hát NVK Việt Nam với 3 vở lớn: *Viên đạn thần, Orphee, Điệu múa gió mùa*. NSUT Công Nhạc - Giám đốc Nhà hát NVK Việt Nam hồ hởi:

NSUT Công Nhạc: Có thể nói Nhà hát NVK Việt Nam đã đứng được. Các đêm diễn của năm 99 chúng tôi đều bán được vé (tất nhiên phần lớn khán giả là người nước ngoài). Diễn viên nhà hát đã sống được bằng nghề, đó là phần khởi lớn. Trải qua khó khăn, chúng tôi nhìn lại mình một cách nghiêm khắc hơn để thay đổi, để tin tưởng rằng nghệ thuật đích thực là cái đẹp mà con người luôn khát khao vươn tới. Năm 2000 chúng tôi sẽ dựng nhiều vở hơn, trong đó có vở lớn *"Cac-men"* do chuyên gia Đức sang giúp.

Điệu múa "Gió mùa". Ảnh NGUYỄN ĐÌNH TOÁN.

PV: *Gần đây Nhà hát NVK Việt Nam hợp tác với khá nhiều chuyên gia nước ngoài. Họ đánh giá thế nào về diễn viên Việt Nam, thưa ông?*

NSUT Công Nhạc: Họ đánh giá cao tài năng của các nghệ sĩ ba-lê Việt Nam như Kiều Ngân - Thế Dũng. Nhưng nếu nói rằng đạt chuẩn mực quốc tế thì chưa. Họ cho rằng một số nghệ sĩ của ta có khả năng nhưng chưa có cơ hội bộc lộ, đặc biệt là thế hệ diễn viên trẻ.

PV: *Theo ông sự say mê nhiệt huyết với nghề của lớp diễn viên trẻ bây giờ so với thế hệ đi trước có giảm đi bởi tác động của cuộc sống?*

NSUT Công Nhạc: Không giám nói là tất cả nhưng lớp trẻ bây giờ say nghề không kém chúng tôi ngày xưa đâu. Họ cũng giám sống chết với nghề lắm. Có thể khẳng

định rằng nếu không say nghề thì họ không dũng cảm về nhà hát này. Không yêu nghề thì không làm được nghề, đó là điều tất nhiên, nhưng diễn viên nhà hát chúng tôi nếu không yêu thương chia sẻ với nhau thì không thể làm được việc. Chúng tôi sống với nhau tình cảm gắn bó gần như một gia đình, không có sự ganh ghét đố kỵ.

PV: *Qua những buổi tập cũng như đêm diễn của nhà hát thì có vẻ như dàn nhạc không được hùng mạnh lắm, thưa ông?*

NSUT Công Nhạc: Vâng, điểm yếu nhất của chúng tôi bây giờ là dàn nhạc. Nhạc công giỏi thì họ về dàn nhạc giao hưởng Việt Nam, hoặc ở lại trường. Mỗi khi có vở lớn chúng tôi lại phải đi thuê. Có một sự hiển nhiên là một nhà hát NVK không thể vững mạnh nếu có một

dàn nhạc giao hưởng yếu kém, chấp vá. Nhưng để kéo được anh em giỏi về đây thì quả là nan giải...

PV: *Ôpêra-balê là môn nghệ thuật quốc tế, hoàn toàn không có nguồn gốc Việt Nam. Vậy để đạt được tính dân tộc trong balê-ôpêra chúng ta phải làm gì?*

NSUT Công Nhạc: Trước hết chúng ta phải đi đúng con đường của balê, ôpêra quốc tế, phải đạt được chuẩn mực quốc tế. Để có được tính dân tộc trong balê-ôpêra không phải là việc làm một sớm một chiều. Ngay như nước Nga - một cường quốc về balê -thì cũng có đến 50 năm do người Pháp dàn dựng rồi mới khẳng định được nền balê Xô Viết (cũ). Chúng ta cũng vậy, chúng ta vẫn phải diễn những vở kinh điển thế giới, nhưng trong quá trình đó ta phải tích lũy kinh nghiệm và thành tựu. Nhiệm vụ của diễn viên bây giờ là phải mang được hơi thở, tâm hồn Việt Nam vào những vở diễn rất tây đó. Xa hơn nữa, muốn khẳng định mình thì chúng ta phải có những tác phẩm thực sự Việt Nam (kịch bản Việt Nam, đạo diễn Việt Nam, nhạc Việt Nam, biên đạo múa Việt Nam...)

PV: *Trong tương lai gần liệu chúng ta có làm được điều đó không?*

NSUT Công Nhạc: Dự tính năm 2000 Nhà hát NVK Việt Nam sẽ dựng vở ôpêra "*Nguyễn Trãi ở Đông Quan*". Kịch bản Nguyễn Đình Thi, đạo diễn Nguyễn Đình Nghi, biên đạo múa Công Nhạc.

Riêng phần âm nhạc cổ nhạc sĩ Đỗ Nhuận đã viết dở từ mười mấy năm trước và nhạc sĩ Đỗ Hồng Quân sẽ bổ sung để hoàn thành. Hy vọng tác phẩm này sẽ đánh dấu một bước tiến của nhạc vũ kịch Việt Nam.

PV: *Có một câu hỏi xin dành riêng cho ông: Đã bao giờ ông mong muốn được trở thành người khác và ở một cương vị khác?*

NSUT Công Nhạc: Thú thật là có. Đó là vào năm 93, khi nhà hát ở vào tình trạng giải thể: không có tiền để tập, diễn không có ai xem, đội ngũ diễn viên tan tác, các cháu nhỏ không đi học balê - ôpêra vì bố mẹ các cháu nhìn thấy thực trạng bế tắc của các nghệ sĩ gắn mình với môn nghệ thuật này. Tôi thực sự muốn ra đi. Nhưng có hai điều giữ chân tôi ở lại. Thứ nhất, nếu tôi đi, thì có vẻ như tôi đã lừa anh em theo mình rồi bỏ rơi họ. Thứ hai là tôi vẫn tin rằng đến một lúc nào đó thứ nghệ thuật thời thượng sẽ bảo hòa, người Việt Nam sẽ hiểu và yêu thích balê-ôpera.

Vâng, mong sao ngày càng có nhiều người Việt Nam yêu thích balê-ôpêra. Để mỗi đêm diễn "*Rômêo & Juliet*" hay "*Carmen*" hay "*Điệu múa gió mùa*" không chỉ toàn khán giả nước ngoài. Balê-ôpêra Việt Nam đã hồi sinh. Nàng công chúa ngủ trong rừng đã được đánh thức. Chỉ mong sẽ không bao giờ nữa nàng lại rơi vào giấc ngủ im lìm và chờ đợi phép màu thêm một lần nữa hiện ra. ■

VH

"Tiếng hát truyền hình"

Cuộc thi "Tiếng hát truyền hình" không còn xa lạ gì với mọi người. Thập niên 90 của thế kỷ 20 này, "Tiếng hát truyền hình" là một hoạt động văn hóa sôi nổi và lành mạnh. Thế nhưng, "chất lượng" của cuộc thi vẫn còn nhiều điều đáng để "bàn tròn" với nhau...

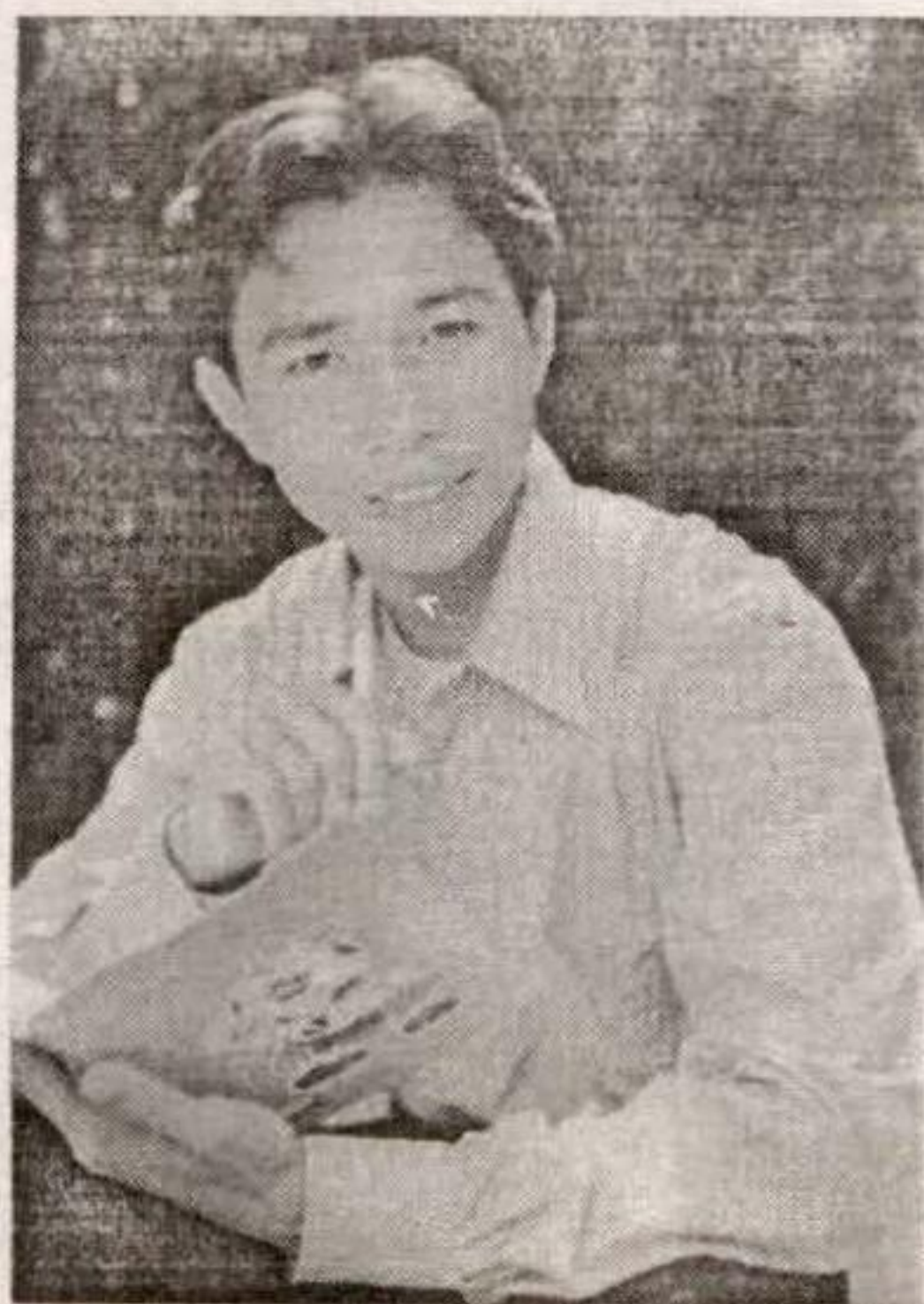
Năm 1991, cuộc thi "Tiếng hát truyền hình" đầu tiên do Đài Truyền hình TP. Hồ Chí Minh tổ chức, đã "phát súng hiệu" cho cuộc kiếm tìm các giọng hát trên sóng truyền hình. Đến nay đã có Tiếng hát truyền hình Hà Nội và Liên hoan Tiếng hát truyền hình toàn quốc. Mỗi năm Tiếng hát truyền hình TP. Hồ Chí Minh tổ chức một lần, đã "sản xuất" ra một số lượng ca sĩ đáng kể, chứ chưa nói đến Tiếng hát truyền hình toàn quốc 2 năm một lần. Câu hỏi đặt ra: liệu các ca sĩ "Tiếng hát truyền hình" có làm được gì trên sân khấu ca nhạc không?

Nhiều năm nay, tôi thường xuyên theo dõi Tiếng hát truyền hình, hoặc trực tiếp tại khán đài, hoặc qua tivi. Tôi thuộc nhiều tên, biết mặt nhiều người, đã đăng quang Tiếng hát truyền hình. Riêng các ca sĩ được giải nhất Tiếng hát truyền hình TP. Hồ Chí Minh cho tôi một danh sách dài, từ năm 1991 đến nay lần lượt: Quỳnh Như (đổi thành Như Quỳnh, đang

HÁT Ở ĐÂU?

LÊ THIẾU NHƠN

ở hải ngoại), Đồng Đào, Cam Thơ, Thu Minh, Thanh Thúy, Đặng Thanh Sử, Lương Chí Cường, Lê Tấn Đạt, Thụy Vân và Lê Nam Khánh. Họ được giải, được nhận thưởng, rồi... đường ai nấy đi. Tên tuổi thì tên tuổi đấy, nhưng chỉ chùng mịch, không thể so sánh với nhiều ca sĩ khác. Và thực tế là chưa có một ca

Ca sĩ Đặng Thanh Sử, giải nhất Tiếng hát truyền hình toàn quốc 1997.

sĩ đoạt giải Tiếng hát truyền hình nào lọt vào "Top" ca sĩ hôm nay. Tưởng giải nhất là "ngon ăn" rồi, vì sao họ lại... "rớt đài" nhanh thế?

Nhạc sĩ Trần Tiến, được mời làm giám khảo cuộc thi "Tiếng hát truyền hình toàn quốc lần 2" vừa qua nhận xét: *"Các ca sĩ đều có chất giọng đấy, nhưng hát... cứng quá!"*. Vấn đề là "cứng", ca sĩ chưa biết cách "diễn", hát không truyền cảm. Cứ lấy giải nhất Vũ Trọng Tấn làm ví dụ. Tôi nghe anh hát *"Tiếng đàn bầu"* của nhạc sĩ Nguyễn Đình Phúc rất hay nhưng khi nhìn lên sân khấu sao mà... chán thế. Ca sĩ đang *"lắng tai nghe tiếng đàn bầu..."* như một pho tượng. Xin hãy tin rằng thời gian sẽ giúp chàng trai này "truyền cảm"

hơn. Giảng viên thanh nhạc Thu An, nhiều năm làm giám khảo Tiếng hát truyền hình TP. Hồ Chí Minh thì lại khuyên: *"Một giải thưởng ca hát không là gì đâu. Nhiều bạn trẻ chú quan quá! Thanh nhạc khó lắm, phải học thật nhiều, phải rèn luyện thật nhiều!"* Đó cũng là một nguyên nhân để hiểu vì sao Tiếng hát truyền hình trở thành ca sĩ "chiếu dưới". Hiện nay nhiều ca sĩ từng đoạt giải chỉ... chạy sô, hát những chương trình nho nhỏ và hát trên... truyền hình thôi. Hình như Tiếng hát truyền hình chỉ cho ca sĩ một cái "thẻ hành nghề" mà không có một "vị thế" nào cả trong làng

Ca sĩ Thu Minh, giải nhất Tiếng hát truyền hình TP. HCM năm 1993.

ca nhạc. Sau khi đăng quang, cách tốt nhất là "đầu quân" một đoàn nghệ thuật nào đó thật nhanh chóng kéo danh hiệu ấy "nguội" đi. Khi tôi nói ý này, một vị trong ban tổ chức Tiếng hát truyền hình hét toáng lên: *"Tiếng hát truyền hình không phải để... chạy sô!"* Thế thì để làm gì nhỉ? Hay là, đài truyền hình cứ mỗi ngày dựng một chương trình ca nhạc, để các "Tiếng hát truyền hình" đã đoạt giải xếp hàng nhau được biểu diễn cho đỡ "nhớ nghề"!?

"Tiếng hát truyền hình" là cuộc thi "dem con bỏ chợ" chăng?

(Xem tiếp trang 84)

■ **Dành cho khán giả truyền hình**

Công chúa Hoàn Châu

PHIM và phía sau PHIM

TUY HÒA

Sau cơn sốt phim Hàn Quốc, khi «sân nhà» phim truyền hình nước ta đang «bỏ trống khung thành» thì bộ phim truyền hình Đài Loan – Trung Quốc đã nhảy vào chinh phục khán giả Việt Nam. Hai đài truyền hình lớn Hà Nội và TP. HCM cùng phát sóng "Công chúa Hoàn Châu" (Hoàn Châu cách cách).

Bộ phim “*Công chúa Hoàn Châu*” xuất hiện tại nước ta từ năm ngoái dưới hình thức phim video gia đình, mang tên “*Bức tranh định mệnh*”, do hãng phim Trung Thị – Đài Loan thực hiện. Ngay từ khi ra đời, bộ phim đã thu hút sự chú ý của dư luận tại Đài Loan, Hồng Kông, Trung Quốc. Tại Bắc Kinh, tiền bản quyền phát sóng độc quyền được Đài Truyền hình Bắc Kinh mua với giá 80.000 nhân dân tệ/tập. Dù chậm chân hơn, nhưng Đài Truyền hình Kinh tế Hồ Nam cũng phải chịu mua 55.000 nhân dân tệ/tập (cho 10 tập đầu), sau đó hạ xuống 35.000 nhân dân tệ/tập (cho các tập tiếp theo). Trong khi đó, thời gian đầu “*Bức tranh định mệnh*” được khán giả video gia đình tìm xem vì nó là... sản phẩm của nữ sĩ Quỳnh Dao.

Bộ phim “*Công chúa Hoàn Châu*” do Quỳnh

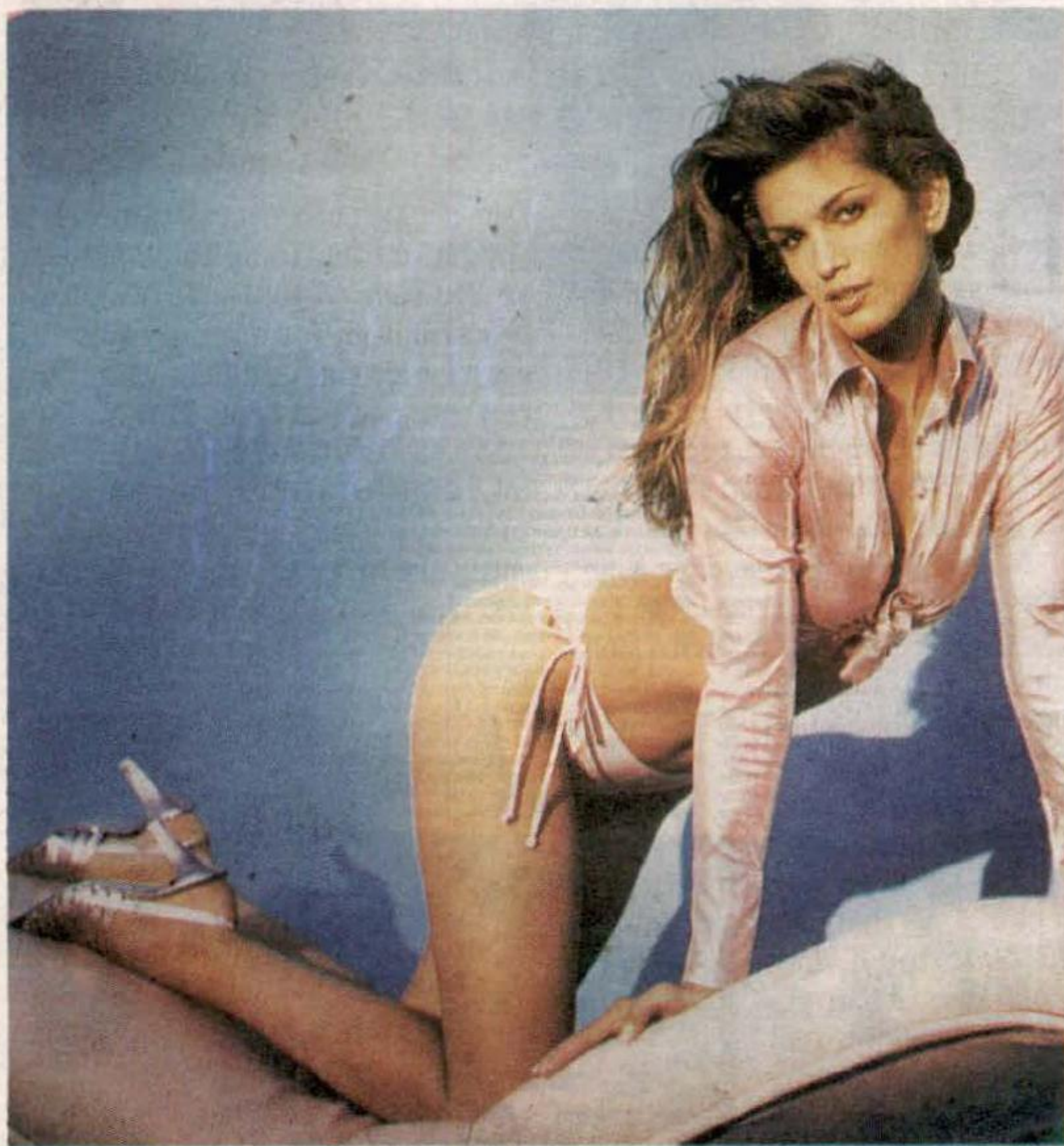
Dao viết kịch bản kiêm nhà sản xuất, “ký gửi” ở hãng Trung Thị. Bộ phim bắt đầu bằng cô gái Hạ Tử Vy cùng người hầu Kim Tọa mang cây quạt và bức tranh lên kinh đô tìm cha, là đương kim hoàng đế Càn Long. Tình cờ, Hạ Tử Vy gặp Tiểu Yến Tử, một cô gái mồ côi, tính tình hoạt bát và... xem trời bằng vung. Tuy khác nhau về “thể chất” nhưng Hạ Tử Vy và Tiểu Yến Tử quý mến nhau, rồi kết làm chị em.

(Xem tiếp trang 85)

3 NGƯỜI MẪU & 1 CA SĨ

THÀNH ĐẠT NHẤT THẾ KỶ 20

Cindy Crawford

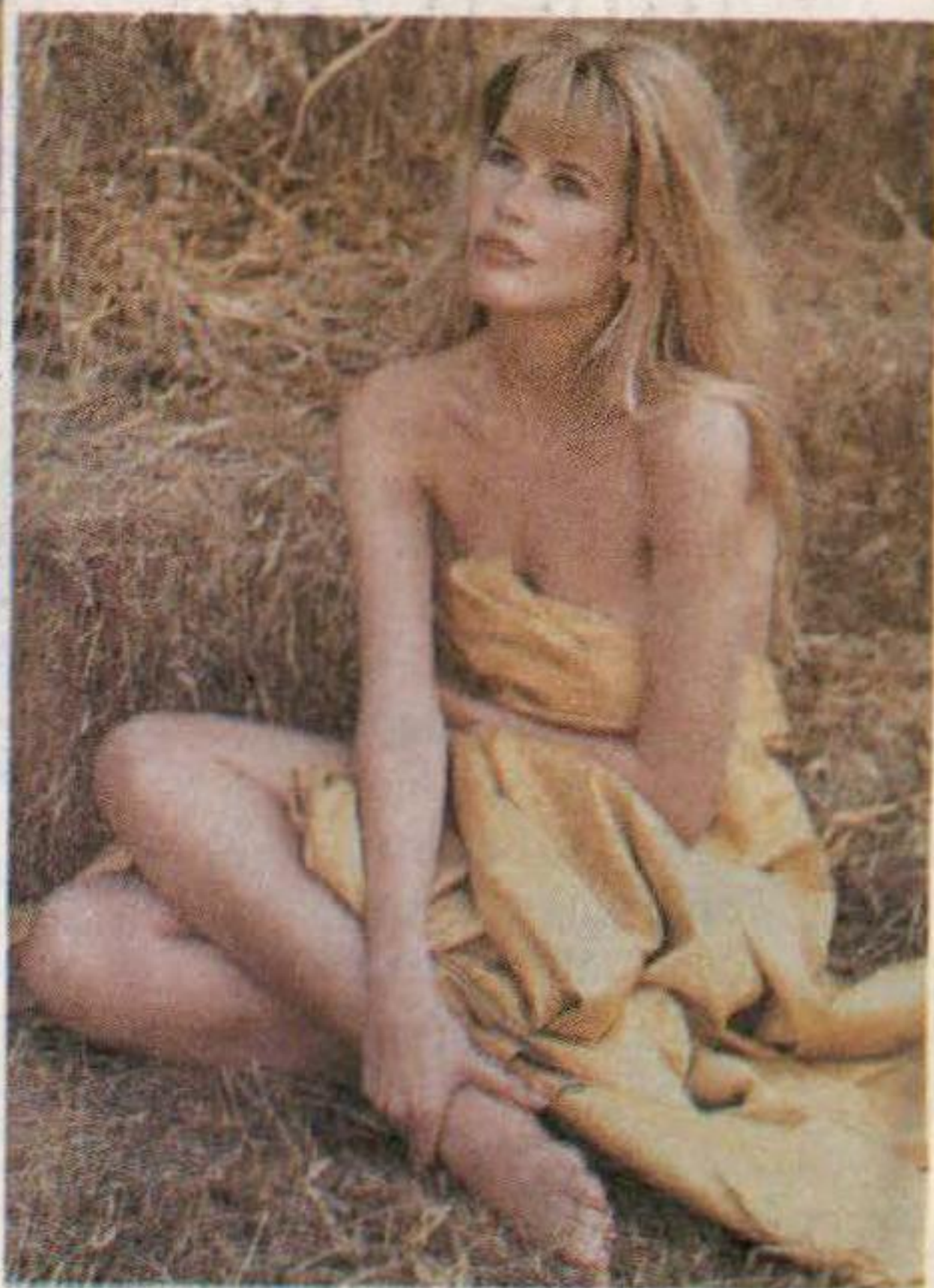
Elle MacPherson

Claudia Schiffer

Madonna

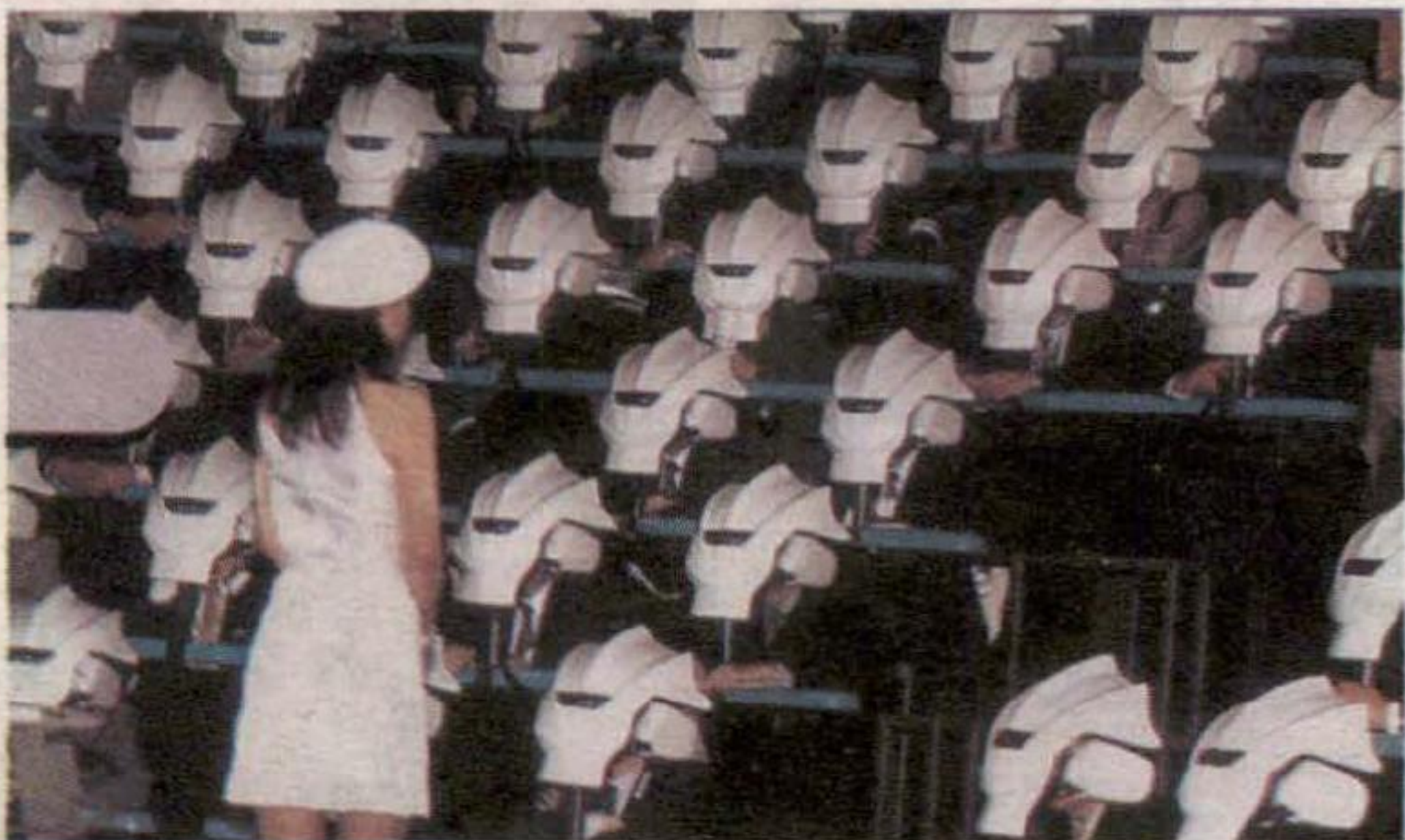
MADONNA.

Đó là Cindy Crawford (ảnh của nhà nhiếp ảnh Herb Ritts), Elle MacPherson (ảnh của Yann Gambelin) và Claudia Schiffer (ảnh của Bruce Weber). Họ là biểu tượng nhan sắc của phụ nữ châu Âu trong 2 thập niên 1980 – 2000, lật đổ nhan sắc của các ngôi sao màn bạc trước đây đã chiếm lĩnh tuyệt đối con tim của người hâm mộ như Marilyn Monroe, Jane Mansfield, Elizabeth Taylor.

Madonna là ca sĩ thành đạt nhất trong thập niên 1980 – 2000. Nàng đã khai mở một lối trình diễn âm nhạc mới kết hợp âm nhạc, vũ điệu và... thời trang.

P.P

Mũ gì nhiều thế?

Thoạt nhìn, bạn tưởng đây là phòng trưng bày, giới thiệu mũ trùm đầu loại hiện đại của các kiếm sĩ Phù Tang? Không phải thế đâu! Đây là gian hàng chợ phiên của cơ sở chế tạo xe hơi Suharu của Nhật trong kỳ triển lãm thứ 33, tổ chức tại Tokyo tháng 10 vừa qua. Khách tham quan được mời đội mũ truyền hình nổi 3 chiều (3D) để tham dự với tư cách người lái xe trong cuộc đua vô địch xe hơi thế giới!

PHƯƠNG DUY
(Theo *QUO*)

Viagra dùng cho... hoa

Theo 2 vị giáo sư Leshem và Willis (Trường Đại học New Castle) thì *viagra* ngoài tác dụng cường dương cho quý ông, nó còn tác dụng làm cho hoa lâu tàn: 1 mg *viagra* trong lọ hoa sẽ làm hoa tươi được 1 tuần. Trong khi đó quý ông phải cần đến 50 mg để được “tươi” trong vài giờ!

N.P (Theo *QUO*)

Thiên đã vượt qua đau khổ, tiếp tục hoàn thành tác phẩm sử học đồ sộ, và trở thành nhà sử học vĩ đại của Trung Quốc và của thế giới.

Nhà du lịch lớn nhất thời cổ

Tư Mã Thiên, tên thật là Tử Trường (145-87 trước công nguyên), người huyện Long Môn (nay là huyện Hàn Thành, tỉnh Thiểm Tây). Tổ tiên ông từ đời nhà Chu đã làm Thái sử. Đến đời cha của ông là Tư Mã Đàm, cũng là Thái sử lệnh của nhà Hán. Chức Thái sử lệnh, ngoài việc chép sử là chính, còn xem thiên văn, làm lịch, bói toán. Tư Mã Đàm coi nghề viết sử là cao quý, vì ông biết nó có tác dụng to lớn đối với sự thịnh suy, hưng vong của quốc gia. Ông đã dạy dỗ con mình theo chí hướng đó.

Tư Mã Thiên có tư chất rất thông minh. Lên 10 tuổi, đã học thông cổ văn *Như Tả Truyện, Quốc Ngữ, Thế Bản* và thuộc lòng hầu hết những bài văn nổi tiếng của thời trước. Năm Tư Mã Thiên 20 tuổi, người cha bảo con lên đường đi du lịch để xem tận mắt những nơi sau này sẽ phải viết sử.

Thời xưa, việc đi lại rất khó khăn, trên đường giặc cướp rất nhiều, những nhà du thuyết có bốn ba từ nước này sang nước khác cũng chỉ đi trong một địa bàn hẹp. Cho đến hồi đó, chưa có ai vì mục đích khoa học mà đi xa, đi nhiều như Tư Mã Thiên.

Trước tiên, Tư Mã Thiên đi về phương Nam, đến Trường Giang, vượt sông Hoài, sông Tứ, thăm mộ của mẹ Hàn Tín, đoạn lên núi Cối Kê xem nơi vua Hạ Vũ triệu tập chư hầu, vào hang Vũ Động tìm di tích vua Vũ. Ở Cối Kê, ông đã nghe những chuyện kể về Việt Vương Câu Tiễn. Ông lên Cô Tô tìm di tích Ngũ Tử Tư, đi thuyền trên

Thái Hồ sưu tầm truyền thuyết về Tây Thi, Phạm Lãi. Sau đó ông đi ngược lên Trường Sa, đến bến Mịch La khóc Khuất Nguyên, đến sông Tương trèo lên núi Cửu Nghi xem dấu vết mộ vua Thuấn và khảo sát những tập tục cũ từ thời Hoàng Đế. Ông lên miền Bắc, vượt sông Văn, sông Tứ, đến nước Lô bồi hồi nhìn lăng miếu Khổng Tử, đến đất Tiết thăm hỏi di tích của Mạnh Thường Quân, lên Bành Thành quê hương của Lưu Bang để tìm hiểu thời niên thiếu của những con người đã dựng nên nhà Hán. Ông sang nước Sở, thăm đất Thân của Xuân Thân Quân rồi trở về Trường An. Có thể nói khắp đất nước Trung Quốc bao la, đâu đâu cũng có vết chân của Tư Mã Thiên. Ông là một trong những nhà du lịch lớn nhất thời cổ.

Chính những chuyến đi như vậy đã giúp Tư Mã Thiên thấy được cái bao la hùng vĩ của đất nước, hiểu rõ ngôn ngữ phong phú trong dân gian, phong tục tập quán các địa phương để trở thành nhà viết sử vĩ đại.

Sau khi đi du lịch về, ông được phong chức Lang trung (quan tùy tùng của vua). Năm 110 trước công nguyên, Tư Mã Đàm mắc bệnh nặng, trước khi mất có căn dặn con nối tiếp cái chí của cha, để tâm vào việc soạn sử. Năm 108 trước công nguyên, Tư Mã Thiên thay cha làm Thái sử lệnh (lúc đó, ông 37 tuổi). Ông bắt tay vào viết bộ *Sử Ký*, không giao tiếp với khách khứa, bỏ cả việc nhà, ngày đêm miệt mài ghi chép. Nhưng 9 năm sau (năm 99 trước công nguyên) xảy ra tai họa lớn đối với ông.

Bị xử nhục hình

Một năm sau khi Tô Vũ đi sứ Hung Nô và bị bắt giam ở đây, Hán Vũ Đế phái tướng Quảng Lợi đem 3 vạn quân đánh Hung Nô nhưng bị đại bại, hầu như toàn quân bị tiêu diệt, Lý Quảng Lợi phải chạy về. Lúc đó, kỵ đô úy là Lý Lăng đem 5 nghìn bộ binh tác chiến với Hung Nô, Thiến Vu (tức vua) Hung Nô thân chỉ huy 3 vạn kỵ binh vây chặt quân của Lý Lăng. Quân của Lý Lăng chiến đấu rất dũng cảm, tiêu diệt 5 nghìn kỵ binh Hung Nô, nhưng không có quân cứu viện, cuối cùng chỉ còn hơn 400. Riêng Lý Lăng bị quân Hung Nô bắt được, phải đầu hàng.

Tin về đến triều đình, Hán Vũ Đế ra lệnh giết 3 họ của Lý Lăng. Các đại thần đều buộc tội Lý Lăng, chỉ riêng Tư Mã Thiên đứng ra bênh vực. Ông vốn biết Lý Lăng từ lúc hai người cùng làm chức Lang trung, hiểu rõ đó là con người có nghĩa khí. Ông cho rằng Lý Lăng đã dũng cảm chiến đấu đến giờ phút cuối cùng mà không có cứu viện, nên đầu hàng chỉ là tạm thời, trước hết nhằm cứu sống mấy trăm binh sĩ còn sót lại, sau đó sẽ chờ thời cơ đáp đền nợ nước. Không ngờ Hán Vũ Đế nổi giận, bắt ông hạ ngục và xử cung hình (bị hoạn, tức là thiến). Đó là hình phạt nhục nhã nhất ngày xưa. Theo luật lệ, ông có thể bỏ tiền ra chuộc tội, nhưng vì ông quá nghèo, bạn bè không ai giúp đỡ, nên ông đành phải thụ hình.

Bị tội cung hình, Tư Mã Thiên cho là điều sỉ nhục ghê gớm, nhiều lần muốn tự sát. Nhưng nghĩ lại chưa hoàn thành được lời di chúc của cha, ông thấy cần phải sống để nối nghiệp cha. Ông nhớ đến gương Chu Văn

Vương bị giam ở ngục Dữu Lý đã viết nên bộ Kinh Dịch; Khổng Tử chu du thiên hạ, bị nguy khốn ở nước Trần, nước Thái, sau đã viết nên bộ Xuân Thu; Khuất Nguyên bị đày, đã viết nên thiên Ly Tào; Tả Khâu Minh bị mù, đã viết nên bộ Quốc Ngữ; Tôn Tản bị tháo xương bánh chè, đã viết Binh Pháp. Còn 300 bài trong Kinh Thi, phần lớn do người xưa sáng tác trong tâm tình bi phẫn. Thế thì tại sao ông không dám can đảm nhận lấy hình phạt, tiếp tục sống để hoàn thành công trình còn dở dang?

Sau khi ông ra ngục, Hán Vũ Đế có lẽ vì thương tình nên phong cho ông chức Trung thư lệnh. Nhưng ông không còn màng đến danh lợi, chỉ chuyên tâm biên soạn bộ *Sử Ký* cho đến khi mất.

Công trình sử học vĩ đại

Sử Ký là một bộ sách đồ sộ gồm 130 thiên, tất cả 526.500 chữ, ghi chép từ thời Hoàng Đế trong truyền thuyết cho đến năm thứ hai đời Hán Vũ Đế (*).

Lần đầu tiên trên thế giới, xuất hiện một bộ sử của toàn bộ một dân tộc kéo dài trên 3000 năm, bao gồm một địa bàn mệnh mông. Trước Tư Mã Thiên, chỉ có những bộ sử ghi chép về một vương quốc hay một triều đại như Xuân Thu, Thượng Thư. Ở Châu Âu, trong văn học Hy Lạp, quyển *Lịch sử* của Hérodote (thế kỷ thứ 5 trước công nguyên) và quyển *Lịch sử cuộc chiến tranh Péloponnèse* của Thucydide (cũng thế kỷ thứ 5 trước công nguyên) đều chỉ đề cập đến một cuộc chiến tranh. Trong văn học La Mã, Hoàng đế César (100-44 trước công nguyên) viết cuốn *Chiến tranh ở xứ Gaule* (tức nước Pháp ngày nay) chỉ nói về những

trận đánh. Còn Tite Live (59 trước CN - 17 CN) viết quyển *Lịch sử thành Rô Ma* chỉ là lịch sử một đô thị.

Trong *Sử Ký*, Tư Mã Thiên mô tả hàng nghìn nhân vật điển hình. Cả một nhân loại mệnh mông hiện ra trước mắt chúng ta, đủ các thành phần, đủ các tầng lớp. Tư Mã Thiên không những ghi lại hành vi của vua chúa mà còn ghi chép lại các mặt sinh hoạt kinh tế xã hội, đặc biệt những thiết chế về văn hóa như lễ nhạc, triết học, văn học... Về phương diện này, ông hơn hẳn các sử gia Hy Lạp, La Mã rất xa.

Tư Mã Thiên cũng là người đầu tiên đề ra phương pháp khoa học là lập các bản kỷ và niên biểu, rất tiện cho việc tra cứu và đối chiếu các sự kiện. Thái độ của ông rất thành thực: điều nào chưa nghiên cứu rõ thì để tồn nghi, nếu có nhiều thuyết bất đồng thì kê hết.

Về tư tưởng, ông bộc lộ cảm tình với quần chúng lao khổ, đề cao những nhân vật xuất thân từ nhân dân lao động. Về văn phong, ông đối lối cổ văn thành ra ngôn ngữ đương thời cho trong sáng, dễ hiểu. Tuy lời văn bình dị, nhưng rất sinh động và đa dạng, có tác động cảm người rất sâu. *Sử Ký* không những là một trước tác lịch sử, mà còn là một trước tác văn học kiệt xuất.

Lỗ Tấn tôn vinh bộ *Sử Ký* là "tuyệt xướng" (bài ca hay tuyệt) của sử gia, là Ly Tao không vãn" (Ly Tao là kiệt tác văn học thời cổ của Khuất Nguyên). ■

TRẦN VINH AN

(*) Nhà xuất bản Văn Học của ta có phát hành bản dịch tiếng Việt của *Sử Ký Tư Mã Thiên*, dày 800 trang, nhưng không phải dịch toàn bộ mà chỉ dịch một số chương tiêu biểu.

Vấn vợ chuyện 2 ngày của 2 năm

(Tiếp theo trang 13)

Trịnh Cung: Họa sĩ phải nghiệm cho ra được sự thú vị nhất của sự xuất hiện của khoảnh khắc đó. Vì vậy rất cần giao cảm với công chúng miễn là họa sĩ đừng nóng lên lão toét. Tôi tin những họa sĩ làm ra được nghệ thuật đều có năng lực giải bày nghệ thuật.

Khi bạn đọc cầm trên tay cuốn tạp chí này, ngày cuối cùng của năm 1999 và ngày đầu tiên của năm 2000 đã vĩnh viễn trôi qua. Có người sẽ bảo: Chuyện chẳng có gì mà âm ỉ. Đúng! Chẳng có gì âm ỉ cả, các bác văn nghệ sĩ nhà ta thưở nào vẫn thế: Đây ngẫu hứng và cảm hứng. Trong cái ngẫu hứng và cảm

hứng ấy, Nguyễn Khải, Nguyễn Quang Sáng, Sơn Nam viết tiếp những trang nhân tình, Trịnh Cung vẽ tiếp thế giới cửa quây, đây những cú hích của thiên nhiên, Út Tài chăm chút cây trái, tạo thêm nhiều vườn cảnh cho xứ sở, và nhạc sĩ Nguyễn Văn Tý ngồi trước đàn cất tiếng ca chào thế kỷ mới:

Thế kỷ ta đi tới

Báo trước bao đổi thay

Từ ngàn xưa ta chờ đợi

Nay ta đã tới nơi

Vì đây là khát vọng

của chúng ta – loài người

Con người cần được sống

hơn thế kỷ 20... ■

L.T.V

Tâm tình bạn trẻ

Con quỷ râu xanh đỏ phải bị trừng trị

Ngày 12 tháng 12 năm 1999

Cô Thạch Thảo kính yêu!

Tên N.T.NH ở huyện Phù Cừ tỉnh Hưng Yên làm hàng xáo, đã có 1 vợ và 3 con rồi. Một hôm, hắn ta vào nhà cháu và hỏi: “Bố mẹ có nhà không?” Cháu trả lời: “Không ạ!”. Rồi hắn dựng xe thô ở tường và đi vào nhà cháu. Bố mẹ cháu bảo: “Có khách đến nhà thì phải mời khách uống nước!” Cháu cũng làm như vậy. Rót nước mời hắn ta xong, cháu ra giường ngồi đọc sách, còn hắn ngồi ở ghế bành là chờ bố mẹ cháu về để đong thóc. Ai ngờ hắn ta đi ra giường chỗ cháu ngồi, rồi bất ngờ dùng sức mạnh của một người lớn đẩy cháu ngã xuống giường, hắn ta nằm đè lên người cháu và hôn cháu. Cháu vô cùng kinh hãi, cháu đã dùng hết sức lực để đẩy hắn ra nhưng cháu không đẩy nổi. Lúc ấy cháu tưởng rằng: đời mình thế là hết. Nhưng may thay, có tiếng người gọi cháu ở ngoài cổng. Đó là cô cháu. Cô ấy đã cứu cháu thoát chết. Nhưng cô ấy cũng chẳng biết gì cả vì khi nghe tiếng người, hắn đã vội buông cháu ra và lại ngồi xuống ghế làm như không có chuyện gì xảy ra. Cô yêu! Cô muốn hỏi tại sao cháu không la lên khi bị hắn cưỡng ép ư? Không, cháu không thể làm như thế được. Nếu cháu mà la lên thì hàng xóm sẽ biết chuyện và họ sẽ mang tin này loan truyền cho cả thế giới biết. Và họ sẽ chê cười và nhìn cháu bằng con mắt khinh bỉ, dù biết rằng cháu là nạn nhân đi nữa.

Cô mến thương! Cháu vô cùng đau khổ, xấu hổ và lo sợ. Cháu rất sợ mọi người biết chuyện này.

Từ hôm bị tên NH giờ trò, cháu sợ hãi, kinh khiếp, ghê tởm hắn vô cùng. Cháu muốn giết chết hắn càng sớm càng hay. Tên NH luôn giờ trò “đểu cáng” với cháu khi cháu ở nhà một mình. Bố mẹ cháu là nông dân, nhưng cũng ít khi có mặt ở nhà. Mà bố mẹ cháu với tên NH là chỗ quen biết, họ hàng nên tên NH. rất hay đến nhà cháu. 8 tháng nay cháu luôn phải sống trong nỗi lo sợ, khổ tâm, căm phẫn, ghê tởm, khiếp sợ tên NH. Trước khi cháu bị tên NH hãm hại, cháu học rất khá, 9 môn học cháu đều được đi thi học sinh giỏi. Nhưng cô ơi, bây giờ thì cháu học sút rất nhiều. Ngay cả môn toán, cô giáo bảo cháu là học “siêu” thì bây giờ cháu cũng lơ mơ lắm cô ạ! Cái sự kiện kinh hoàng kia đã làm cháu như mất trí. Cô giáo đã nói với mẹ cháu rằng: Cháu học sút quá nhiều. Mẹ đã an ủi, động viên và khuyên cháu phải học thật giỏi, để thoát khỏi cảnh “chân lấm tay bùn” khổ ải. Vì thương mẹ cháu đã quyết tâm cố gắng học trở lại. Nhưng còn cái mối lo ngại cực lớn kia cháu không thể nói với mẹ, phần vì sợ mẹ không tin, phần vì sợ mẹ nói cho người khác biết chuyện.

Cô yêu thương! Nhà tên NH cách nhà cháu khá xa mà sao hắn “chăm” đến

thế? Một tuần hẳn đến nhà cháu trung bình 3 lần, làm cháu ngày nào cũng ngày lo sợ.

Cô ạ! Chuyện này cháu không thể tự mình giải quyết được. Cháu hy vọng cô sẽ giúp cháu. Xin cô cho cháu biết, cháu phải làm gì và nói gì khi tên NH cứ đến nhà cháu và tiếp tục giờ trò “bắn thiu” đó ra. Cháu xin chân thành cảm ơn cô.

Cháu xin lỗi vì đã không cho cô biết rõ tên. Cháu sợ. Cô ơi, không phải tên NH chỉ giờ trò với một mình cháu đâu mà nó còn cường hiếp chị T. mới học lớp 11, hiện giờ chị ấy đang lo sợ bị có thai với tên NH. Chị G bị tên NH cường hiếp đã tự tử vì có thai mà mới đang học lớp 9.

Cô Thạch Thảo ơi, theo pháp luật thì tên NH sẽ bị xử như thế nào? Cháu muốn cho mọi người biết rõ tội ác của tên NH, cả thế giới đều biết. Nhưng cháu không muốn mọi người biết cháu là nạn nhân.

Cháu gái T.T.L
(Học lớp 7C)

T.T.L. thân yêu!

Đọc thư của cháu, bức thư đầy cảm phẫn nhưng cũng rất hồn nhiên, ngây thơ, cô càng đau lòng và căm giận tên NH! Con quỷ râu xanh ở làng quê yên bình của cháu. Trước hết cô phải nói rằng theo Bộ Luật hình sự hiện hành, tên NH phạm tội cường hiếp trẻ vị thành niên (trẻ dưới 16 tuổi) gây hậu quả nghiêm trọng có thể bị xử bắn, tức bị tội tử hình. Qua thư của cháu, tên NH không chỉ một lần do không kìm được dục vọng của mình, mà đã hành xử trò cường hiếp trẻ vị thành niên có hệ thống, có chủ ý để thỏa mãn dục vọng của hắn. KTGD đã gửi thư đến công an xã của cháu và công an huyện Phù Cừ tỉnh Hưng Yên để điều tra hành vi của tên NH theo thư tố giác của cháu. Nếu công an thu thập đủ chứng cứ trong đó có việc cháu G học lớp 9 (15 tuổi) bị tên NH. cường bức đã tự tử vì có thai với tên NH, cùng các chứng cứ mà tên NH. gây ra với cháu, thì nguyện vọng của cháu sẽ sớm được thực hiện, tên NH. sẽ bị khởi tố ra tòa án. Và như vậy làng quê cháu, các cô bé của làng quê cháu và “cả thế giới” nữa như cháu đã viết, sẽ thoát khỏi nanh vuốt của con quỷ này.

T.T.L thân yêu!

Cháu không thể một mình chống lại tên NH., giải thoát cho tuổi thơ ham học, hồn nhiên, dễ thương của mình. Cháu đã dũng cảm viết thư đến KTGD đó là hành động đúng. Nhưng cháu phải tin tưởng ở bố mẹ mình, lúc này, theo cô, cháu phải thông báo cho bố mẹ biết hành động của tên NH. Có như vậy, trước mắt, cháu mới thoát được con quỷ dâm dục vô nhân tính ấy. Cháu còn nhỏ (13 tuổi), làng xóm nếu biết chuyện sẽ càng căm mẫn, thương yêu cháu và càng căm giận tên NH. Cháu đừng sợ điều tiếng này nọ, vì cháu có lỗi gì đâu. Hơn nữa làng xóm sẽ biết ơn cháu là đã dám vạch mặt kẻ xấu để con cái họ không bị nguy cơ xấu nữa.

Cháu hãy nhận ở cô cũng như của hàng ngàn bạn đọc KTGD niềm cảm thông chia sẻ. Cháu hãy yên tâm, tất cả mọi người luôn đứng về phía cháu để trừng trị kẻ xấu.

Cô luôn chờ thư của cháu.

CÔ THẠCH THẢO

Thanh Thảo và thơ

Một Trường Sơn hạ cánh xuống Hà Nội

(Đọc bài thơ *Góc rừng trên nóc gác* của Nguyễn Thụy Kha)

Có những điều không thể quên được! Chiến tranh, Trường Sơn, những năm tháng nhọc nhằn, chết chóc... Về Hà Nội sau 1975, Nguyễn Thụy Kha ngỡ đã có thể bỏ sau lưng cuộc chiến tranh, để lại Trường Sơn cho quá khứ. Nhưng không ngờ, anh đã gặp ngay trên sân gác thượng nhỏ bé của mình một Trường Sơn lần nữa:

*"Hết chiến tranh nóc gác lại rêu phong
Ụ đất phòng không, không ẩm hơi người nữa
Cái ụ đất lẻ loi mưa gió
Bỗng một ngày mọc đám rau tàu bay.
Chim rừng nào lạc lối về đây
Thâm thẳm một hạt mầm thương nhớ
Hay chính cây từ sân bay quá khứ
Bằng thời gian hạ cánh xuống thanh bình.
Như em, anh trái đất đã sinh
Tình cờ gặp nhau, tình cờ gần bó
Như người lính Trường Sơn vốn có
Ụ đất mọc đám rau, nóc gác hiện góc rừng.
Soi màu xanh thấy lại chiến trường
Bát canh tàu bay giữa thủ đô điện sáng
Thấy lại bạn bè chưa bao giờ xa vắng
Nóc gác này lặng lẽ vào thơ".*

Cái đám rau tàu bay như một sứ giả của ký ức Trường Sơn đã tìm được cách "hạ cánh" xuống cuộc đời người lính thời bình. Để làm chi vậy?

*"Chim rừng nào lạc lối về đây
Thâm thẳm một hạt mầm thương nhớ"*

Có thể là như thế, cũng có thể khác, nhưng đám rau tàu bay nuôi ta ngày đạn bom Trường Sơn đã không muốn mình bị quên lãng. Không cho phép sự quên lãng. Và người lính Trường Sơn năm xưa, cứ sống tốt lành, xả thân vì nghĩa thì dù anh đi tới đâu, ở đâu, trong hoàn cảnh nào, vẫn sẽ có những đám rau tàu bay hộ mệnh, nuôi nấng anh, chung thủy cùng anh. Đây một hình tượng bình thường và tình cờ lên tượng trưng, bài thơ đã nói được nhiều hơn phía sau những câu chữ của nó. Chỉ tiếc, nếu bài thơ kết ở câu: "Soi màu xanh thấy lại chiến trường", có lẽ nó đã nén và bật được nhiều hơn. Thơ nói hết khi nó nói chưa hết, dù "ngôn bất tận" thì có lúc ngôn ngữ phải dừng, nhường chỗ cho im lặng, cho khoảng trống, cho sự thăng hoa của hình ảnh tượng tượng. ■

T H O T Ì N H B A N Đ O C

Tình nàng Tô Thị

Nắng vàng thẹn với gió mưa
Thi nhân thẹn với thơ vừa viết xong
Thôi còn gì nữa mà mong?
Thôi còn gì nữa mà trông mà chờ?
Nào ai học được chữ ngờ
Để giờ hóa đá tro tro đợi chồng
Bồng con lên núi ngóng trông
Dõi về biển cả mệnh mông thấy gì?
Người như cánh nhạn ra đi
Tình si một khúc tình si lỡ làng
Trách con tạo khéo đa mang
Câu thơ lơ dờ phím đàn đứt dây
Trăng buồn – Trăng dại – Trăng
ngây!

NGUYỄN THỊ MỸ HIỀN
(Minh Đức, Ứng Hòa, Hà Tây)

Tháng Giêng

Em cười
Trần
Miệng tháng giêng
Cỏ non ríu bước
Chân nghiêng lún hồng.
Choàng tay
Vút ngọn con sông
Mơ lòng cời áo
Cánh đồng
Phù sa
Xanh xanh sẫm chớp
Nụ hoa
Cành trắng Mười sáu
Vỡ òa
Cỏ cây
Lá xòe
Ngón lá đan tay
Chạm che ráng đỏ
Hắt say mắt chiều
Giọng ca cỏ dại hương yêu

Em che nón lá trốn liều vào trăng...

NGUYỄN THÁNH NGÃ

(33 Tân Tiến, Tân Văn,
Lâm Hà, Lâm Đồng)

CÂU THƠ HAY

• **Vũ Thị Mai** (Lớp 11A6 Trường
THPT Minh Hà, xã Cẩm La, Yên
Hưng, Quảng Ninh)

Ngày anh đến gió trên cây ngừng
thổi

Chim trên cành như thể đã ngủ yên
Chỉ có ánh sao trời lấp lánh
Biết được điều em nói với anh.

• **Đỗ Thúy Hà** (Thanh Lang, Thanh
Hà, Hải Dương)

Nếu em biết thời gian là tất cả
Thì dại gì em vội vã yêu anh.

• **Nguyễn Thị Mừng** (Thuận
Thành, Bắc Ninh)

Câu thơ nào em viết chỉ riêng em
Và cho phép mình “người ta” được
đọc.

• **Đinh Thị Hồng Thanh** (Đội 18,
Giao Long, Giao Thủy, Nam Định)

Em chỉ là hạt cát vô duyên
Đã vương vào anh sau một niềm
bờ ngỡ.

• **Ánh Khuê** (13 Nam Hồng, Tiền
Hải, Thái Bình)

Nước mắt đổ nhoe giữa trang thư
Nhớ người đi biển biệt không về
Cây điệp vàng ngoài kia vẫn nở
Tôi vẫn là con bé nhà quê.

• **Lê Thị Mai Khanh** (Văn phòng
UBND Bạc Liêu)

Thôi anh ạ, tháng ngày trôi vội vã
Có yêu nhau thì cũng trót xa rồi
Tôi góp nhặt những đêm tàn năm cũ
Cất ngày vào khoảng trống không anh.

Tại Mỹ chuyện trẻ em ở tuổi 13, 14 sinh con không còn là hiện tượng mới mẻ. Tuy nhiên, điều làm các bậc cha mẹ đau đầu là ngày nay, tuổi dậy thì của các em một lần nữa lại hạ xuống khiến nảy sinh nhiều vấn đề.

Người ta lo cuống lên khi con gái mình vừa 7-8 tuổi đã bắt đầu phát triển ngực và "tóc" ở chỗ kín. Phải chăng đây là dấu hiệu bất thường của tâm sinh lý trẻ? Càng lo hơn khi cha mẹ chưa biết nên bắt đầu giáo dục giới tính, kiểm soát quan hệ tình dục và sinh sản của con vào độ tuổi nào? So sánh với một thăm dò

về phát triển thể lực qua 17.077 bé gái người Mỹ cách đây 2 năm, người ta thấy tuổi dậy thì bé gái da trắng bình quân đến sớm hơn 1 năm so với trước đó; bé gái da đen lại phát triển có thể sớm hơn 2 năm. Theo đó, bé gái da trắng dậy thì ở độ tuổi trước 10, và 9 tuổi ở trẻ da đen. Sự phát triển "tóc" nói chung thường diễn ra một năm sau

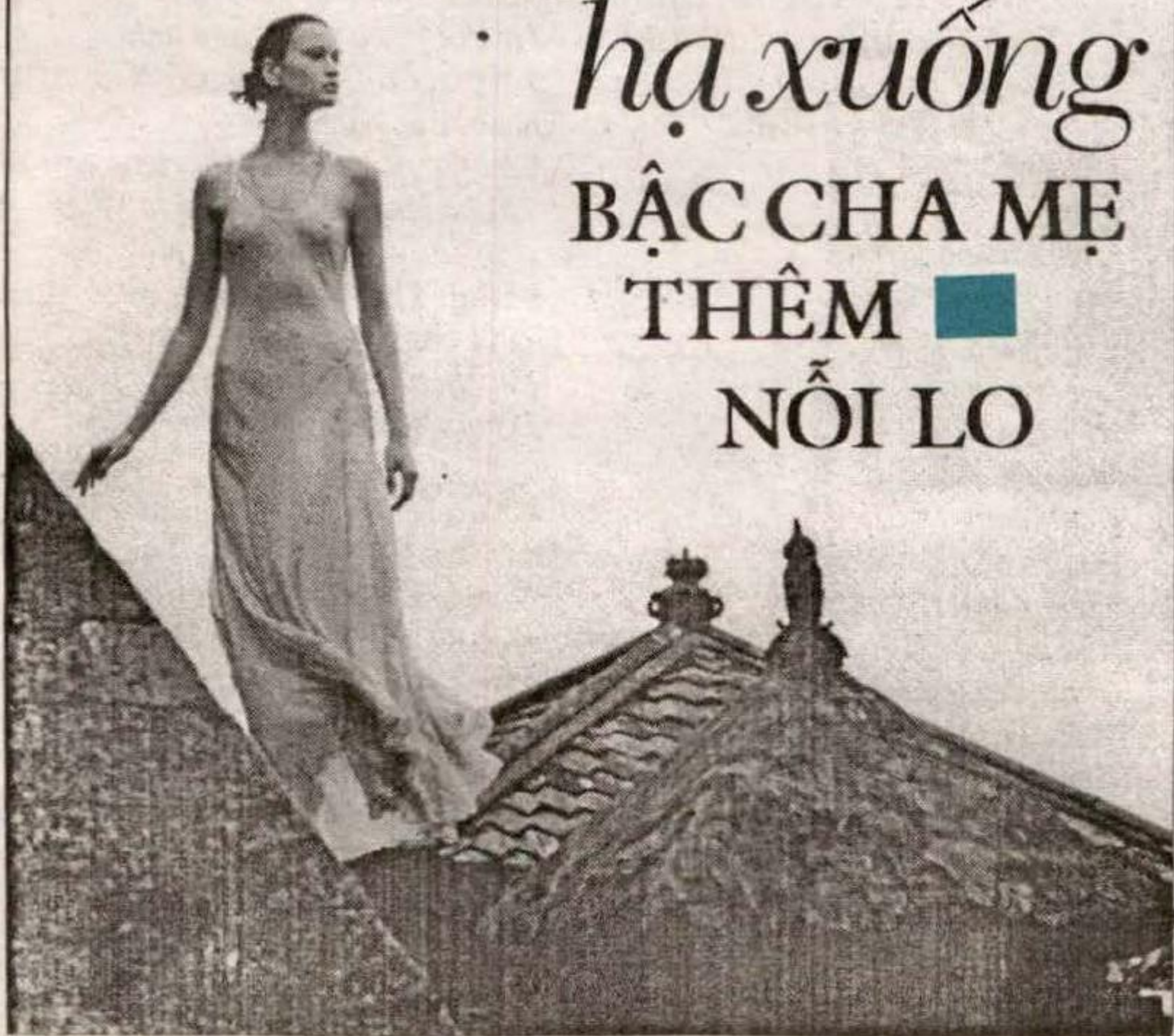
Tuổi dậy thì...

hạ xuống

BẬC CHA MẸ

THÊM ■

NỖI LO

đó. Trong khi đó, theo dữ liệu thông thường trong sách y khoa, chỉ 1% bé gái dưới 8 tuổi có dấu hiệu dậy thì.

Dù đã có kết luận rằng đây không phải là tình trạng bệnh lý, người ta vẫn không ngừng suy đoán xa gần. Đó là câu hỏi vì sao trẻ em gái Mỹ (không phân biệt tộc chủng) lại "đồng loạt" hạ tuổi dậy thì, trong khi không (hoặc chưa) thấy hiện tượng này ở bé trai? Đối với các bé gái, một trong những nguyên nhân là do chế độ dinh dưỡng đầy đủ và không mắc bệnh truyền nhiễm. Nhưng nguyên nhân quan trọng hơn là chứng béo phì ở trẻ. Người ta cho rằng chính các mô đầy chất béo kia là nguồn cung cấp mạnh mẽ *estrogen* (hormone của giới nữ). Song dù là do cái gì đi nữa, tuổi dậy thì bỗng dưng hạ xuống là chuyện có thật, và điều đó khiến các bậc phụ huynh lo lắng. Hơn ai hết, cha mẹ người Mỹ có con cái ở tuổi này đều quá hiểu rằng, cuộc đời là một chuỗi cảm giác quay cuồng, trong đó những cơn bộc phát tính khí, cư xử nóng nảy là lẽ đương nhiên. Trên thực tế, tuổi

dậy thì quá sớm có liên quan tới những cư xử bất thường. Theo một nghiên cứu do Trường Đại học Y khoa Virginia tiến hành, thì hầu hết trẻ em dậy thì sớm đều có chung triệu chứng tinh thần sâu nặng, chán đời, cáu kỉnh hay ủ rũ hơn các em cùng tuổi nhưng chưa dậy thì. Thế nhưng ở một cuộc thăm dò khác đối với thiếu nữ dậy thì ở 17 tuổi rưỡi, các cô cho biết chẳng phải bị tác động gì lâu dài về tâm lý, ngoài hiện tượng có lúc ở trạng thái không ổn định. Từ 2 kết quả trên đây, các nhà nghiên cứu khuyên rằng cha mẹ nên quan tâm nhiều hơn đến thái độ của trẻ. Đối với bé gái da trắng gần 7 tuổi, và gần 6 tuổi ở trẻ gái da đen bắt đầu nở ngực hay mọc "tóc", cần đem chúng đến cơ sở y tế xét nghiệm có hay không những rối loạn tăng trưởng hormone. Ví dụ như bé gái thừa *androgen* sẽ nặng nam tính và dần dần mất khả năng có con. Và cũng nên tổ chức xét nghiệm cho bé trai nào chưa đến 9 tuổi đã có quá nhiều *androgen*. ■

KIM VÂN

(IHT, 6-12-99).

Danh ngôn bốn phương

❖ *Càng cách xa, càng yêu thương nồng thắm.*

Tục ngữ NHẬT BẢN

❖ *Con người sinh ra rồi chết đi nhưng tình yêu còn sống mãi.*

V. A. XU-KHOM-LIN-XKI

❖ *Ba điều làm tươi mát tâm hồn và giải tỏa buồn sầu, đó là: nước, hoa, nhan sắc phụ nữ.*

Ngạn ngữ ẤN ĐỘ

❖ *Tình yêu biến những điều vô nghĩa của cuộc đời thành những điều có nghĩa, làm cho những bất hạnh trở thành hạnh phúc.*

L. TÔN-XTÔI

❖ *Đời không có tình yêu như năm tháng không có mùa hè.*

Tục ngữ THỤY ĐIỂN

*Trong tình yêu không chỉ có hương vị ngọt ngào của hạnh phúc,
dù không ai mong muốn nhưng vẫn có bao cuộc tình
bị dang dở, lụi tàn. Có vô vàn nguyên nhân
dẫn tới sự chia tay của những lứa đôi, nhưng tất cả đều
để lại nỗi day dứt, đắng cay, đau khổ...*

Trong một buổi sinh hoạt tại Câu lạc bộ giao lưu tình cảm, bà Nguyễn Thị Hòa Minh, phó giám đốc Trung tâm tư vấn TY-HN-GD (TP.HCM) đã đưa ra một trường hợp cụ thể để mọi người cùng tham vấn: Anh V, 33 tuổi, có công việc ổn định với mức thu nhập khá cao và cô Th, 31 tuổi, xinh đẹp, gia đình giàu có và cũng rất thành đạt trong sự nghiệp, hai người yêu nhau đã 8 năm nay. Mấy năm đầu, tình yêu của họ rất ngọt ngào sâu đậm và mấy năm sau này họ đã sống với nhau như vợ chồng.

—
Ảnh LÊ THỊ PHƯỚC.

Cách đây 1 năm, hai người có ý định tiến tới hôn nhân. Nhưng cứ nghĩ tới việc cưới hỏi thì V lại có cảm giác buồn chán, ngại ngùng. Anh cũng không muốn mang tiếng là người phụ bạc nên cứ dùng dằng mãi mà vẫn chưa ấn định được ngày cưới. V quyết định trao đổi thẳng thắn với người yêu và họ đã đi đến thỏa thuận là sẽ chia tay nhau. Nhưng sau đó, V vẫn không tìm được sự thanh thản, anh luôn nhớ nhung, day dứt và rất ghen tức khi thấy Th có bạn trai mới. Rồi hai người lại đồng ý nối lại mối quan hệ. Th giao hẹn V phải lên kế hoạch chuẩn bị cho ngày cưới

và phải có sự qua lại của hai bên gia đình. V đồng ý và cũng đã đưa cha mẹ sang nói chuyện với bên nhà người yêu. Mọi việc đã được bàn tính xong xuôi, chỉ còn hai tháng nữa là sẽ tiến hành lễ cưới, nhưng V vẫn không thoát khỏi cảm giác buồn chán, do dự. Anh không biết phải quyết định thế nào cho đúng.

Câu chuyện trên đã tạo ra một cuộc bàn luận sôi nổi. Rất nhiều ý kiến đã "mổ xẻ", phân tích nguyên nhân dẫn đến thái độ dửng dăng lưỡng lự của anh V: Một cuộc tình đã để "ngâm tằm" khá lâu, kéo dài tới 8 năm, do không biết vun đắp, nuôi dưỡng nên tình yêu đó dần dần nguội lạnh. Và điều quan trọng là hai người đã quan hệ tình dục trước khi tiến tới hôn nhân, tạo nên một sự nhàm chán, tuy không dứt bỏ được nhau nhưng không còn sự mặn nồng say đắm. Đối với Th, V đã quá quen thuộc, tổ tưởng nên khi nghĩ đến ngày cưới anh ta không thấy thiết tha, háo hức. Một tình yêu nhạt nhòa, nguội lạnh như vậy, nếu không được hâm nóng trước khi tiến tới hôn nhân, sẽ bị lụi tàn nhanh chóng. Và đây cũng là bài học cho các cô gái có lối sống dễ dãi, buông thả trong tình yêu.

Người ta thường nói: "Đàn ông yêu bằng mắt, đàn bà yêu bằng tai" quả không sai. Chẳng thế mà C., một cô gái nổi tiếng xinh đẹp kiều kỳ ở Trường Cao đẳng Sư phạm, luôn thờ ơ trước sự săn đón của các "vệ tinh" vây quanh, nhưng lại xiêu lòng bởi

một anh chàng có vẻ ngoài hết sức bình thường mà cô vừa quen biết. Tuy không đẹp trai nhưng B. ăn nói rất có duyên với những lời văn chương hoa mỹ. Nào là: "Đến hôm nay, anh mới hiểu được hết ý nghĩa của cuộc sống, dù rằng kể từ lúc gặp em, anh như kẻ bị cầm tù trong đôi mắt nhung. Anh biết mình đã thuộc về em mãi mãi". Rồi là: "Anh không tin một cô gái có vẻ đẹp thánh thiện như em lại nỡ lòng làm tan nát trái tim yêu của một kẻ nô lệ trung thành. Anh chờ đợi nụ cười ưng thuận của em cho đến khi nào sự chờ đợi đó trở nên vô nghĩa...". Những lời lẽ trau chuốt và rất bài bản của B đã mở lối vào được trái tim người đẹp. C hoàn toàn bị choáng ngợp trước lối tỏ tình bay bướm của anh chàng bẻm mép. Cuộc tình của hai người kéo dài trong 6 tháng, đầy thơ mộng, C hết sức tin tưởng vào tình cảm mà B dành cho mình. Cho đến một ngày tình cờ gặp người yêu đi chơi cùng với một cô gái xinh đẹp ăn mặc diễm đúa, hai người cười nói với nhau rất tình tứ. Khi được hỏi về mối quan hệ này, B đã khéo léo làm yên lòng người yêu bằng những lời phân trần: "Đó chỉ là cô em họ xa, lâu ngày mới gặp lại. Trong tim anh chỉ có duy nhất hình bóng em, đừng nghi ngờ anh mà tội nghiệp". Nhưng C vẫn cảm thấy nghi ngờ, cô để tâm theo dõi và đã nắm rõ sự thật về cô em họ kia. Biết không thể loanh quanh mãi, "Kẻ nô lệ trung thành" đành lộ chân

tương là một gã chuyên đi tán tỉnh lừa dối những cô gái trẻ đẹp, nhẹ dạ bằng những lời lẽ ngọt ngào, mùi mẫn. Cũng còn may cho C, cô mới chỉ bị tan nát trái tim chứ chưa bị tan nát cuộc đời bởi anh chàng họ Sở.

Sự lường gạt, phản bội trong tình yêu thường để lại nỗi cay đắng, đau buồn, nhiều khi dẫn đến cái chết vì người bị phụ bạc không tự vượt qua nỗi đau, cảm thấy cô đơn tuyệt vọng, nhất là khi nỗi đau giáng xuống bất ngờ, đột ngột. Như trường hợp của anh K, huấn luyện viên môn quyền Anh, K đang có mối tình tuyệt đẹp với một cô gái trước đây vốn là bạn học cùng trường đại học. Bỗng dưng thời gian gần đây cô gái tìm mọi cách tránh mặt anh. Mỗi lần K gọi điện đến thì người nhà đều trả lời là cô vừa đi vắng, đến nhà chơi mấy lần cũng không thấy người yêu có nhà, viết thư thì bị gửi trả lại. Dịp Tết vừa rồi K đem quà tới biếu, nhưng gia đình cô gái kiên quyết từ chối không nhận. Tức khí, chàng huấn luyện viên đã mở cuộc điều tra và phát hiện có một người đàn ông đứng tuổi thường hay đi ô-tô tới thăm gia đình cô gái. K tìm cách mai phục, chặn đường người yêu để hỏi rõ nguồn cơn. Cô gái thú nhận: *Một người trong gia đình đã giới thiệu cô với một ông Việt kiều giàu có và cả nhà cô đều "vun vào", cô cũng đã nhận lời cầu hôn của ông ấy...* K cảm thấy choáng váng như người bị hạ đo ván, suốt mấy ngày liền

anh đóng cửa phòng riêng, một mình vật vờ, đau đớn không thể ngờ một người mà anh hết lòng yêu thương, tin cậy lại có thể phũ phàng từ bỏ anh, đổi lấy sự giàu sang. Trong tuyệt vọng, K đã nghĩ đến cái chết, như một câu trả lời cho sự phản bội của người yêu, để cô ta phải ân hận suốt đời. Cũng còn may là trước khi thực hiện quyết định nông cạn đó, K đã gọi điện tới TT tư vấn TY-HN-GD để dốc bầu tâm sự, và đã nhận được sự cảm thông chia sẻ cùng những lời khuyên chân thành, khiến anh dần dần bình tâm trở lại.

Không có gì khó hiểu khi tình yêu tan vỡ, con người thường rơi vào trạng thái hụt hẫng, suy sụp tinh thần, bởi vì nhu cầu yêu và được yêu luôn là mong muốn và khát vọng mãnh liệt của con người, được sống trong tình yêu là niềm hạnh phúc ngọt ngào nhất. Nhưng có nên vì một kẻ gian dối mà bạn phải đắm chìm mãi trong cay đắng, đau buồn? Có nên vì một kẻ phụ bạc mà bạn buông xuôi trong tuyệt vọng, tìm cách xa lánh cõi đời? Hãy làm vợ đi nỗi buồn bằng cách tâm tình, chia sẻ với người thân, bạn hữu, hãy nhấn chìm nỗi đau trong công việc và các cuộc vui chơi lành mạnh, bổ ích. Cuộc sống với bao điều tốt đẹp đang chờ bạn ở phía trước, và bạn sẽ gặp một người yêu mới, sẽ đem lại cho bạn niềm vui mới: một tình yêu ngọt ngào. ■

Y.Đ

Truyện nhiều kỳ

Những người bất tử

(THE IMMORTALS CỦA MICHAEL KORDA)

Chuyện tình tay ba Marilyn Monroe và hai anh em Kennedy

TRUNG DŨNG lược dịch

Kỳ 45

Một chiếc máy bay riêng đưa Marilyn đến Tijuana, ở đó có một chiếc "limuzin" chờ sẵn ở đường băng để tiếp tục đưa nàng đến một *clínica*, một trung tâm y khoa nhỏ bé nhưng cực kỳ hiện đại, nằm bên kia biên giới, ở ngoài vòng pháp luật... California. Chỉ cần bỏ ra một số tiền thì một phụ nữ giàu có, ở đây quen gọi là *gringa*, có thể nhờ một bác sĩ phụ khoa làm được cái việc mà ở California có thể ông ta phải vào tù. Từ bác sĩ cho đến nhân viên ở đây đều là người Mỹ Tây Cơ, rất kín miệng.

Chỉ gây tê chứ không gây mê, Marilyn nằm trên một bàn dài để làm cái điều mà nàng phải chịu đau khổ tận cùng. Nàng không thể ngăn chặn nước mắt. Thế là nàng phải từ bỏ đứa con, đứa con của Bobby và đó cũng là cơ may cuối cùng của nàng được trở thành mẹ. Để làm lại cuộc đời, để giành lại tất cả những

gì đã mất, để lấy lại một chỗ đứng của mình ở Hollywood.

48 tiếng đồng hồ sau khi đến Tijuana phá thai, nàng đã trở về Los Angeles. Nàng chẳng nói với bất cứ ai về chuyện này, kể cả bà giúp việc thân tín Murray. Vừa về đến nhà, nàng liền gọi cho Bobby, đang ở Bộ Tư pháp, để báo cho Bobby chuyện ấy đã xong rồi.

Số máy riêng của Bobby đã đổi, nàng phải liên lạc qua tổng đài.

Jimmy Hoffa điên đầu vì các tay to đầu định bỏ rơi hắn. Bên cạnh Hoffa hiện giờ chỉ có Palermo, đại diện của xã hội ngầm. Palermo bày tỏ sự thông cảm với tình cảnh khó khăn của Hoffa.

- Đúng là mệt quá... Chúng tôi cũng thấy như thế.

- Mệt quá?... Anh than vãn cái gì, người sẽ bị tống vào tù đâu phải là anh.

- Mình biết thế. Chưa bao giờ khó khăn như lúc này...

- Chó má nó! Lần này coi như Bobby đã tóm được tao rồi. Hắn *biết* chuyện ấy. Hãy thông báo với bạn bè và các ông chủ của cậu là nếu tôi bị tóm thì mọi người cũng sẽ “kết” hết.

Palermo kinh ngạc, phản đối:

- Anh đâu có muốn tôi chuyển thông điệp ấy đến họ, phải không?

- Cứ chuyển đi. Cậu hãy báo với các đồng nghiệp của cậu là tốt hơn hết, không nên để tôi bị tống cổ vào xà lim – giọng của Hoffa đầy đe dọa.

Nhưng rồi Hoffa lại đổi giọng:

- Nói thế nhưng chính Bobby cũng có vấn đề. Marilyn vừa đi phá thai, đứa con trong bụng của Bobby. Nàng đe dọa rằng nếu Bobby không đi gặp nàng ở California thì nàng sẽ mở cuộc họp báo để thông báo cho mọi người và cả thế giới biết tất cả sự thật. Tôi có cuộn băng ghi lại đầy đủ cuộc nói chuyện giữa Marilyn và Bobby ngay sau khi nàng phá thai.

Ngừng một lúc Hoffa nói tiếp:

- Tôi sẽ cho Bobby hay là Marilyn có ý định tố cáo rằng nàng bị Bobby buộc phải phá thai. Và nếu Marilyn không làm điều đó, tôi sẽ làm.

- Bao giờ Bobby sẽ nhận thông báo đó?

- Nếu mọi diễn tiến đều đúng

như dự trù, giờ này Bobby đã nhận được rồi.

Hoffa rời khỏi ghế ngồi, đứng lên nhìn ra cửa sổ, phóng tầm nhìn về hướng Bộ Tư pháp. Lúc ấy ánh sáng ở tầng cao nhất vẫn còn, có lẽ Bobby vẫn còn đang làm việc. Hoffa cầm lon Coca Cola đưa lên hướng về phía cao ốc Bộ Tư pháp và nở nụ cười nham hiểm: “Chúc một buổi tối tốt lành, Bobby”.

Bộ trưởng Bộ Tư pháp giờ này vẫn còn làm việc, làm việc muộn hơn bất cứ thành viên nào khác trong chính phủ. Khi Bobby lên ô tô về nhà, đến góc đại lộ Massachusetts, ông nhìn thấy ánh sáng văn phòng của Hoffa trong cao ốc của nghiệp đoàn tài xế ô tô vận tải vẫn còn, ông liền ra lệnh cho tài xế quay ngược ô tô trở về Bộ Tư pháp.

- Hoffa vẫn còn làm việc, mình cũng phải làm việc như hắn.

Đến văn phòng, Bobby ôm chồng hồ sơ dày cộm của Hoffa ra và định đọc một số chỉ thị vào *dictaphone* (máy ghi âm đọc) nhưng ông kịp nhìn thấy băng trong máy đã thu đầy rồi. Ông cho băng quay ngược lại và kiểm tra xem nội dung trước đó là gì trước khi xóa. Một giọng nói quen thuộc nổi lên: "*Này, Bobby, hãy nghe đây*", sau đó một vài giây là băng trống, tiếp trở lại nghe tiếng nói nhỏ nhẹ chen lẫn hơi thở mà ông nhận ra ngay của ai. Nội dung: "*Anh ấy đâu có quyền xử sự như thế với tôi, bác sĩ? Anh ấy không thể buộc tôi giết đứa bé và sau đó bỏ rơi tôi? Tôi vẫn nghĩ rằng hai chúng tôi sẽ ở bên nhau, anh ấy sẽ giúp tôi vượt qua giai đoạn khốn nạn này; nhưng anh ấy đã đổi điện thoại và tôi không thể liên lạc với anh ấy lúc tôi thật sự cần anh ấy.*"

- *Chuyện gì đã qua thì qua rồi. Cô đã phá thai. Dĩ nhiên là cô đau buồn, suy sụp tinh thần...*

- "*Suy sụp tinh thần*" - *Khí gió! Tôi nổi điên lên đúng hơn! Tôi muốn hắn có mặt ở đây với tôi. Tôi vẫn tưởng hắn là một người bạn của tôi. Tôi vẫn nghĩ tôi có thể đặt niềm tin ở hắn. Nhưng hắn chỉ ngủ với tôi như tất cả bọn đàn ông mà tôi đã biết. Nếu hắn không tìm đến tôi ở đây, tôi sẽ mở một cuộc họp báo và sẽ kể hết mọi chuyện cho cả thế giới biết!*

- *Tôi nghĩ rằng làm như thế là sai, Marilyn.*

- *Tôi bất cần. Tôi sẽ hành động như thế. Tôi không đùa đâu..."*

Bobby ngồi nghe băng tay

chống cảm. Giọng nói trong băng lúc thì đau đớn, lúc giận dữ lúc thì sợ hãi. Phần tiếp theo của băng là những cú liên lạc điện thoại của Marilyn với bạn bè và cả với những người môi giới ở Hollywood, với chuyên viên điểm trang, chải tóc... Với ai nàng cũng lặp lại nội dung trên và nài nỉ họ đến nhà nàng để nàng thổ lộ tâm tình.

Bobby tắt máy, lấy băng ra và dùng cây kéo xinh đẹp của Ethel tặng chồng, cắt cuộn băng ra từng mảnh nhỏ. Bobby biết làm thế là vô ích. Tuy không biết làm thế nào cuộn băng này nằm trong máy ghi âm của ông nhưng ông dự biết nó đến từ đâu và cũng biết Hoffa vẫn còn giữ băng gốc.

Bobby tự hỏi Marilyn đã kể cho tất cả bao nhiêu người nghe chuyện này rồi và ý đồ thật sự của nàng là gì. Nhưng điều đó chẳng quan trọng gì nữa, chỉ một người biết là đã quá nhiều rồi!

Cô thư ký đã để lại trên bàn ông một tờ giấy ghi lại tất cả những cú điện thoại mà Marilyn đã gọi đến, có cả thời gian chính xác.

Bobby mỗi một nhớ đến những ngày sắp tới đây áp chương trình làm việc, trong đó có buổi họp tại Nhà Trắng với tổng thống về vấn đề Liên Xô xâm nhập vào Cu Ba...

Mất Bobby vẫn nhìn vào tờ giấy ghi lại các cuộc gọi của Marilyn cho ông, van nài gặp ông. Rồi ông lắc đầu. Ông không thể trả lời. Rất nguy hiểm. Nhưng như thế thật bất công cho nàng... Nhưng chỉ có trời mới biết được nàng còn định làm những chuyện gì nữa.

Bobby gọi điện cho Peter Lawford...

Cú điện thoại đó có mục đích nhờ Peter Lawford đến lời Marilyn đi chơi một chuyến đâu đó ra khỏi Los Angeles vì Bobby phải đến... Los Angeles làm việc với ngành tư pháp và nội vụ ở đây. Bobby sợ rằng nếu Marilyn có mặt ở Los Angeles nàng sẽ gây ra "xì-căng-đan". Mãi khi cùng với Peter Lowford ngồi bên hồ bơi ở Tahoe, mở báo *Los Angeles Time* ra xem, Marilyn mới biết "lòng tốt" của Peter thật sự là gì khi mời nàng đi chơi biển cho khuây khỏa. Hàng tít to trên tờ báo: "Rober Kennedy đến L.A và tuyên chiến với nghiệp đoàn tội ác".

Peter Lawford phân trần với nàng:

- Như thế tốt hơn cho Marilyn và cho cả anh ấy.

- Nhưng đáng lý anh ấy phải gọi cho tôi.

- Anh ấy nghĩ rằng như thế chỉ làm cho tình hình rắc rối thêm. Marilyn, cô nghe đây, dù sao tôi mời cô đi cũng tốt hơn là anh ấy nhờ các nhân viên Liên bang đưa cô ra khỏi thành phố! Cô quên rằng cô đang đối đầu với ai rồi, cô gái cưng yêu ời. Đó là một sai lầm to lớn.

Vừa nói, Peter vừa đưa ngón tay trỏ của mình chỉ thẳng vào Marilyn một cách nghiêm nghị. Không do dự một giây, hai tay run lên, Marilyn chụp lấy ấm cà phê còn nóng trên bàn, ném thẳng vào mặt Peter Lawford.

Một khách hàng của tôi, Martin

Glim, một nhà tỷ phú, đã gọi điện cho tôi khi tôi vừa về New York để kể chuyện về Marilyn mà ông đã chứng kiến tận mắt. Đầu tiên Martin Glim gặp Marilyn ở Cal - Neva, rất yêu đời, đùa vui thật ồn ào với bạn bè. Nhưng hôm sau gặp lại Marilyn ở phi trường, Glim không nhìn ra Marilyn, trông rất bèo nhèo.

"Có nhiều người bế nàng lên máy bay. Hình như nàng phản đối. Thật không thể tưởng tượng một chuyện như thế" - Martin kể.

Tôi bắt đầu đoán ra chuyện gì.

"Có một bác sĩ cầm túi đồ nghề đi sau. Nàng vùng vẫy, có lẽ muốn người ta buông nàng xuống".

- Nàng nói gì không?

- Không. Họ đẩy nàng vào máy bay. Anh tin tôi, David, đây là một vụ bất cóc. Thật là bí hiểm.

Tôi cảm ơn hấn rồi lại lật đật gọi điện cho Marilyn. Từ khi nàng bỏ tôi ra về nửa chừng ở tiệm nhảy bên bờ biển, tôi không có dịp gặp lại nàng. Nhưng người trả lời tôi bên kia đầu dây là bác sĩ Greensson.

- Nàng thế nào rồi? - tôi hỏi.

- Cô ấy đang nằm nghỉ - Giọng của Greensson dễ chịu.

- Tôi muốn biết Marilyn thật sự bình thường không? Tôi nghe nói đêm qua nàng đã có vấn đề gì đó khi nàng rời Tahoe.

- Nàng đã đi Tahoe mà không có ý kiến của tôi - bác sĩ Greensson tự bào chữa như thể tôi đã trách cứ bác sĩ.

- Thế chuyện gì đã xảy ra?

- Tôi không có ở đó thưa ông. Leman. Tôi chỉ có thể nói là tuần lễ này có quá nhiều điều làm cho thân kinh của cô Marilyn căng thẳng.

- Tôi có thể giúp gì cho Marilyn không?

- Hiện cô ấy cảm thấy mình bị bỏ rơi, không còn ai kính trọng nàng, danh dự của nàng bị vùi dập...

- Bác sĩ hãy bảo với cô ấy rằng tôi sẽ đến ngay nếu cô ấy muốn.

- Vâng tôi sẽ chuyển lời.

Bỏ điện thoại xuống, tôi bảo thư ký của tôi gửi hoa cho Marilyn kèm theo tấm danh thiếp của tôi với hàng chữ "*Anh đến ngay nếu em cần anh - David*".

Sau đó tôi liền gọi điện đến Bộ Tư pháp.

Bobby đoán biết tôi gọi điện cho anh ấy để làm gì. Tôi vào đề ngay:

- Hình như tình hình sức khỏe của Marilyn tệ lắm?

- Nàng trải qua một giai đoạn rất khó khăn - tội nghiệp cô bé. Câu trả lời của Bobby bình thản như chuyện đó không dính líu gì đến ông ta. Rồi nói tiếp: "Tôi cố gắng làm được gì có thể, David. Tôi có nhờ Peter Lawford chăm sóc cô ấy".

- Làm sao hẳn có thể lo cho Marilyn. Lo cho bản thân hẳn còn không xong. Anh có biết cô ấy đã bị ép uống thuốc đờ đẫn rồi được đưa lên máy bay tối hôm qua?

- Chúng tôi nắm tình hình trong tay. Cảm ơn anh. Nào là Peter và Pat, bác sĩ Greenson, nào là bà Murray - v.v... và v.v..., nữa cái thành phố này lo cho cô ấy. Nếu anh có muốn nhập vào đám đông ấy thì cứ việc.

- Có lẽ tôi phải làm như thế.

- Thế thì tuyệt - Bobby đáp lại giọng khô khan - Anh hãy hành động theo ý anh. Tôi và Ethel cùng bọn con nít sẽ đi nghỉ ở bờ biển phía

Tây, gần San Francisco, tôi tránh xa Los Angeles. Tôi khuyên anh cũng làm như tôi nếu anh hỏi ý kiến của tôi. Cô ấy cần có thời gian để phục hồi. Anh có mặt ở đó cũng chẳng giúp được gì. Hơn nữa đó cũng là ý kiến của bác sĩ điều trị - nói xong Bobby gác máy điện thoại.

Đúng là ý kiến của bác sĩ Greenson và đó chính là ý kiến của Bobby.

Sau khi Bobby nói xong, tôi mới nhận ra rằng Bobby không hề nhắc đến tên Marilyn một lần nào trong suốt câu chuyện.

Đến ngày thứ tư nàng mới gọi lại cho tôi tại văn phòng. "*Hoa anh gửi đến đẹp cực kỳ. Chưa có ai gửi hoa cho tôi được như thế!*"

- Anh sẽ gửi hoa mỗi ngày cho em nếu em muốn.

- Em xin lỗi đã xử sự đêm hôm đó không đàng hoàng với anh. Em muốn chuộc lỗi. Khi nào anh đến Los Angeles? Trong câu hỏi của Marilyn có ẩn chứa sự âu lo.

Tôi do dự rồi trả lời:

- Một hoặc hai tuần.

- Ồ... - nàng tỏ ra thất vọng - Nhưng không sao, khi nào anh đến được cho em hay và lần này chúng mình sẽ ăn tối ở Romanoff.

Tuần lễ trước mắt của tôi rất bận rộn. Thứ năm tôi phải đi Washington gặp Tổng thống, sau đó ở lại Nhà Trắng ăn tối. Tôi có ý định sẽ kể lại cho nàng nghe cuộc gặp Jack. Nàng vẫn quan tâm chuyện ấy dù lâu rồi nàng không còn liên lạc với Jack nữa, nhưng tôi không có thời giờ thực hiện ý định của mình...

(Còn 2 kỳ nữa)

Sự chuyển giao quyền lực đây...

(Tiếp theo trang 24)

Trước đây, cựu thủ tướng Primakov cũng nêu quan điểm tương tự. Vấn đề là cần một người có đủ quyền lực để thi hành trong thực tế. Và dư luận đánh giá ông Putin giờ đây có đủ khả năng để làm những điều mình nói.

Về mặt quốc tế, ông Putin hứa sẽ không có thay đổi trong đường lối đối ngoại. Ông muốn nước Nga hòa nhập vào nền kinh tế toàn cầu, cải thiện môi trường để thu hút đầu tư của nước ngoài, tham gia các tổ chức kinh tế quốc tế.

Đánh giá ông Putin, thủ tướng tiền nhiệm của ông là Stepashin, nói: “Bề ngoài ông Putin là một người trầm tĩnh, ít nói, không có gì nổi bật. Nhưng nắm đấm của ông thì rất chặt, và điều này đã được các nhà tài chính ở Saint

Petersburg trước đây cảm nhận”.

Tờ “Thời báo New York” của Mỹ đánh giá ông Putin như sau: “Ông là một người dân chủ nhưng chủ trương một nhà nước mạnh. Ông tán thành kinh tế thị trường, nhưng phải có sự kiểm soát của chính quyền. Ông là người của cựu Tổng thống Yeltsin, nhưng tách xa đám cận thân của ông ta thường là những nhà tài phiệt, những kẻ âm mưu, những kẻ bị nghi ngờ tham nhũng”.

Các nhà quan sát cho rằng trong tình hình khó khăn hiện nay, người dân Nga mong có một người lãnh đạo có thực quyền và quyết đoán để lèo lái con thuyền đất nước. Trong con mắt của họ, ông Putin hình như đáp ứng được sự mong đợi đó. ■

VĨNH THẮNG

Những kỷ lục trong thế kỷ vừa qua

(Tiếp theo trang 27)

- **Khoa học viễn tưởng đạt doanh thu cao nhất:** “Chiến tranh giữa các vì sao” (Mỹ, 1997) của George Lucas, có tổng số thu kỷ lục: 1,19 tỉ, cao nhất qua mọi thời đại, ngay cả có tính đến sự trượt giá. Tuy nhiên, phim khoa học viễn tưởng đạt số thu cao nhất trong lần phát hành đầu tiên thì là phim “Ngày độc lập” (Mỹ, 1996).

- **Lỗ lớn nhất là “Đảo cát cổ”** (Mỹ, 1995) với Geena Davis vừa đóng vai chính vừa đạo diễn, phí tổn 100 triệu, một năm sau, chỉ thu về có 11 triệu.

- **Sử dụng nhiều bộ trang phục nhất là “Quo Vadis”** (Mỹ, 1951). Trong phim này có đến 32.000 bộ trang phục được sử dụng.

- **Có vai chính thay đổi y phục**

nhieu nhất: “Evita” (Mỹ, 1996). Trong phim này, Madonna đã thay trang phục đến 85 lần, trước sau đội 39 cái nón, mang 45 đôi giày và 56 đôi bông tai.

- **Tác giả có tác phẩm dựng thành phim nhiều nhất là Shakespeare:** cho đến nay có tổng cộng 350 phim dựng từ kịch bản của kịch tác gia này, trong đó có 309 phim chuyển thể trực tiếp, còn 41 phim phóng tác từ nguyên bản.

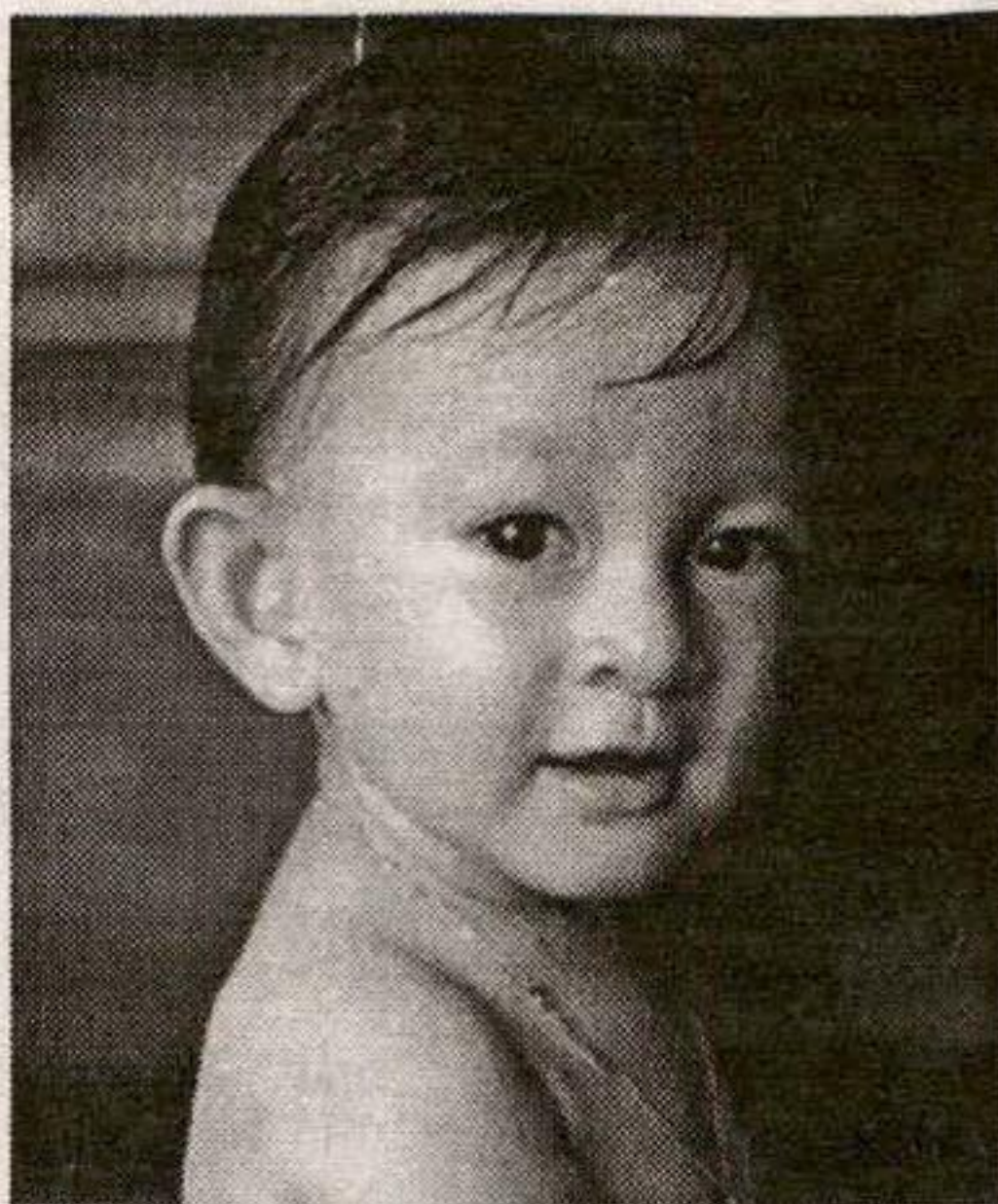
- **Câu chuyện được dựng thành phim nhiều nhất** chính là chuyện *Cinderella* (Cô Bé Lọ Lem), gồm... phim truyện, hoạt hình, phim ca nhạc. Phim đầu tiên ra đời từ 1898, còn mới đây nhất là vào năm 1998. ■

VK

(Theo Guinness Words Records - 2000)

Nuôi con

Giai thoại xưa kể, thuở còn ấu nhi nhà bác học Albert Einstein không biết nói nhiều như các em bé cùng thời. Cha mẹ ông lo sợ rằng sau này ông sẽ là người tối dạ! Rồi mãi đến gần đây, các bác sĩ chuyên viên khoa nhi vẫn an tâm rằng, chả có gì lo ngại khi trẻ thơ chậm nói hay lười nói. Cứ để chúng tự học nói khi nào chúng thích, hoặc ít ra cho tới khi chúng ở tuổi đến trường.

Cần chú ý KHI TRẺ THƠ ■ LƯỜI NÓI

Còn ở thời điểm đầu thế kỷ 21 này, các bậc cha mẹ được khuyên để tâm tới hiện tượng lười nói ở con trẻ. Sự thỉnh lạng của bé có thể là dấu hiệu khiếm khuyết ở thính giác hay rối loạn thần kinh. Chớ chủ quan cho rằng bé 2 tuổi biếng nói sẽ là... Einstein tương lai! Trẻ thơ lười nói thường gặp rắc rối ở kỹ năng đọc, giao tiếp đời thường sau này. Cần chú ý phát hiện sớm hiện tượng và giúp bé khắc phục. Hiện nay các nhà thần kinh học đang sử dụng các công cụ kỹ thuật tiên tiến mới để xem xét các

hoạt động bên trong não bộ của trẻ thơ. Họ hy vọng sẽ thu thập thêm nhiều thông tin cơ bản sinh lý về ngôn ngữ. Trong quá trình này, người ta thấy, khả năng hiểu và nói các âm từ thường xuất hiện rất sớm - ngay trong những tháng đầu đời của bé. Vì thế, động tác điều chỉnh những lệch lạc về nói năng của bé xảy ra càng sớm càng tốt. Giáo sư Patricia Kuhl, khoa nghe-nói thuộc Đại học Washington ở thành phố Seattle (Mỹ) cho biết: Ngày nay ta hiểu rằng khi các bé lười nói, tức là có gì đó bất thường diễn ra trong não

bộ của chúng. Thế nhưng căn cứ vào đâu để xác định vấn đề?

Tiến sĩ Michael Cunningham thuộc Viện Tai-mắt Massachusetts ở Boston căn dặn: cha mẹ không cần chú trọng sửa sai từng âm từ mà bé nói; cần chú ý dạy bé cách phát âm và hình thức câu (hỏi, đáp, vị trí chủ ngữ-vị ngữ). Cha mẹ nhìn vào mặt bé và biểu diễn cách phát âm. Ví dụ như âm "mờ" (M) thì ra động tác mím môi mình; âm "rờ" (R) thì rung và hơi thụt lưỡi về sau; âm a (A) thì hở môi; ... Các từ có phụ âm kép (PH, NG, TR,...) thường rất khó nói với bé. Trẻ ở tuổi 2-3 nói ngọng ngịu, cà lăm, lú lừ các từ dài, đều là hiện tượng bình thường. Quan trọng ở chỗ bé "chịu" nói hay không. Bởi một số bé cà lăm chỉ vì não bộ chúng hoạt động nhanh hơn các cơ miệng. Chỉ đáng ngại khi trong gia đình bạn có nhiều người lớn nói cà lăm, chớp mắt liên tục, hay quờ quạng tay. Ở hầu hết các bé, khả năng về ngôn ngữ phát triển trong giai đoạn từ 18 tháng đến 2 năm tuổi, với cấu trúc văn phạm đơn giản nhất. Ở độ tuổi này, trung bình bé có thể biết khoảng 50 từ. Có điều gì đó xuất hiện trong não cho phép trẻ thơ hiểu được

cấu trúc văn phạm. Ví dụ bé 2 tuổi có thể nói "ném bóng" chứ không nói "bóng ném". Nhưng ở trẻ song sinh (hay sinh 3, sinh 4) thì có khác hơn so với trẻ đơn sinh: Chúng chậm nói hơn. Theo bác sĩ khoa nhi người Anh là Elizabeth Bryan, chủ tịch Hội Nghiên cứu song sinh quốc tế, sự chậm nói ở đối tượng này là do yếu tố môi trường xung quanh chứ không do cấu tạo gen. Hơn nữa, trẻ sinh thiếu tháng cũng chậm nói hơn so với trẻ sinh đủ tháng. Đã vậy, nhiều cặp song sinh thường chào đời sớm hơn hạn kỳ thường lệ. Bryan thấy rằng cha mẹ trẻ sinh đôi (hay nhiều hơn) thường nhìn khoảng cách giữa 2 bé, thay vì nhìn vào mắt từng bé để dạy chúng nói lần lượt. Còn các bé ấy lại không biết nhìn ai nên đành nhìn nhau, bắt chước cách phát âm của nhau. Và trong khi chờ đợi những kết quả nghiên cứu sâu hơn, các chuyên gia khuyên cha mẹ nên dạy con nói tại nhà. Bắt đầu với những âm từ dễ nói nhất a-ba, bà, má... Và nhờ đến các giám định y khoa khi trẻ có vấn đề. Tổ chức cho trẻ giao lưu với nhau nếu có thể. ■

KIM VÂN
(IHT, 6-12-99)

■ Vui cười

Bà ?

Hai trò nói chuyện với nhau:

A: Ngày xưa cậu bú ai thế?

B: Tớ bú mẹ.

A: Cậu thật sướng và hạnh phúc.

B: Thế còn cậu... ?

A: Tớ bú ông...

B: Sao???

A: Tớ bú Ông Thọ bằng bình sữa.

NGUYỄN NGỌC THÁI

(Lớp XHH6, Phân viện Báo chí và tuyên truyền, Hà Nội)

Nói với con

Chuyện cho tuổi 18

Con đã yêu rồi, phải không con gái? Đừng hỏi mẹ vì sao lại biết điều ấy, đơn giản chỉ vì mẹ là mẹ của con! Con đã biết yêu, vậy là con của mẹ đã lớn thật rồi. Chàng trai ấy tuyệt vời lắm phải không con, nếu không chắc gì một cô gái xinh xắn, dịu dàng và đa cảm như con dễ "xiêu lòng". Đừng lo con gái ạ, mẹ sẽ không ngăn cấm đâu dù rằng với tuổi 18 của con, bước vào chuyện yêu đương là hơi sớm. Mẹ chỉ muốn kể cho con nghe chuyện về thời mẹ bằng tuổi con bây giờ, mẹ đã định bụng sẽ chỉ kể chuyện này khi con gái mẹ chớm biết yêu.

Con biết không, thuở ấy bà ngoại con khát khe ghê lắm, mẹ là con gái lớn nên bà rèn cặp từng li từng tí mong mẹ có thể trở thành một cô gái đảm đang, tháo vát và biết vun vén cho một gia đình nho nhỏ. Tròn 18 tuổi, mẹ đem lòng yêu một người kếp hát trong gánh hát của tỉnh hay về diễn ở cái xóm nhỏ này, tất nhiên là mẹ chỉ "yêu thầm nhớ trộm" thôi vì người kếp hát ấy đẹp trai và tài hoa lắm, khi anh ta cất lên tiếng đàn ngọt lịm là cả bãi bao nhiêu người đều nín thở, chắc chắn là đã có rất nhiều cô gái như mẹ giả vờ vào tiếng đàn ấy trái tim xao xuyến. Thuở ấy, con gái mà viết thư tình cho trai là một trọng tội, mẹ chẳng dám làm thế, chỉ nhấp nhóm trên cánh đồng cá buổi chiều khi nghe tin có gánh hát về làng để rồi mặt trời chưa tắt nắng đã xin bà ngoại cho về sớm, ù té nấu cơm rồi ra đình làng từ lúc trăng mới mọc. Vụng thắm thế thôi mà bà ngoại cũng biết, đã bảo là thời nào thì các bà mẹ cũng là người hiểu con gái của mình rõ nhất! Chẳng hiểu sắp xếp làm sao mà bà đưa mẹ lên tỉnh và gặp đúng người kếp hát ấy giữa đời thường. Anh ta đã có vợ, cũng lam lũ, nheo nhóc như bất cứ gia đình nào khác và chẳng nói thì con cũng biết, mối tình trong mẹ chưa kịp nhóm lên đã lụi tàn. Rồi mẹ yêu bố con bây giờ, chờ nhau suốt những năm tháng chiến tranh để rồi bây giờ có con chớm 18 tuổi...

Chắc con sẽ hỏi mẹ vì sao lại kể với con chuyện đó phải không? Tất nhiên là chuyện của con bây giờ chẳng có gì giống chuyện của mẹ ngày trước nhưng con ạ, dù là thời nào thì tình yêu đích thực cũng khác xa với tình cảm rung động, cảm mến đầu đời mà người ta còn gọi là nỗi đam mê. Con hãy hỏi lại lòng mình xem đã thực sự yêu chưa hay mới là cảm mến, con ạ, nếu đó là tình yêu thì nó sẽ giúp ích cho con rất nhiều trên bước đường đi tới bởi chặng đường trước mắt con còn dài lắm và khó khăn không phải là ít...

Dù con có thật sự bước vào ngã đường yêu thì vẫn không thể thiếu mẹ là người bạn tâm tình thân thiết nhất, phải không con?

MAI THU HƯƠNG

A black and white photograph of a Komodo dragon resting on a sandy, rocky ground. The dragon is positioned horizontally, with its head on the left and tail on the right. Its body is dark and scaly, and its legs are visible. The background shows some sparse vegetation and a tree trunk on the right.

Bạn có biết?

Khả năng MIỄN NHIỆM KÝ LẠ của loài rồng KOMODO

Rồng Komodo.

Trên hòn đảo Komodo (Indonesia), có một loài kỳ đà khổng lồ dài đến gần 4m, được các nhà sinh học đặt cho cái tên "rồng Komodo". Chúng là những động vật ăn thịt hung hãn, sẵn sàng tiêu diệt các loài sinh vật khác, kể cả con người. Tuy nhiên, qua các cuộc khảo sát mới đây về loài vật đặc biệt này, người ta phát hiện ra rằng những chất trích từ máu, nước dãi của chúng có những tác dụng hết sức quan trọng trong việc điều trị bệnh nhiễm khuẩn huyết ở con người.

Năm 1912, một phi công bắt buộc phải hạ cánh máy bay xuống Komodo, một trong những hòn đảo của Indonesia nằm giữa Sumbawa và Flores, có diện tích khoảng 600km², núi đá lởm chởm và được bao phủ bởi một thảm thực vật dày. Cư dân ở đây gồm có thần dân của tiểu vương Sumbawa cùng với những thành phần bất hảo, những đối thủ chính trị bị giam lỏng. Sau thời gian lưu trú bất đắc dĩ trên đảo, nhà phi hành đã kể lại một câu chuyện đầy tính giật gân. Ông cho biết là mình đã gặp một loài rồng khổng lồ và hung

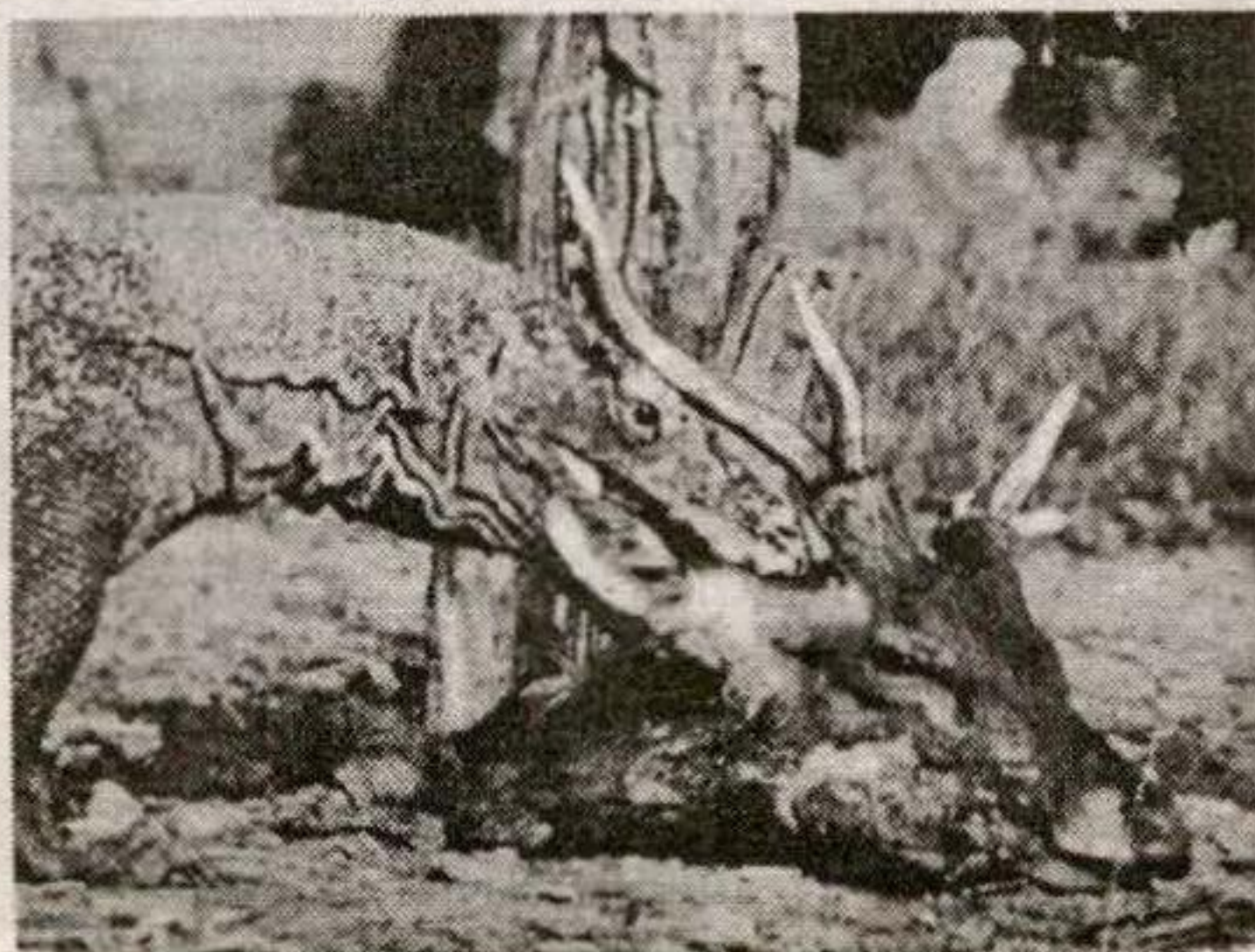
dữ, đo được ít nhất 4m chiều dài và theo lời cư dân bản địa, loài vật kỳ lạ này chuyên ăn thịt lợn rừng, hươu nai và tấn công cả trâu, ngựa nuôi quanh nhà. Vào thời điểm đó, trong số những người được nghe kể lại câu chuyện trên, chỉ có một người tin là có thật. Đó là thiếu tá P.A. Ocuvens, Giám đốc Vườn thú Buitenzorg ở Java. Từ trước đó, nhà vạn vật học này đã trao đổi thư từ nói về loài rồng Komodo với viên chức quản lý hành chính đảo Flores là ông Van Steyn Hensbrock, người thường được cư dân kể cho nghe về loài "cá sấu trên cạn" ở Komodo.

Bị thúc đẩy bởi sự tò mò, V. Steyn tìm đến Komodo và ghi nhận được nhiều thông tin từ hai người Hà Lan mò trai đang lưu trú trên đảo. Theo những người này, những con kỳ đà khổng lồ trên đảo có thể dài đến 6 hay 7 mét. Chúng có những cách thức săn mồi và ăn mồi đầy ấn tượng. Ông Hoogerwerf, trưởng phòng Bảo vệ thiên nhiên và quản lý đời sống hoang dã thuộc hệ thống các thảo cầm viên ở Bogor (Indonesia) từng chứng kiến cảnh một con rồng Komodo dài 2m bắt sống một con khỉ Macaque xám. Con khỉ còn sống, nhưng bữa ăn của con rồng Komodo đã diễn ra trong không đầy 20 phút. Nhiều bức ảnh đã chứng thực cho lời kể của Hoogerwerf. Theo cư dân bản địa, loài rồng Komodo tấn công những con vật 4 chân nặng nề bằng chính cái đuôi của chúng và sức mạnh của bộ phận này đủ làm gãy chân một con trâu. Ngoài ra, người ta còn được biết rằng loài rồng Komodo ăn thịt cả con cái của chúng. Tháng 2-1942, ngay trước khi quân đội Nhật Bản đổ bộ lên đảo Java, chính quyền quân sự ở đây đã ra lệnh tàn sát những con vật nguy hiểm được nuôi tại vườn thú Djakarta, sợ rằng trong các cuộc đội bom, chúng sẽ thoát ra ngoài gây tai họa cho cư dân. Sau khi đã mổ bụng một con rồng Komodo bị sát hại, người ta ngạc nhiên nhìn thấy trong bụng của con vật xác 25 con rồng con dài khoảng

**Rồng Komodo săn thịt
cá hươu nai.**

20cm. Từ đó, các nhà sinh vật học rút kinh nghiệm là khi nuôi loài rồng Komodo trong công viên mà không thấy chúng đẻ con thì điều đó có nghĩa là chúng đã ăn con của chúng ngay sau khi vừa mới sinh.

Gần đây, sau một quá trình khảo sát những sinh vật khổng lồ này, các nhà khoa học đã công bố một số phát hiện vô cùng độc đáo. Trước tiên, họ phân tích được trong nước bọt của chúng nhiều giống vi khuẩn gây bệnh, có tác dụng làm cho con mồi dễ dàng bị nhiễm khuẩn khi bị chúng cắn phải. Vấn đề đặt ra là làm thế nào rồng Komodo tự bảo vệ mà không bị nhiễm độc bởi loài vi khuẩn có trong nước bọt của chúng? Cách nay 60 năm, nhà nghiên cứu Terry Fredeking quyết định xác minh cơ chế miễn dịch của loài rồng Komodo nhằm tìm một phương thuốc trị bệnh nhiễm khuẩn huyết (septicémie), một căn bệnh về máu mỗi năm giết chết hàng trăm ngàn người ở châu Mỹ và hàng chục ngàn người ở Pháp. Ông tập hợp một nhóm nhà sinh vật học và thú y sĩ với sự phối hợp của vườn thú Cincinatti (Mỹ), dành một khoảng thời gian tiếp

xúc với những người quản lý công viên quốc gia Komodo, phát hiện những điểm di chuyển chính của loài rồng Komodo.

Trong 10 ngày, họ đã bắt giữ và đánh số được 12 con rồng Komodo, mỗi con đều được lấy bệnh phẩm máu, nước bọt và một mẫu da. Khi trở về khách sạn, họ tách huyết thanh ra khỏi hồng cầu, bạch cầu và tiểu cầu, khảo sát tại chỗ một số mẫu qua kính hiển vi, ngâm một số mẫu khác trong dung dịch nitơ lỏng để khảo sát về sau. Các cuộc nghiên cứu sâu hơn đã được tiến hành tại các phòng xét nghiệm được học ở Mỹ và Thụy Sĩ.

Những kết quả ban đầu được mô tả là vô cùng khích lệ: người ta phát hiện ra rằng nước bọt của rồng Komodo chứa ít nhất 15 loại vi khuẩn khác nhau và chúng đều được miễn nhiễm trước các vi khuẩn đó. Sự miễn nhiễm này là đối tượng nghiên cứu đầy triển vọng của các nhà khoa học, dựa trên ba khả năng có thể xảy ra. Trước tiên, xét về mặt di truyền, có thể loài

rồng Komodo tự bảo vệ chống lại sự nhiễm khuẩn. Nếu điều này đúng, con người có thể nhắm đến một biện pháp gen để đối phó với bệnh nhiễm khuẩn huyết. Thứ đến, có thể đất ở đảo Komodo và một số đảo gần đó có chứa một vài loại mồi được loài rồng Komodo ăn dưới dạng bụi, những mồi này tác động như những thứ thuốc kháng sinh tự nhiên. Cuối cùng có thể những con vật ký sinh trên cơ thể rồng Komodo, khi hút máu con vật chủ, đã tiết ra những hoạt chất có tính miễn dịch...

Hiện giờ trong ba khả năng trên, chưa có khả năng nào được đánh giá là chính xác hơn cả. Công cuộc nghiên cứu về đề tài thú vị này đang tiếp diễn và những nạn nhân của bệnh nhiễm khuẩn huyết cùng nhiều bệnh nhiễm khuẩn khác có thể hy vọng vào một liệu pháp hữu hiệu do loài rồng Komodo mang lại.

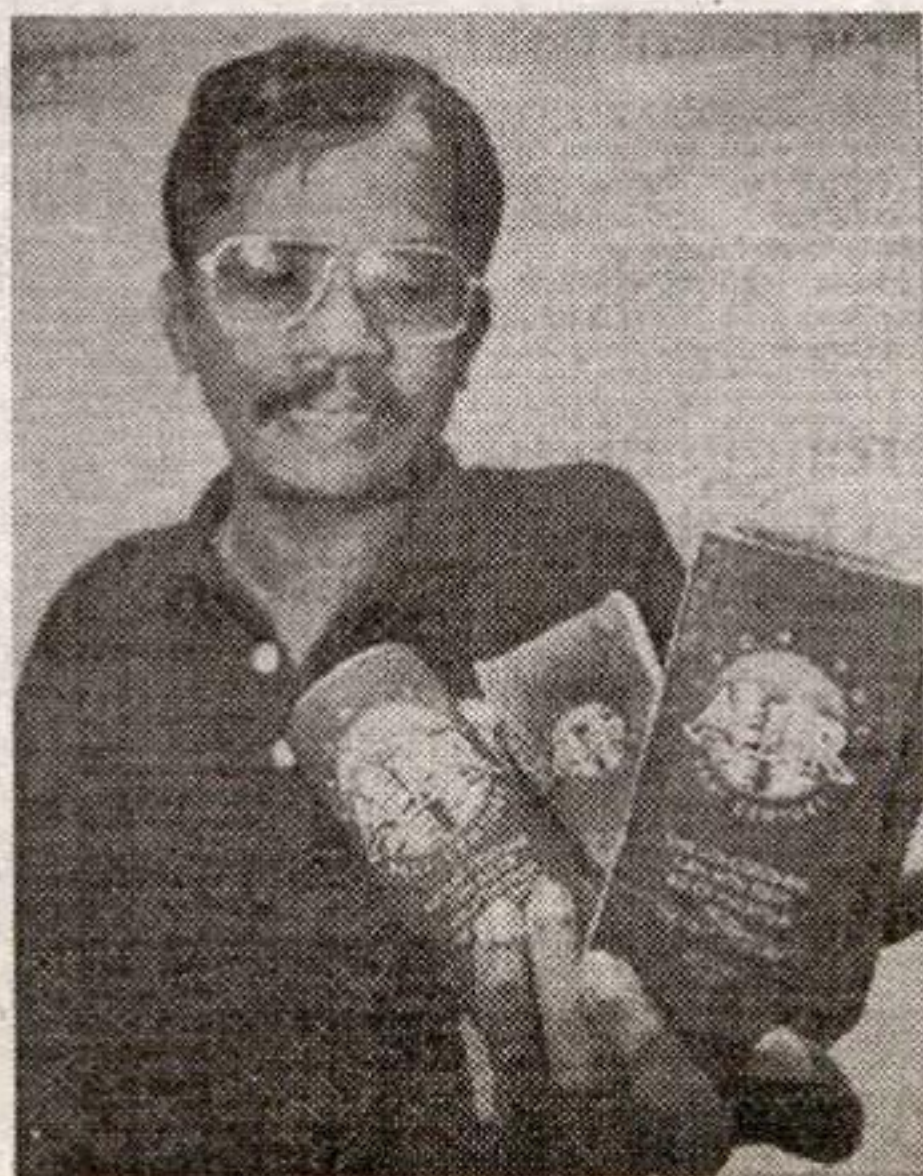
LÊ NGUYỄN

(Theo *Atlas Histoire* và *Sunday Times*)

■ Rao bán cả... không khí

Lời chú dẫn độc đáo của *TST* ngấm lại thấy thú vị: “Không có món nào biểu không, thậm chí cả không khí ta hít thở”. Với 12 ringgit Malaysia (khoảng 3,5 USD), bạn có thể mua một lon chứa ... không khí đô thị Kuala Lumpur vào cuối thế kỷ 20! Theo tờ *Berita Harian Malaysia*, Công ty Gaya Ceris Sdn Bhd đang tiếp thị sản phẩm vô thưởng vô phạt này, khoảng 130.000 lon không khí, tại các phố mua bán ở Thung lũng Klang. Công ty này bảo có thể dùng nó cho nghiên cứu mai sau! Tin hay không tùy bạn!

T. HOÀNG (Theo *TST*)

Y SỬ & những phát minh

• TRƯỚC CÔNG NGUYÊN

Phẫu thuật xương sọ

Có lẽ để làm giảm những cơn đau nhức trong đầu, nguyên nhân có thể do chứng đau nhức nửa đầu hoặc động kinh, từ rất sớm, khoảng 10.000 năm trước công nguyên người cổ đại với một dụng cụ làm bằng đá đã biết khoét, cắt bỏ

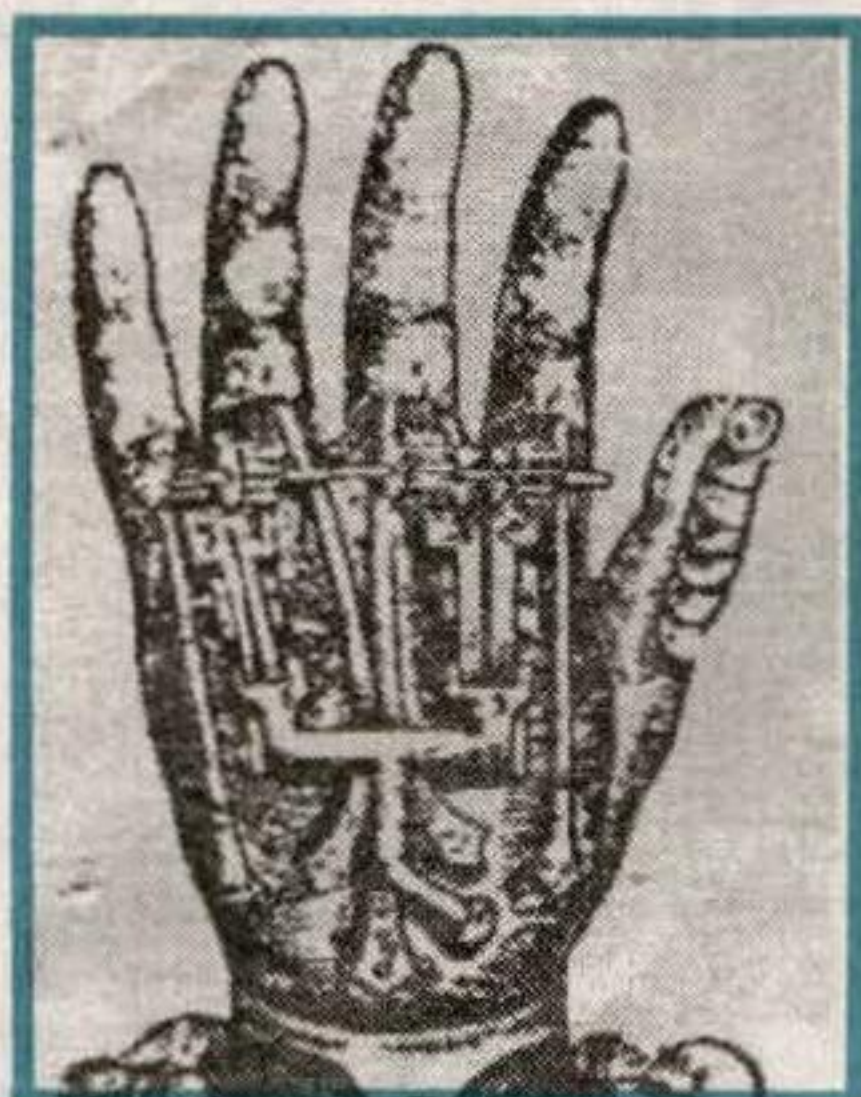
một mảnh xương sọ. Điều đáng ngạc nhiên là phần lớn những bộ xương có xương sọ bị mất một mảnh được phát hiện cho thấy người đó vẫn còn sống sau khi được phẫu thuật.

Người Ai Cập

Theo cổ thư, khoảng 2.000 năm trước công nguyên, người Ai Cập đã biết dùng dược thảo để trị bệnh.

Người Trung Hoa

Khoảng 1.500 năm trước công nguyên, người Trung Hoa đã biết dùng thuật châm cứu để chữa bệnh. Những người thực hành châm cứu đã dùng kim đâm vào những vị trí được gọi là "huyệt đạo" trên cơ thể.

Bàn tay nhân tạo do Ambroise Paré thiết kế năm 1560 cho những người lính bị thương.

• THIÊN NIÊN KỶ THỨ NHẤT SAU CÔNG NGUYÊN

Định bệnh

Aretaeus the Cappadocian (81-138), người đầu tiên hiểu rõ và diễn tả chính xác triệu chứng của các chứng bệnh: viêm khớp, sốt vàng da, đau thần kinh tọa, bệnh uốn ván và bệnh phong

Claudius

Galenus (130-201), nhà vật lý dưới thời đế chế La Mã đã nghiên cứu các cơ quan nội tạng con người qua mổ xẻ phân tích loài vật và là người đầu tiên chẩn bệnh bằng cách xem mạch.

Tín đồ Thiên Chúa giáo

Đầu tiên những tín đồ Thiên Chúa giáo tin rằng nước thánh, đức tin và cầu nguyện chữa lành mọi chứng bệnh. Sau đó, hầu hết các tu viện đều trồng dược thảo trong vườn để làm thuốc và có khu vực dành riêng cho người bệnh. Năm 527, Thánh Benedict (480-547) ban hành đạo luật Benedictine đặt việc chăm sóc người bệnh lên trên mọi

Ông là người đầu tiên phân biệt sự khác nhau giữa bệnh sởi và bệnh đậu mùa.

• SAU MỘT NGÀN NĂM

Quan niệm thẩm mỹ

Phác thảo vẽ vẻ đẹp cơ bắp trong trí tưởng tượng của người châu Âu thế kỷ 13 tìm thấy trong y văn (ảnh phía trên trang 68).

Dịch bệnh

Trận dịch tồi tệ nhất trong lịch sử nhân loại là “cái chết đen” (dịch hạch) xảy ra vào năm 1347. Không lâu sau khi xuất hiện ở Trung Hoa, nó nhanh chóng lan rộng khắp châu Âu khiến 1/2 dân số châu lục này bị chết trong vòng 2 năm.

Cuộc chiến phẫu thuật

- Cuộc chiến phẫu thuật thời Trung cổ diễn ra dai dẳng và đau đớn: dùng một mảnh sắt nung đỏ

bốn phần khác.

Người Ả Rập

Các nhà vật lý Ả Rập đều là những chuyên gia trong lĩnh vực chưng cất và đã chế tạo ra nhiều thứ thuốc như cồn thuốc phiện, thuốc xổ... Năm 850, Rhazes, nhà luyện kim ở Baghdad đã xây một bệnh viện trong thành phố và viết bộ bách khoa toàn thư về y học bằng hai thứ tiếng Hy Lạp-Ả Rập.

Một bệnh nhân kém may mắn thế kỷ 16 đang bị cưa chân phải.

áp lên vết thương để cầm máu và nhiều người chết vì khiếp đảm. Nhà phẫu thuật người Pháp Ambroise Paré (1510-1590) đã phát minh ra loại chỉ buộc để cầm máu vết thương và thuốc mỡ bôi lên vết thương. Ông cũng là người đầu tiên mở trường dạy đỡ đẻ cho các cô mụ.

Hiểu biết về máu

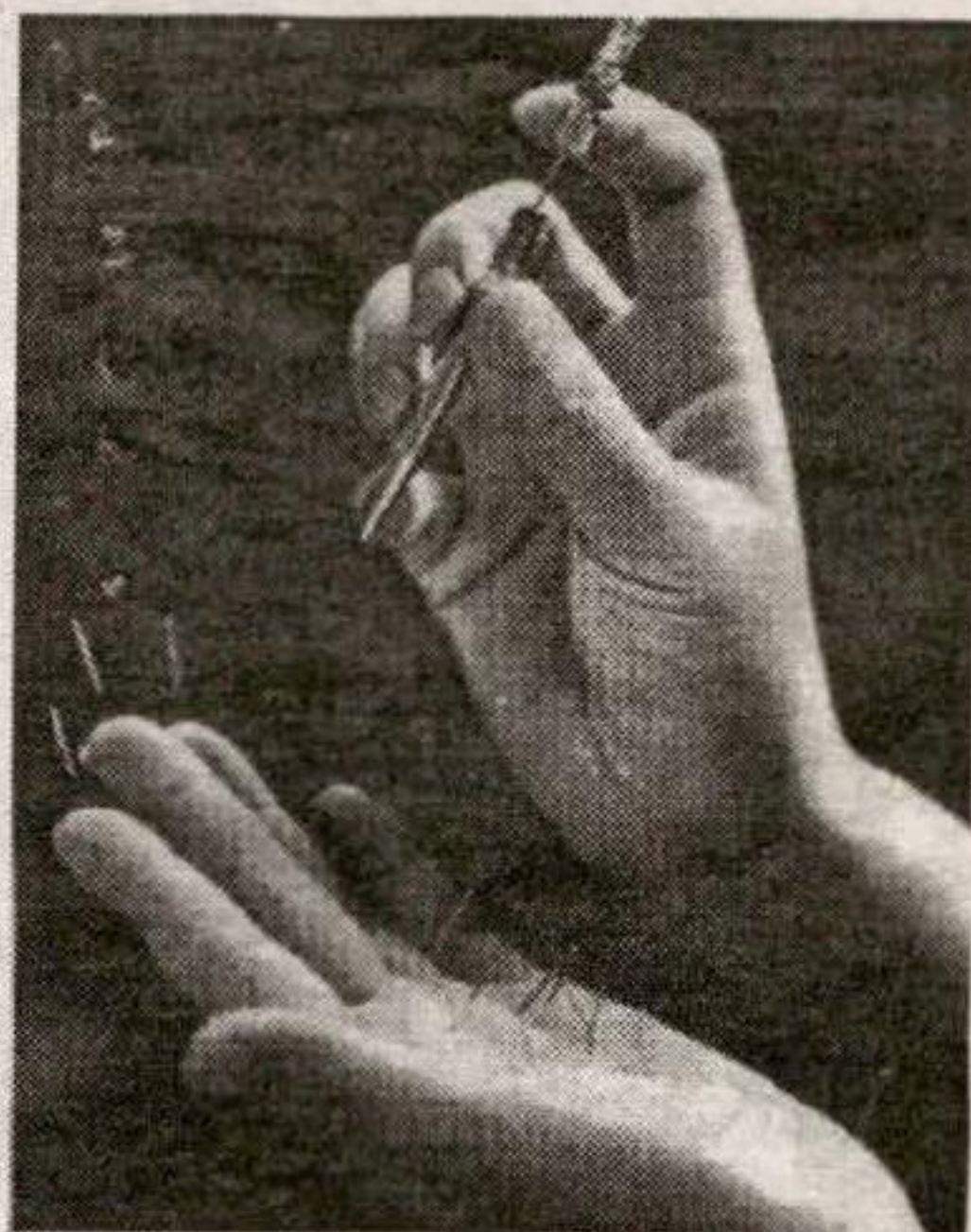
Nhà vật lý người Anh William Harvey (1578-1657) đã chỉ ra rằng máu lưu thông liên tục từ tim qua đường động mạch rồi trở về tim bằng đường tĩnh mạch. Ông giả dụ hoạt động của tim giống như cái bơm, liên tục bơm máu tuần hoàn. Mở rộng khám phá của Harvey, nhà khoa học người Hà Lan, Anthony Van Leeuwenhoek (1632-1723) đã phát minh ra kính hiển vi để nghiên cứu những tiểu thể trong máu.

Vắc-xin chống lại bệnh đậu mùa

Nhà bác học người Anh Edward Jenner (1749-1823) đã tìm ra vắc-xin chống lại bệnh đậu mùa.

Thuốc giảm đau

Thuốc giảm đau và gây mê được khám phá trong thế kỷ 19. Nhà hóa học người Đức Friedrich Serturmer (1783-1841) đã cô đặc morphin từ thuốc phiện. Humphry Davy (1778-1829) phát hiện ra ngửi nitrous oxide sẽ giảm đau. Tuy nhiên dùng để gây mê lại là ý tưởng của một nha sĩ người Mỹ, Horace Wells (1818-1897). Năm 1844, từ hội nghị tác dụng của hơi gas gây cười (laughing gas) trở về nhà, Wells đã thuyết phục người phụ tá giúp đỡ. Người phụ tá đã dễ dàng nhổ một chiếc răng của Wells sau khi ông ngửi một lượng nitrous oxide đủ mê.

Bác sĩ sản khoa người Scotland, James Young Simpson (1811-1870), lần đầu tiên sử dụng ê-te và cloroform cho sản phụ khi sanh.

Mầm bệnh

Bước đột phá về những chứng bệnh lây nhiễm xuất phát từ “lý thuyết mầm bệnh” của Louis Pasteur (1822-1895). Là một nhà hóa học, Pasteur quan tâm đến

những vấn đề thuộc lĩnh vực công nghiệp, đầu tiên là chế biến rượu, sau đó là kỹ nghệ tơ tằm. Ông tin rằng, mầm bệnh của tằm là do vi khuẩn gây ra và qua kính hiển vi ông xác định được 2 loại vi khuẩn: cầu khuẩn và liên cầu khuẩn. Pasteur cũng tìm ra được 2 loại vắc-xin tiêm ngừa bệnh chó dại và bệnh than.

Chỉ khâu

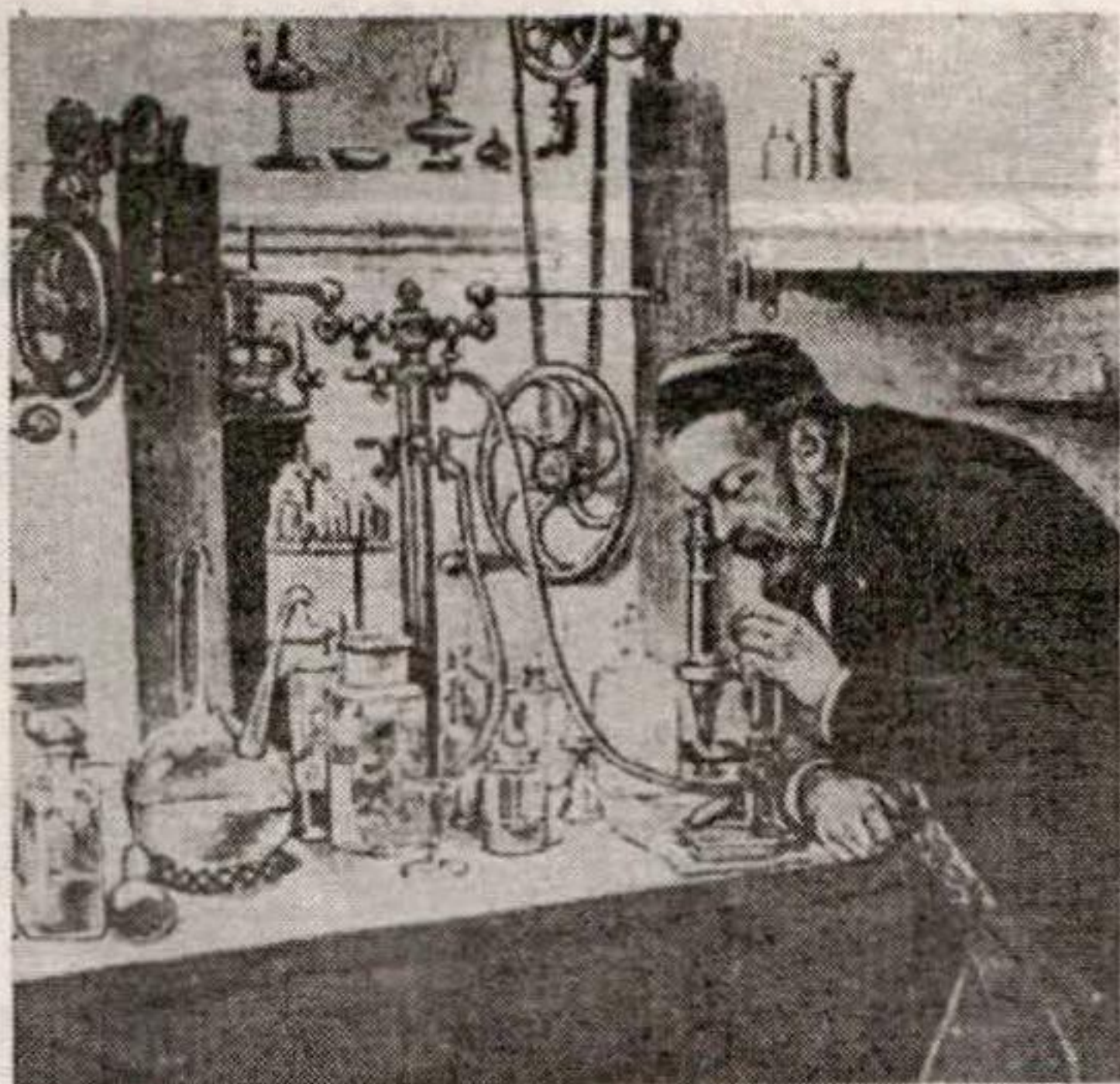
Phát minh của nhà sinh học người Pháp Alexis Carrel (1873-1944).

Vô trùng

Từ nhỏ, Joseph Lister (1827-1912) đã làm quen với kính hiển vi. Khi trở thành giáo sư của ngành giải phẫu học tại Bệnh viện Glasgow Royal (Anh), ông cho rằng nguyên nhân nhiễm trùng vết thương là do vi khuẩn có trong không khí và dùng acid carbolic (phenol) để diệt trùng. Acid carbolic phải được xịt lên vết thương và quần áo trong suốt thời gian giải phẫu. Lần đầu tiên ông thử nghiệm việc diệt trùng vào năm 1865.

Truyền máu

Nhà bệnh lý học người Mỹ gốc Áo, Karl Landsteiner (1868-1943) khám phá con người có những mẫu máu khác nhau và tuyên bố do gan. Năm 1901, ông xác định được các nhóm máu A, O, B và AB. Năm 1927, ông xác định thêm hai nhóm M và N. Năm 1940, tìm ra yếu tố Rhesus. Lần đầu tiên máu được

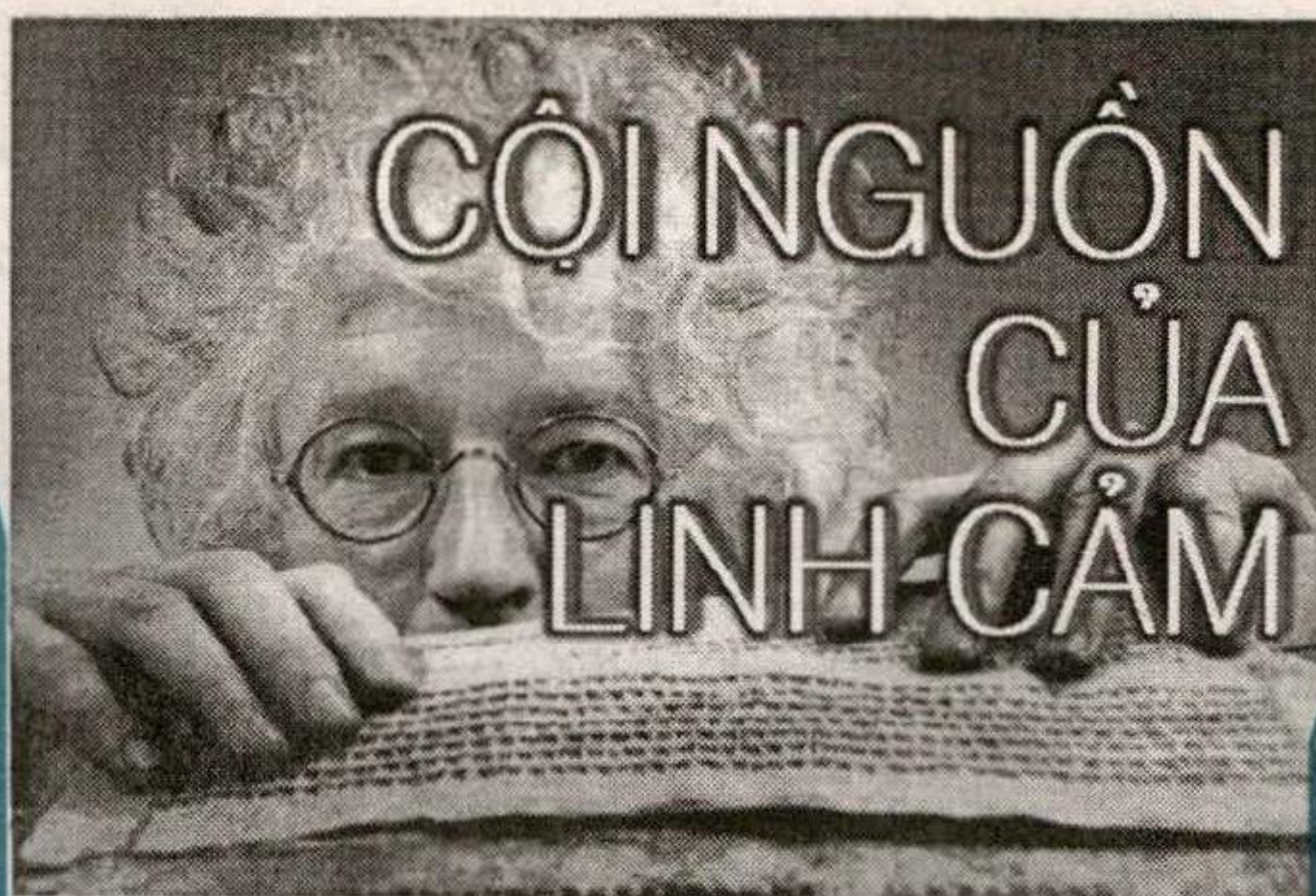
truyền trực tiếp từ người này sang người khác. Năm 1930, ngân hàng máu được thành lập.

Ghép cơ quan

Cơ quan đầu tiên được thay thế là cơ quan "nhân tạo". Năm 1911, một người Hà Lan Willem Johan Kolff đã phát minh ra máy thẩm tách thận. Trong thế chiến thứ hai, máy này dùng để lọc máu và có thể phục hồi những quả thận bị tổn thương. Ca ghép thận thành công đầu tiên vào năm 1954 tại Boston giữa hai anh em sinh đôi. Năm 1967, ca ghép tim đầu tiên diễn ra tại Nam Phi. Nhà phẫu thuật Christiaan Barnard đã lấy tim của một phụ nữ 24 tuổi ghép cho một người đàn ông 54 tuổi tên Louis Washkansky và ông này chỉ sống được 18 ngày. Tuy nhiên, đến thập niên 1990, một bệnh nhân ghép tim có thể sống được 20 năm. ■

NGUYỄN HIỀN

(Theo *The Weekend Australian*)

Có một bài toán khó nghĩ mãi chẳng ra, về sau hầu như chẳng bao giờ bạn nghĩ đến nó nữa, bỗng có lúc trong đầu bạn tự nhiên lóe sáng, cách giải vụt hiện ra trong đầu, khiến bạn vui mừng khôn tả. Trường hợp này người ta gọi là "linh cảm" (inspiration).

Nhờ linh cảm mà nhiều nhà khoa học đã có những phát kiến vĩ đại. Nhà bác học cổ Hy Lạp Archimedes, một lần trong bồn tắm, chùng như được hiện tượng cơ thể bị nước đẩy nổi lên mách bảo, đã tìm ra được định luật vật lý mang tên ông. Nhà hóa học Nga vĩ đại Mendeleyev, trong một giấc mơ đã tìm thấy được quy luật biến đổi tuần hoàn các nguyên tố hóa học, tỉnh dậy ông đã chỉnh lý thành "*Bảng tuần hoàn các nguyên tố*

hóa học". Nhà toán học Đức Gauss cần chứng minh một định lý mà trong mấy năm trời nghĩ mãi chẳng ra. Về sau theo như ông kể lại: "*Bỗng tự nhiên nghĩ ra, giống như một tia chớp, ngay đến bản thân tôi cũng không thể nói rõ đầu đuôi sợi dây vô hình nào đã gắn kết những kiến thức vốn có của tôi với những điều đã giúp tôi đi đến thành công...*"

Vậy tại sao một số người lại có "linh cảm" như vậy?

Thời cổ, do con người không sao giải thích nổi "linh cảm" là gì, nên người ta đã che phủ "linh cảm" sau những bức màn thần bí, cho rằng "linh cảm" là do thần linh mách bảo. Điều này đương nhiên là không khoa học. Nhà khoa học nổi tiếng Đức Helmholtz, người đã có những cống hiến to lớn trong các lĩnh vực tâm lý học, sinh lý học, vật lý học đã tổng kết mang tính chất linh nghiệm những điều kiện cơ bản làm nảy sinh "linh cảm" như sau:

"Cần suy xét, lật đi lật lại tất cả mọi mặt của vấn đề cho tới khi nào

trong đầu nắm vững vấn đề đó đến mọi khía cạnh, mọi chi tiết nhỏ nhất, có thể chẳng cần phải viết ra, mà cứ lặng lẽ tuôn chảy ra từ đầu đến cuối". Thông qua nghiên cứu, các nhà tâm lý học đã chỉ ra rằng, "*linh cảm*" không phải bỗng dưng mà có, nó là kết quả của sự gắng sức bền bỉ, kiên trì, toàn tâm toàn ý đối với một hoạt động sáng tạo nào đó, mà thường thường là nảy sinh một cách bất ngờ ở trạng thái "thả chùng" sau một thời gian dài suy nghĩ căng thẳng, vấn đề tự nhiên được giải quyết rạch ròi. Đúng như nhà phát minh vĩ đại Edison đã từng nói: "*Thiên tài—đó là một phần trăm linh cảm, còn chín mươi chín phần trăm là mồ hôi*".

Hiểu được chuyện "*linh cảm*" là gì rồi, chúng ta không nên gửi gắm tất cả hy vọng ở "*linh cảm*".

"*Linh cảm*", suy cho cùng, là phần thưởng cho những con người tìm tòi kiên nhẫn, không biết mệt. Vậy thì, song song với việc kiếm tìm bền bỉ, chúng ta cần chú ý tóm bắt "*linh cảm*" như thế nào?

Tư duy "theo lối mòn" cũng giống như kiến "*leo phải cànch cộc, leo vào leo ra*", luôn đi theo một vòng tròn, tuy rất cố gắng, nhưng không sao tiến lên được...

"*Linh cảm*" thường xuất hiện chớp nhoáng, giống như một tia chớp lóe lên rồi phụt tắt. Vì vậy phải "chộp bắt" "*linh cảm*" đúng lúc và đúng thời cơ. Nhiều nhà khoa học, nhà văn thường luôn mang theo giấy bút bên mình, để "*linh cảm*" xuất hiện là lập tức ghi lại, không bỏ qua, nếu không dễ "tuột" mất. Nhà vật lý học Pháp Ampère, một lần đi dạo trên phố, bỗng nhiên có linh cảm, ông vội vàng lấy phấn ghi và tiến hành tính toán ngay trên thành chiếc

xe ngựa đồ cạnh đó. Xe chạy, ông vừa đuổi theo vừa tính toán, kết quả ông đã tìm ra lời giải đáp cho vấn đề ông nung nấu.

Tóm bắt "*linh cảm*" có thể diễn ra theo con đường liên tưởng, theo sự gợi mở, mạch bảo của những sự vật đang diễn ra trước mắt. Nhìn thấy quả táo rơi, Newton đã suy ngẫm và tìm ra định luật *vạn vật hấp dẫn*. Nhìn thấy ngọn đèn chùm bị ai đó chạm vào đung đưa trong nhà thờ, Galilée đã phát hiện ra định luật về dao động của con lắc. Còn chàng sinh viên trẻ tuổi Planck, trước khi bước vào con đường cao học thì tòa lâu đài vật lý tưởng chừng như đã được xây dựng xong xuôi. Sự hoàn thiện học thuyết của nhà vật lý Newton phát triển trong hai thế kỷ (từ thời Newton đến cuối thế kỷ 19) đã khiến cho vị giáo sư kính yêu khuyên nhủ Planck khi biết người học trò có tài của mình chọn ngành vật lý: "Này anh bạn trẻ ơi! Tại sao anh lại muốn tự hủy hoại đời mình đi như thế? Anh nên nhớ rằng, về cơ bản, môn vật lý lý thuyết đã xây dựng xong rồi... Tại sao anh lại muốn chuốc lấy công việc không có tương lai ấy". Thế nhưng Planck vẫn chọn ngành vật lý. Và chính ở lĩnh vực tưởng chừng như bình thường, không có điều gì khai thác ấy, ông đã trở thành bất tử vì xây dựng quan điểm "lượng tử". Và điều đáng ngạc nhiên là, Planck đi tới quan điểm đó lại bắt nguồn từ một sự "*linh cảm*" trước một hiện tượng quá quen thuộc, diễn ra hằng ngày: "Nếu như theo lý thuyết cổ điển, một vật nóng dù ở nhiệt độ nào cũng phải bức xạ năng lượng lớn vô hạn trong miền tử ngoại, thì tại sao thế giới không bị chết vì sự bức xạ liên tục của mặt trời?". Bởi nếu đúng như thế thì có lẽ mặt trời

đã chết từ lâu sau khi phân tán năng lượng của nó vào toàn vũ trụ. Tư tưởng lượng tử, một tư tưởng thiên tài, nền móng của vật lý học hiện đại, đã nảy nở từ sự linh cảm trước một câu hỏi bình thường và đơn giản như thế đó.

Và, các bạn có biết không, loài "cây gió cuốn", tên khoa học là *Ceratocarpus arerarius*, khi quả chín, thân gãy ra, gió thổi lăn rất xa trên đồng cỏ, đã đưa con người đến ý nghĩ phát minh ra chiếc bánh xe. Hình dáng những sợi gai mây cưa nát mặt đường đất nó leo trên đó, đã đẩy con người phát minh ra cưa xẻ gỗ. Hình ảnh những cành cây còn cả lá trôi trên mặt sông nhanh hơn những con thuyền độc mộc của người nguyên thủy, đã đưa người ta đến ý nghĩ chế tạo thuyền buồm...

Có điều, muốn tóm bắt được "linh cảm", chúng ta phải thoát khỏi lễ thói

suy nghĩ dập khuôn, mở ra cách suy nghĩ theo hướng mới. Có những lúc ta suy nghĩ miên man một thời gian rất lâu về một vấn đề nào đó, thế mà vẫn cứ quanh đi quẩn lại trong một cái vòng "tắc tị" như chú kiến leo cành đào, không thể nào tìm ra lời giải. Lúc này, tốt nhất nên tạm thời gác vấn đề đó lại, quên hẳn nó đi, về sau có lúc bỗng tự nhiên cách giải vụt lóe trong đầu... Cuối cùng, cần nhấn mạnh một điểm là: "linh cảm" bao giờ cũng nảy sinh trên cơ sở tình cảm lành mạnh, hào hứng, phấn khởi. Cứ cố cắm đầu cắm cổ suy nghĩ "không còn biết trời đất gì" sẽ không thể nào tìm ra lời giải, đồng thời lại phải dè chừng tâm lý nóng vội, bi quan, thất vọng, phải luôn luôn lạc quan, tin tưởng, có như vậy ánh chớp trí tuệ mới vụt lóe trong đầu. ■

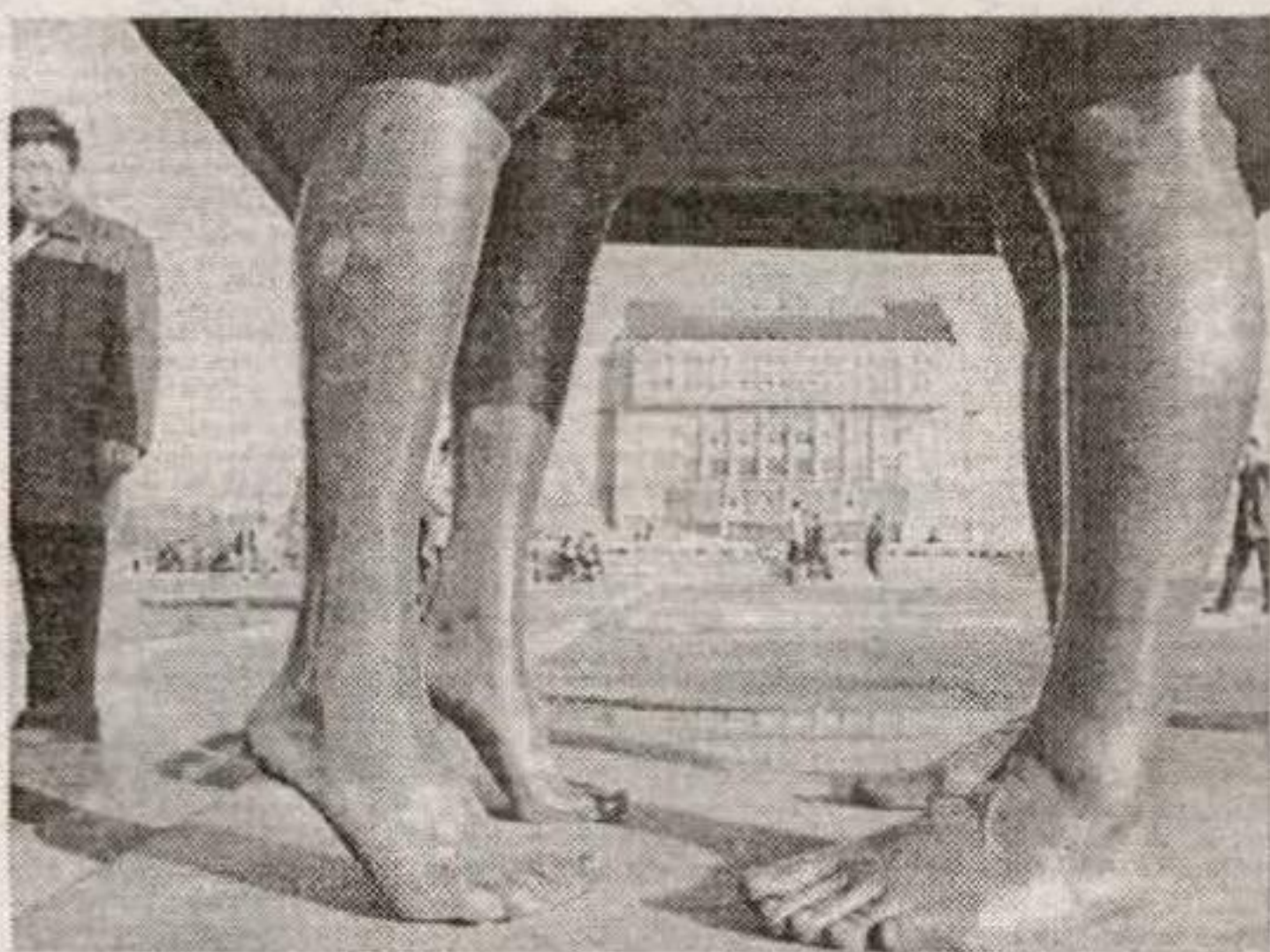
TRƯỜNG LÂM
(Theo TGGT)

Chân bàn bằng... chân người

Một người Bắc Kinh đã làm cho nhiều du khách kinh ngạc và nực cười khi họ chiêm ngắm

một tác phẩm điêu khắc trừu tượng kỳ lạ chưa từng thấy từ xưa tới nay. Đó là tác phẩm "chân bàn" được điêu khắc bằng gỗ chạm khắc rất tinh tế cặp chân của một người phụ nữ đang cố nhón lên để làm một việc gì đó với người đàn ông có cặp chân trong tư thế đón nhận và mê đắm. Tùy theo sự tưởng tượng phong phú của mỗi người khi nhìn ngắm tác phẩm độc đáo này. ■

LIÊN ANH
(Theo AFP)

Khoa học

trước những thách đố

**Cuộc tranh luận
về học thuyết**

BIG BANG

Kể từ khi ra đời đến nay, học thuyết Big-Bang (Vụ nổ lớn) luôn luôn là trung tâm của những cuộc bàn cãi, tranh luận trong giới thiên văn học, và nhất là từ 1965, khi người ta tìm ra được chứng cứ cụ thể củng cố cho cái lý thuyết đã vẽ lên bức toàn cảnh của vũ trụ này, thì nó càng lúc càng thu hút sự quan tâm không những chỉ giới khoa học mà cả giới tôn giáo và văn học. Cho nên đúng như nhà vật lý thiên văn nổi tiếng nhất hiện nay là S. Hawking đánh giá: «Đó là một trong những cuộc cách mạng trí tuệ lớn lao của thế kỷ 20⁽¹⁾, và chúng ta có cơ sở để tin rằng nó vẫn sẽ là một trong những vấn đề trung tâm của thế kỷ 21. Chính vì tính chất quan trọng đặc biệt của học thuyết này, ở đây chúng tôi xin giới thiệu bài viết về Big-Bang của GS Trịnh Xuân Thuận, hiện giảng dạy về thiên văn học ở Đại học Virginia, cũng là chuyên gia về sự hình thành và phát triển của thiên hà, mà các tác phẩm gần đây nhất là «Giai điệu Bí mật», «Hỗn độn và Hòa điệu»... Trong bài này, ông không chỉ trình bày một cách tóm tắt và cô đọng về thuyết Big-Bang, mà còn nói đến những lý thuyết khác, bổ sung hoặc đối nghịch với nó, cũng như đề cập đến những khả năng mà con người có thể hiểu thêm về vũ trụ của mình trong những năm sắp tới...

Học thuyết này ra đời vào năm 1923, khi nhà thiên văn học Edwin Hubble, nhờ vào chiếc viễn vọng kính rộng 2,5m vừa mới được dựng lên trên đỉnh núi Wilson (California) đã khám phá ra tính chất của thiên hà: đó chính là, đúng như nhà triết học E. Kant đã đoán, những đảo - vũ trụ nằm rải rác trong không gian. Mỗi một thiên hà gồm hàng trăm tỷ ngôi sao gắn kết lại với nhau do tác động của dẫn lực. Nghiên cứu ánh sáng của các thiên hà đó, Hubble nhận thấy rằng ánh sáng từ các nguồn sáng đang đi xa ra khỏi chúng ta đều chuyển dịch về phía màu đỏ. Tính chất này lệ thuộc vào điều mà ta gọi là “Hiệu ứng Doppler”⁽²⁾: nó cho thấy một cách tổng quát rằng các thiên hà đang xê dịch xa khỏi nhau trong vũ trụ.

Rồi vào năm 1929, Hubble còn xác định một quy luật: khoảng cách của thiên hà tỉ lệ thuận với tốc độ chuyển ra xa của nó. Điều này cho thấy các thiên hà đã chuyển dịch đến vị trí hiện nay từ cùng một thời gian và một điểm xuất phát chung. Nếu chúng ta đảo ngược lại trình tự và thời gian thì điều đó có nghĩa là: vào một thời điểm nào đó các thiên hà đều ở tại một chỗ trong vũ trụ.

Lý thuyết này được bổ túc thêm khi vào năm 1931, George Lemaitre đã sử dụng các phương trình trong thuyết tương đối của Einstein để chứng minh rằng cái cực lớn đã phát xuất từ cái cực nhỏ; rằng vũ trụ có nguồn gốc từ một “nguyên tử nguyên thủy”. Tiếp đó, vào năm 1946, nhà vật lý học George Gamow đã đưa ra giả thuyết rằng ánh sáng từ vụ nổ ban sơ đó vẫn còn đến với chúng ta, nhưng đã lạnh đi rất nhiều. Ông cũng tính ra rằng cả vũ trụ hiện nay phải tắm mình trong nguồn ánh sáng của vụ nổ lớn đó, và chúng ta chỉ

có thể nắm bắt được nguồn ánh sáng đó bằng viễn vọng kính vô tuyến. Điều này chỉ là một giả thuyết và chỉ được chứng minh vào 20 năm sau bởi hai nhà thiên văn vô tuyến, Arno Penzias và Robert Wilson, sau khi tình cờ tìm ra những tín hiệu vô tuyến bí mật và cuối cùng chứng minh cho giả thuyết của Gamow: đó chính là tín hiệu từ sức nóng của ngọn lửa nguyên thủy của Vụ nổ lớn!

Tại sao lại phải trải qua đến hai thập niên để người ta mới thực hiện một quan sát có tính cách quan trọng đến dường đó? Chỉ vì những nguyên do tâm lý! Với thuyết Big-Bang, vũ trụ có một điểm khởi đầu. Thế là, khái niệm “Sáng tạo” được đưa ra trong vũ trụ luận thần học của Thomas D’Aquin ở thế kỷ 13, đã tìm được một chỗ dựa cho khoa học 7 thế kỷ sau, vào thời điểm mà người ta ít mong đợi nhất. Vào năm 1951, chính Giáo hoàng Pie XII đã đồng hóa thuyết Big-Bang với tinh thần “*fiat lux*”⁽³⁾ của Thánh kinh. Một số nhà khoa học bức bối vì sự “bất quàng”⁽⁴⁾ này, tự trong vô thức đã “đè nén” những thành quả của Gamow....

Tuy nhiên không có một lý thuyết về vũ trụ nào cạnh tranh được với Big-Bang. Các lý thuyết khác, thường chỉ xuất phát từ một nhà nghiên cứu đơn độc hoặc một ê-kíp nhỏ bé - đã không thể có được vẻ đẹp quyến rũ cũng như có sức thuyết phục như học thuyết này.

Chẳng hạn như vào năm 1948, ba nhà thiên văn người Anh là Hermann Bondi, Thomas Gold và Fred Hoyle đã kiến tạo một lý thuyết về vũ trụ gọi là thuyết “trạng thái tĩnh”, tiếng Anh là Steady state. Ngược lại với thuyết Big-Bang cho rằng vũ trụ có quá khứ, hiện tại và tương lai, vũ trụ “trạng thái tĩnh” là bất biến trong cả không gian và thời

gian. Nhưng làm thế nào có thể kết hợp giữa ý tưởng về một vũ trụ tĩnh tại và bất biến với cái vũ trụ đang giãn nở mà Hubble đã chứng minh một cách không chối cãi được? Để lấp đầy khoảng trống do sự giãn nở để lại, 3 nhà thiên văn này đã đưa ra giả thuyết về sự sáng tạo liên tục của vũ trụ - sự sáng tạo ra các thiên hà. Thay vì một Vụ nổ lớn, họ hình dung ra nhiều "Vụ nổ nhỏ" (Little bangs). Nhưng lý thuyết về một vũ trụ tĩnh này đã bị một đòn chí mạng vào năm 1965 bởi khám phá của Penzias và Wilson đề cập ở trên. Lý thuyết "trạng thái tĩnh" - khước từ một khởi điểm nóng và cô đặc của vật chất đã không thể đưa ra một lời giải thích hợp lý nào về hóa thạch của ánh sáng đang phủ lên toàn thể vũ trụ.

Trong những năm 1960, các nhà thiên văn còn thấy rằng tỉ lệ của chất *hélium* tương ứng với chất *hydrogene* luôn luôn giống nhau ở tất cả các ngôi sao, các tinh vân cũng như ở các thiên hà: khắp nơi người ta đều thấy có $\frac{1}{4}$ *hélium* với $\frac{3}{4}$ *hydrogene*. Tính chất đều đặn khá đặc biệt này chỉ có thể giải thích được nếu ta nhìn nhận rằng cả hai chất đó cùng được phát sinh ra ngay vào cuộc bùng nổ nguyên thủy - chứ không phải về sau - bởi từ phản ứng hóa học tạo nhân của các ngôi sao. Mặt khác, những tính toán của ngành vật lý thiên văn gần đây đã chỉ ra rằng, chỉ 3 phút sau khi xảy ra vụ nổ lớn, $\frac{1}{4}$ khối lượng vũ trụ biến thành *hélium*, còn $\frac{3}{4}$ thì thành *hydrogene*.

Ta chỉ cần so sánh với tỉ lệ hai chất đó qua quan sát hiện nay...

Tuy vậy, vẫn còn những người không chấp nhận giả thuyết về Vụ nổ lớn. Nhà thiên văn học người Anh Fred Hoyle và đồng nghiệp người Ấn là Jayant Narlikar vẫn kiên trì theo đuổi

những giải thích phức tạp về thuyết vũ trụ tĩnh. Có người còn đưa ra một thuyết khác để bác bỏ thuyết Big-Bang bằng cách cố chứng minh rằng sự kiện ánh sáng chuyển dịch về phía đỏ không phải là do nguồn sáng chuyển dịch ra xa, mà là do sự "mệt mỏi" của nó sau một cuộc hành trình dài xuyên quá các thiên hà khác. Nhà vật lý thiên văn Thụy Điển Hannes Alfvén còn đưa ra một lý thuyết độc đáo về một vũ trụ luận "vật chất - phản vật chất" - bằng định đề về sự đối xứng hoàn hảo của vật chất - phản vật chất: vũ trụ bắt đầu dưới dạng một "đại thiên hà" (métagalaxie) khổng lồ với một số lượng vật chất và phản vật chất bằng nhau và đại thiên hà này bị ép lại dưới sức mạnh của dẫn lực, đã sản xuất ra một khối lượng bức xạ khổng lồ làm đảo lộn chuyển động co lại của dẫn lực và khiến cho vũ trụ phình ra. Tuy nhiên giả thuyết này không phù hợp với một số dữ liệu quan sát được hiện nay: ý tưởng về sự đối xứng hoàn hảo giữa vật chất - phản vật chất là sai lầm, bởi trên thực tế tự nhiên có khuynh hướng thiên về vật chất hơn là phản vật chất.

Nhưng thuyết Big-Bang còn 3 điểm lớn chưa sáng tỏ: nó không giải thích được tại sao nhiệt độ khắp nơi lại đồng nhất. Nó cũng không giải thích được tại sao vũ trụ đã có thể tạo ra các thiên hà khác nhau từ một tình trạng giống nhau. Cuối cùng, thuyết này cũng không đưa ra lý do về sự cân bằng khá kỳ bí giữa hai lực của cuộc xung đột có từ buổi sinh thành của vũ trụ: một mặt, là lực nổ của *Big-Bang* tạo ra sự trương nở, một mặt, là dẫn lực làm chậm lại và có khuynh hướng làm đảo ngược chuyển động giãn nở. Một trong hai lực này nếu chỉ mạnh hơn hoặc yếu hơn một chút thì mật độ của vật chất của vũ trụ qua 12 tỷ năm⁽⁵⁾ tiến hóa sẽ trở thành hoặc là số không,

hoặc là vô hạn. Thế nhưng, vũ trụ chúng ta lại đứng trung gian giữa một vũ trụ sẽ giãn nở đến vô hạn và một vũ trụ đang tự co lại thành một sự co ép lớn (*Big-Crunch*). Đây là nguyên do của cái thế quân bình kỳ diệu đó?

Vào đầu những năm 1980, các nhà vũ trụ học như Alan Guth và Andrei Linde đã đưa ra lý thuyết bổ túc về vũ trụ trương nở, dựa trên những luận điểm chính của thuyết Big-Bang. Theo lý thuyết này, thì vũ trụ vào buổi khởi đầu và suốt trong một thời gian cực nhỏ sau đó đã tự thu mình trong một vụ nổ dữ dội, rồi bắn ra với một tốc độ gia tốc, vượt quá cả tốc độ của ánh sáng. Sau giai đoạn bùng nổ dữ dội đó thì nhịp độ giãn nở mới trở lại bình thường, như cách mà lý thuyết *Big-Bang* đã miêu tả.

Lý thuyết này giúp chúng ta giải quyết được khá nhiều vấn đề. Chẳng hạn, sự kiện vũ trụ trong buổi khai sinh có dạng cực nhỏ - khiến cho mỗi mảnh mà nó chứa đều có liên hệ với tất cả những mảnh khác - sẽ giải thích cho tính đồng nhất kỳ lạ của vũ trụ hiện nay: những mảnh đó hẳn trong buổi đầu đã tương tác với nhau mới có thể đồng nhất được. Còn sau khi trương nở những vùng vật chất này đã tách rời, không còn liên hệ với nhau nữa, nhưng vẫn “nhớ” rằng mình đã từng liên hệ với nhau. Vấn đề các “hạt thiên hà” cũng tìm ra được giải đáp. Quả thật, “nồi xúp” của các hạt cơ bản khi trôi lên từ sự trương nở, đã phát triển không còn giống nhau - may mắn thay cho chúng ta - mà chứa đựng những dị biệt để sau này phát triển và làm xuất hiện sự sống và ý thức. Cũng vậy, tính quân bình huyền bí giữa sự giãn nở và hấp lực đề cập trên cũng được giải thích.

Nếu như hiện nay Big-Bang là lý thuyết thích hợp và được tán đồng nhất thì điều đó không hề có nghĩa là nó đã hoàn hảo, nó không trả lời được cho câu hỏi tối hậu này: những điều kiện khởi thủy của vũ trụ đã được hình thành như thế nào để có được vụ nổ lớn đó? Vả lại, vẫn còn có câu hỏi về “hằng số vũ trụ”. Thông thường, một khi hòn đá đã được ném ra, nó phải bay lên hoặc rơi xuống, và vũ trụ phải hoặc là đang giãn nở hoặc đang co lại trên chính mình. Nhưng, vào khi Einstein công bố thuyết tương đối năm 1915, người ta nghĩ rằng vũ trụ ở trạng thái tĩnh. Để duy trì sự cân bằng, ông đã buộc phải đưa vào lý thuyết của mình khái niệm “phản - hấp lực”, được gọi là “hằng số vũ trụ”, nhằm làm trung hòa tác động của hấp lực để có thể giữ cho vũ trụ đứng trong trạng thái tĩnh. Về sau Einstein đã vất bỏ ý tưởng này, tuy nhiên, khái niệm “hằng số vũ trụ” vẫn không ngừng ám ảnh các nhà vật lý. Những quan sát năm 1998 về các “siêu sao” (*Supernovae*) xa xôi dường như gợi ý cho chúng ta rằng cái “hằng số vũ trụ” bí ẩn đó quả có thật.

Những quan sát trong thời gian vừa qua cũng cho phép chúng ta nghiên cứu nhiều mô hình vũ trụ, có hay không có cái phản hấp lực đó. Và vệ tinh MAP vào cuối năm 2000 này được NASA của Mỹ phóng lên quỹ đạo, cũng như sứ mạng Planck thuộc Cơ quan Không gian châu Âu thực hiện vào năm 2007 sẽ giúp cho chúng ta điều kiện nghiên cứu những dạng hóa thạch nhỏ nhất của ánh sáng. Trong khi đó, việc quan sát các *supernovae* xa xôi cũng sẽ mang lại những thông tin mới về “hằng số vũ trụ”. Về điều này, ngày nay các nhà vật lý còn đưa ra những khái niệm mới mẻ như “chất thứ 5” (*quintessence*) hay

“vật chất X”... Nhiều người còn cho rằng cái “hằng số vũ trụ” thay đổi theo giòng thời gian, và điều đó sẽ khiến cho những tiên đoán về số phận tương lai của vũ trụ trở thành không có gì là chắc chắn cả. ■

HÀM ĐAN

(Dịch từ *Le Nouvel Observateur*)

1. Xem “Edwin Hubble và một vũ trụ đang sinh thành”, *Vị Kiếu, KTGD*, số 117.
2. “Hiệu ứng Doppler”: những nguồn ánh sáng (ở đây là các ngôi sao) ở khoảng cách khác nhau đến với chúng ta bằng tần số khác nhau. Ở xa thì tần số thấp,

gần thì tần số cao. Các tần số khác nhau của ánh sáng được mắt chúng ta nhìn thấy thành những màu khác nhau. Ánh sáng có tần số thấp sẽ dịch về phía đỏ, tần số cao sẽ dịch về phía tím trên quang phổ. E. Hubble nhận thấy ánh sáng từ các thiên hà đều có màu chuyển về phía đỏ, tức tần số thấp, nghĩa là chúng đang đi xa ra khỏi chúng ta (CTCND).

3. “Phải có sự sáng” – Sáng thế ký, 3-1, (CTCND).
4. Nguyên văn: “... gènes par ce voisinage”, chúng tôi dịch thoát.
5. Theo các nhà thiên văn học hiện nay, vũ trụ có tuổi từ 12 đến 15 tỉ năm.

BA THU DỌN LẠI...

Nếu ta chấp nhận thuyết Big – Bang thì vũ trụ đã ra đời cách đây 15 tỉ năm và từ đó đến nay không ngừng biến đổi. Để dễ hình dung các diễn biến trong khoảng thời gian đó, các nhà thiên văn học đã thử thu lại lịch vũ trụ *thành thời gian của một năm*. Sau đây là các thời điểm tương ứng:

- Ngày 1 tháng giêng lúc không giờ: vũ trụ xuất hiện.
- Các thiên hà được tạo thành vào ngày hôm sau, 2 tháng giêng.
- Mãi đến ngày 10-9, vào buổi trưa, Mặt Trời thuộc Thái Dương hệ chúng ta xuất hiện; rồi 3 ngày sau là sự ra đời của Trái Đất và Mặt Trăng.
- Đến ngày 15-10, mới xuất hiện sự sống trên Trái Đất.
- Khủng long có mặt ngày 24-12.
- Ngày 31-12, vào lúc 21 giờ, Lucy (con người đi thẳng đầu tiên) từ trên cây bước xuống.
- Vào 23 giờ 59 phút 50 giây ngày đó, người Ai Cập xây dựng các Kim tự tháp.
- Chỉ sau đó không đến 1 giây (chính xác là vào lúc 23 giờ 59 phút 59 giây 932) con người đã đặt chân mình lên Mặt Trăng.
- Còn hiện nay chúng ta đang là giữa đêm của ngày 31 tháng 12 đó, tức là vào cuối năm. Ngày mai điều gì sẽ xảy ra? Sau đây là những dự báo: vào giây đầu tiên của năm sau, nhân loại sẽ đi đến khắp các hành tinh khác trong Thái Dương hệ. Còn vào buổi chiều ngày 1-1, lúc 18 giờ, người ta đã có thể thám hiểm toàn bộ dải Ngân hà. Rồi vào ngày 1-4, Mặt Trời sẽ hủy diệt Trái Đất.

Xin đừng hoảng hốt, hãy trở lại với tuổi thật của vũ trụ: 15 tỉ năm. ■

H.Đ (Theo N.O)

Những chuyện cực kỳ ngộ...

(Tiếp theo trang 25)

Bởi vậy, người ta không lạ gì khi nhìn thấy dân tộc này bị diệt vong!

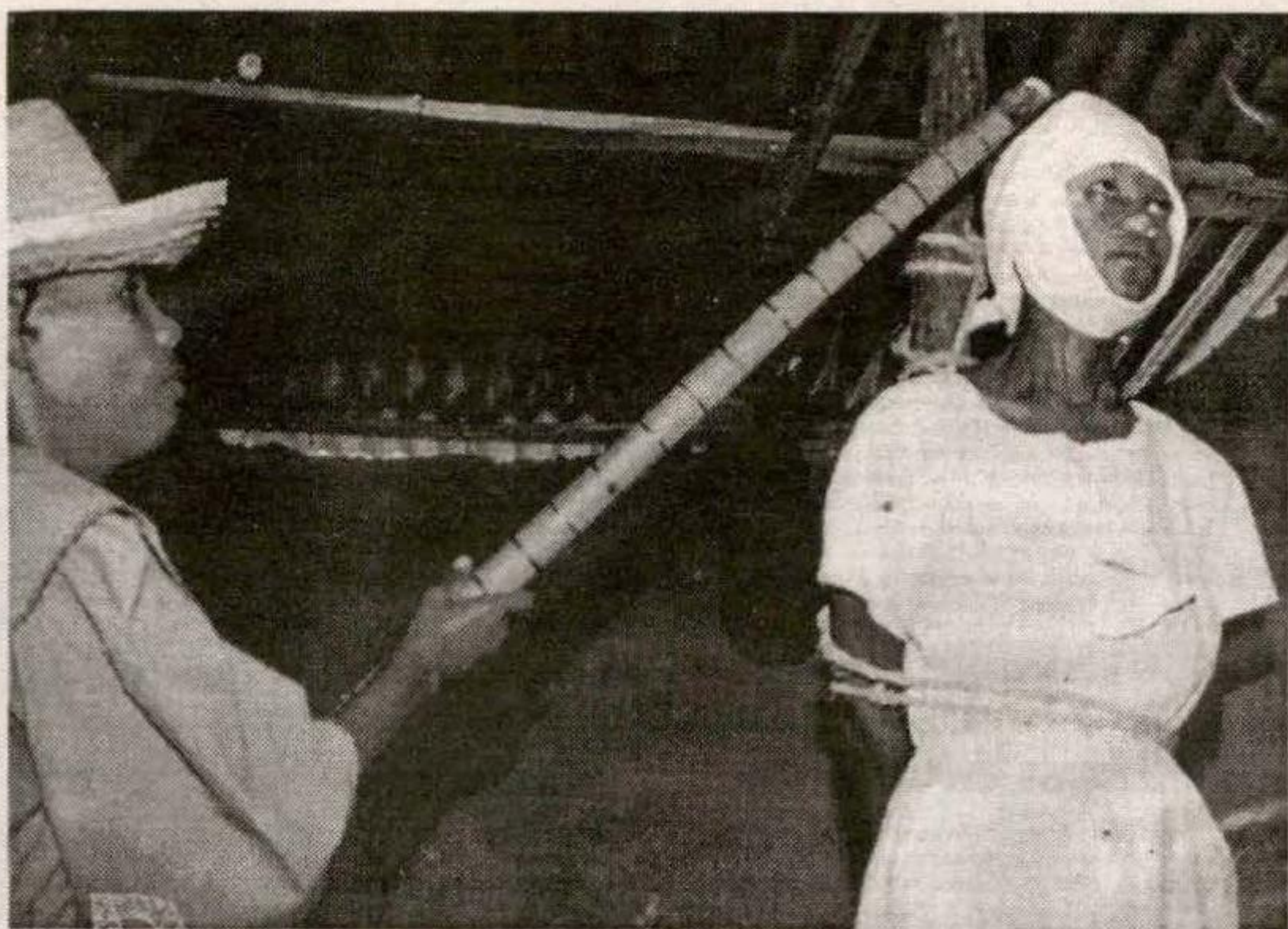
Tuy nhiên, bạn có biết cái đám ma đông người nhất thế giới là của ai không? Tháng 2-1969, khi ông CN Annadurai, nhà từ thiện của thành phố Madras (Ấn Độ) qua đời, đã có 15 triệu người đến tiễn đưa!

• Nhưng tôn giáo không phải là tất cả. Nếu không có khoa học kỹ thuật, con người ngày nay sẽ không có TV để xem, cũng chẳng thể nào nói chuyện với người "ở phương xa" như máy điện thoại di động, hay cần đầu vịn kiểu Tề Thiên Đại Thánh như máy bay phản lực được. Chỉ có khoa học kỹ thuật mới cải thiện được đời sống con người. Bạn có biết, trên thế giới quốc gia nào sử dụng TV nhiều nhất không? Đó là Trung Quốc với 227,5 triệu cái đang lưu hành! Tuy vậy nó chỉ mới chiếm được 19% dân số mà thôi. Và dân tộc nào chơi camera video đứng đầu thế giới? Hoa Kỳ với 78,125 triệu cái chiếm 81% dân số! Nhưng nghiền phim video "dữ dội" nhất, phải nói đến thành phố Bombay của Ấn Độ, với 15 ngàn điểm cho thuê băng và 500 kho chứa, hơn bất kỳ đại đô thị nào khác trên hành tinh. Nói đến video, phải nhắc lại bộ phim có mức doanh thu siêu đẳng là *Chiến tranh các vì sao* của đạo diễn George Lucas ra đời vào năm 1997. Chỉ riêng tại Bắc Mỹ, doanh thu của nó đã là 270,9 triệu USD. Tổng cộng toàn bộ phim phát hành trên khắp thế giới đã thu được 636,4 triệu USD.

• Nói chuyện hiện đại, phải kể đến **Internet**, một phong trào đang phát triển như vũ bão trên toàn cầu. Nó có thể làm đảo lộn cuộc sống con người trong tương lai. Chẳng hạn buôn bán trên Internet đang ngày càng phổ biến. Người mua và nhà sản xuất trực tiếp giao dịch với nhau không thông qua bất kỳ một trung gian nào, điều đó giúp cho giá thành hạ được tối đa và kích thích được sản xuất. Khi tất cả đều sử dụng Internet, có lẽ các nhà buôn trung gian, chuyên môn đầu cơ nâng giá sẽ phải giải nghệ. Nhà sách lớn nhất thế giới trên Internet hiện nay là Amazon.com do Jeff Bezos người Mỹ sáng lập vào năm 1994. Nó đã bán được cho 5 triệu khách hàng tại 160 quốc gia trên thế giới. Catalogue của nó có 4,7 triệu cuốn sách tạo ra một kho chứa lớn nhất hành tinh. Tháng 10-1986, Nick Nuttall tổ chức một cuộc bán đấu giá lớn nhất với 1.400 món đồ cổ Đông phương trên Internet. Danh mục bao gồm đồ gỗ chạm khắc của Nhật Bản, đến đồ đồng và bàn ghế cổ. Người mua có thể hỏi chi tiết món hàng trên e-mail, xem catalogue và tha hồ... trả giá! Trong năm 1998, chiếc áo thun in hình em bé nhảy múa đã bán được bằng e-mail với tổng doanh số là 2,8 triệu USD tại Mỹ. Con búp bê *Em bé nhảy múa* bán được 900.000 USD trên toàn cầu. Dù rằng thị trường này còn mới ra đời, nhưng tương lai rất sáng... ■

BẢO ĐIỀN

(Theo Guinness World Records 2000)

- Bước đầu cuộc hành trình trở thành "Quỉ nhập tràng" của một cô gái là bị đánh những gậy vào đầu.

diện của nhiều bạn học của Elise Ducasse. Nhưng kỳ lạ thay, sau đám tang hai tháng thì mẹ của Elise Ducasse nghe tin con bà hiện đang còn sống và ở với người chú tận đảo Guadeloupe. Bà vội vàng đến gặp con nhưng Elise đã từ chối không nhận mẹ. Bà mẹ tìm đến bác sĩ Le Clerc, người đã chứng nhận là Elise Ducasse đã chết. Bác sĩ Le Clerc đến gặp Elise Ducasse và xác nhận đó đúng là Elise Ducasse thật, nhưng cô đã là "zombie" (quỉ nhập tràng) mất rồi. Theo bác sĩ Le Clerc, thì thầy phù thủy ở Haiti đã dùng một thứ độc được cực mạnh làm cho Elise chết "lâm sàng" để đem đi chôn, sau đó đào xác cô lên làm cho cô sống lại nhờ một loại thuốc giải độc và cô đã trở thành "zombie" (quỉ

nhập tràng). Bác sĩ Le Clerc còn cho biết thêm rằng người Haiti tin tưởng mỗi khi người con gái thành "zombie" thì cha cô ta tử nạn trước đó sẽ sống lại được. Chuyện Elise Ducasse trở thành "zombie" là mưu toan của một số người thân của cha cô và thầy phù thủy. Nhưng thực tế thì Elise đã trở thành nô lệ của thầy phù thủy sau khi cô sống lại. Cô làm việc cho phù thủy trong một tiệm bán thịt của hấn ta ở Gonaives. May mắn cho Elise là một hôm hấn ta đã sơ hở để Elise lấy được một chén muối, cô ta ăn muối và chất muối làm cô tỉnh lại, nên sau đó thoát được sự kiểm soát của thầy phù thủy và trốn về nhà ông chú. Elise Ducasse dần dần tỉnh táo đã chỉ cho bác sĩ Le Clerc vết thương trên chân

và nói rằng khi người ta đóng đinh quan tài, đinh đã đâm vào chân cô, nhưng kỳ lạ là vết thương không chảy máu và cô không đau đớn gì cả.

Theo bác sĩ Le Clerc thì Elise Ducasse bị thầy phù thủy biến thành "zombie" bằng một thứ độc dược cực mạnh, nó mạnh gấp 160.000 lần ma túy *cocain*, và gấp 500 lần độc dược *cyanide*, chất độc này lấy từ loài cá nóc.

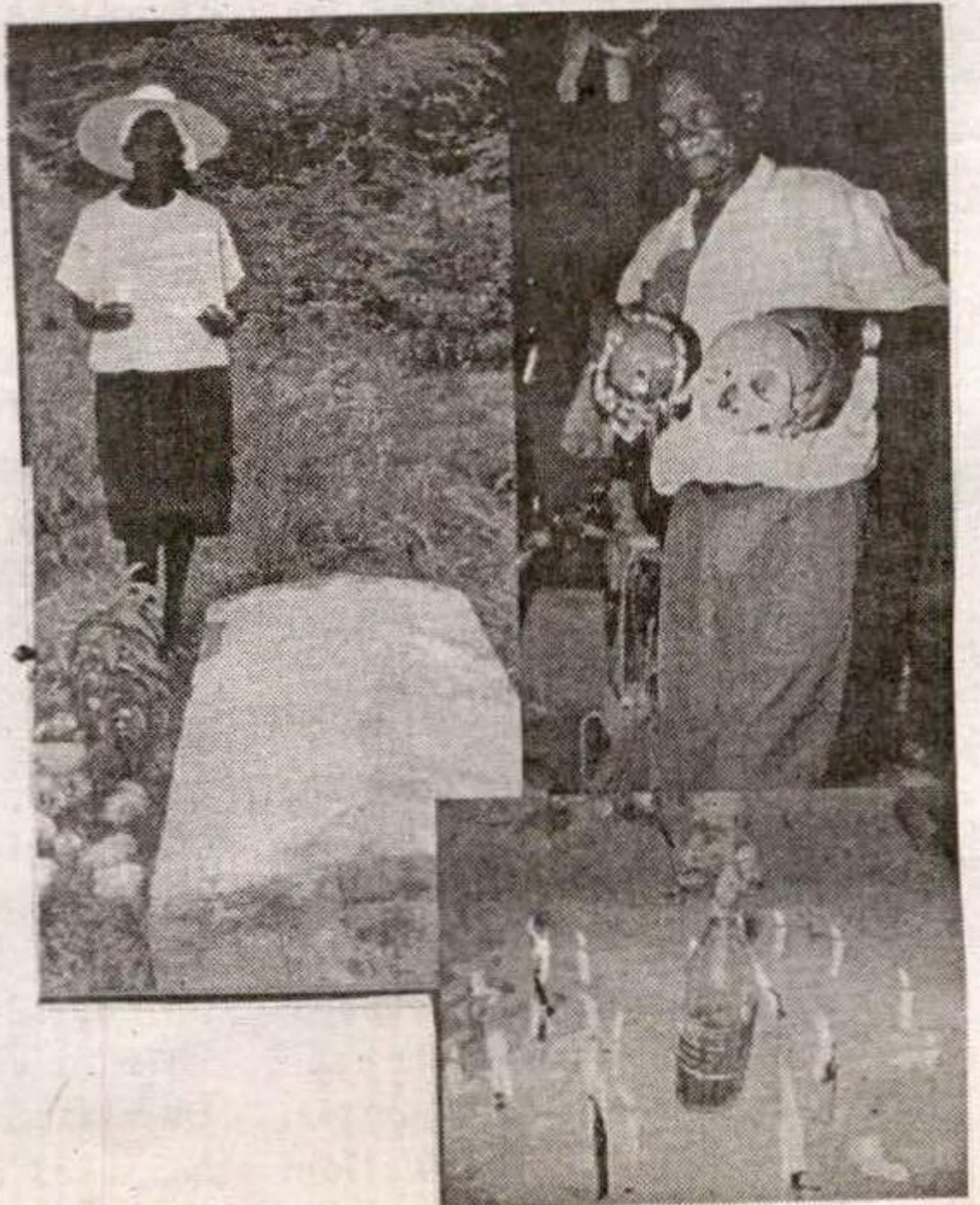
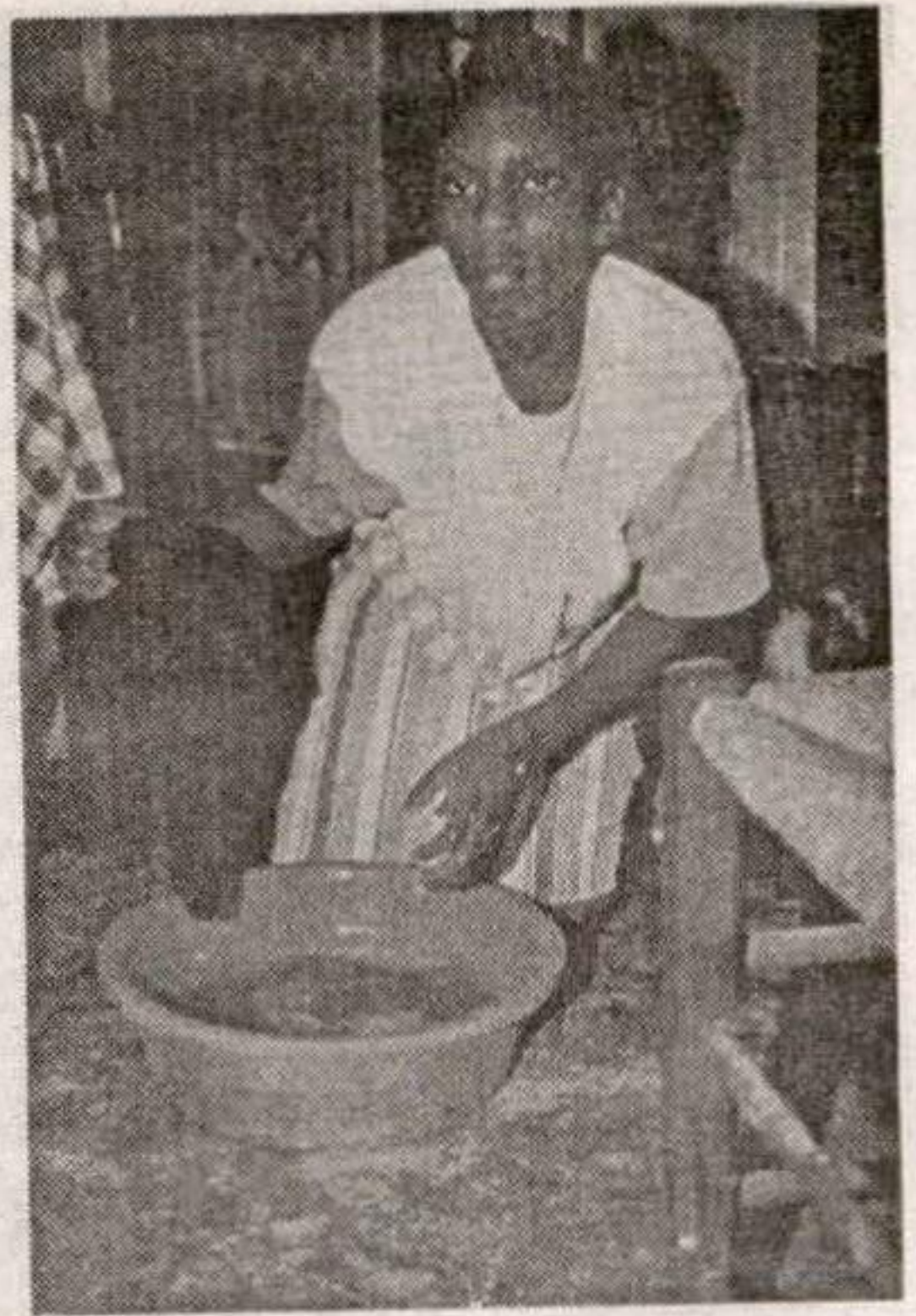
Bác sĩ Le Clerc đã kể với phóng viên báo *She* rằng năm 1980 Đài Phát thanh Haiti đã phát đi một thiên phóng sự truyền thanh kể chuyện cơ quan an ninh Haiti bắt được một toán "zombie" ở Cap Haitien. Trong toán "zombie" này có Ti Femme đã chết đem chôn từ tháng giêng năm 1976, và Natagette Joseph chết từ năm 1966. Điều đáng chú ý là người ta chỉ thấy "zombie" là phụ nữ, chứ không hề thấy "zombie" là nam giới bao giờ cả.

- Elise Ducasse lúc trở thành "Quỉ nhập tràng". ▲

- Hình bên trái là "Quỉ nhập tràng" Vijina với tấm giấy khai tử trên tay đang đứng trước mộ của mình.

- Hình bên phải là pháp sư Valris với đồ nghề chế tạo "Quỉ nhập tràng".

- Hình dưới là chai thuốc độc và những ngọn nến lung linh pháp sư Valris làm phép chế "Quỉ nhập tràng". ►

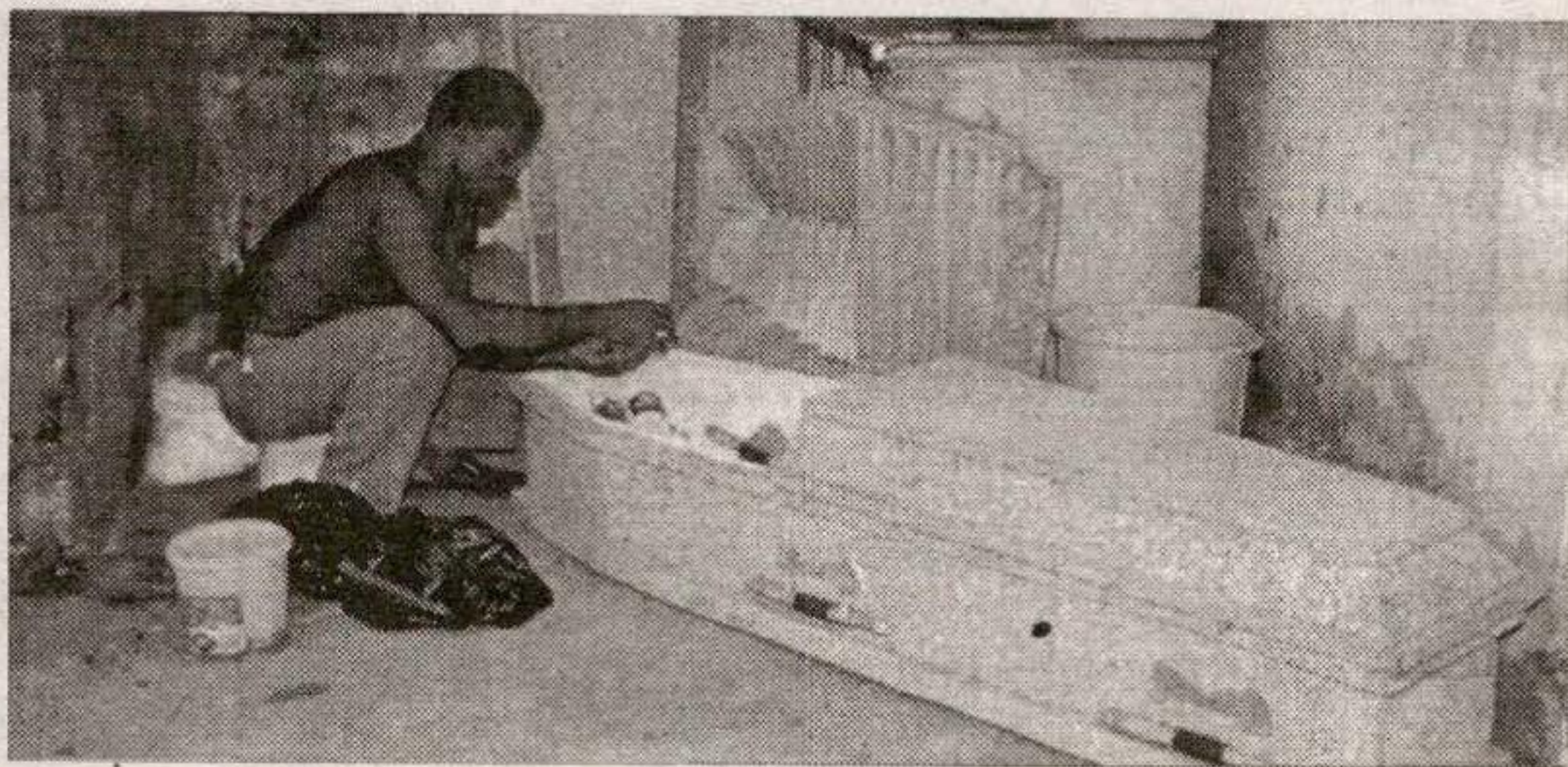
Theo sự chỉ dẫn của bác sĩ Le Clerc, phóng viên của báo *She* đã tới gặp Vijina một "zombie" 40 tuổi đã từng được chôn dưới đất tới 36 tiếng đồng hồ mới được moi lên làm phép cho sống lại. Phóng viên báo *She* được Vijina đưa tới đứng bên nấm mộ của cô ta để chụp ảnh. Theo lời Vijina thì cô đã được thầy pháp lấy từ lòng đất lên và dùng thuốc gì đó làm cho sống lại nhưng trí nhớ thì lơ mơ và hành động rất chậm chạp. Tại vùng núi Artibonite ở phía bắc của đảo quốc Haiti, hầu như đêm nào cũng có những buổi lễ biến người thành "zombie". Nhờ sự hướng dẫn của cô Vijina, mà phóng viên báo *She* đã được tham dự một buổi thầy phù thủy tên Valris cử hành lễ biến người thành "zombie". Người bị biến thành "zombie" được mặc quần áo trắng, đội khăn trắng, bị trói vào cột gỗ và sau đó đánh bằng gậy gỗ lên đầu, trong khi thầy phù thủy cầm 3 cái đầu lâu người nhảy múa bên

những ngọn đèn cây lung linh ánh sáng, ở giữa là chai độc được khiến cho người phải chết lâm sàng.

Tiến sĩ Emmanuel Baussan, người đã 30 năm nay nghiên cứu về hiện tượng "zombie" ở Haiti, đã cho báo *She* biết rằng đứng về mặt khoa học thì đây là một hiện tượng khó kết luận một cách chính xác, chỉ biết là những thầy phù thủy dùng một loại độc được làm chết người rồi lại cho sống lại để dùng những người này như một nô lệ ngổ ngẩn của họ. Đây thật là hành động tội ác cần phải lên án, nhưng đáng tiếc là xứ Haiti còn quá lạc hậu và những người như thầy phù thủy Valris vẫn sống ung dung ngoài vòng pháp luật. Ở Haiti không có điều luật nào ngăn cấm việc biến người thành "zombie" khi người đó tự nguyện làm "zombie" với hy vọng giúp người thân đã quá cố được sống lại. ■

HUỲNH HỒNG

(Theo *She*)

Pháp sư Valris đang làm "sống lại" xác chết trong quan tài và biến nó thành "Qui nhập tràng".

"Tiếng hát truyền hình"... (Tiếp theo trang 33)

Xin thưa, không! Đối với những ai nuôi mộng ca sĩ thì Tiếng hát truyền hình là một cánh cửa vào đời tốt đó chứ! Ca sĩ "truyền hình" không vươn lên nổi cũng phải tự trách mình. Họ được giải nhất Tiếng hát truyền hình đi nữa, thì cũng chỉ là "nhà vô địch" trong những người... đang tập hát! Muốn vươn ra khỏi truyền hình, ca sĩ phải "tự hát" chứ! Ca sĩ "Tiếng hát truyền hình" được nhiều người biết đến nhất có lẽ là Thanh Thúy. Cô đoạt giải nhất Tiếng hát truyền hình TP. HCM năm 1994 và giải nhất Tiếng hát truyền hình toàn quốc năm 1997, nhưng nổi tiếng nhờ... những bộ phim truyền hình, còn nghề ca hát thì "thường thường bậc trung", hơn nhiều người mà... thua khối người. Tuy nhiên, Thanh Thúy có vẻ "an toàn nghề nghiệp" vì cô cùng Lương Chí Cường (và cả Đông Đào) có "chân" trong Đoàn Nghệ thuật Quân khu 7. Cả ba đều là giải nhất Tiếng hát truyền hình cả đấy, song muốn giành "giải nhất" trong làng ca nhạc phải cố gắng bằng năm bằng mười bây giờ.

Một ca sĩ đoạt giải nhất Tiếng hát truyền hình TP. HCM năm 16 tuổi, đã từng được nhiều người hy vọng là Thu Minh (năm 1993) bây giờ mỗi ngày vẫn đi học hát với NSUT Thanh Trì và NSUT Măng Thị Hội. Sự cố gắng của cô khiến tôi chú ý. Thu Minh kể rất buồn: *"Nghề hát không đơn giản. Một thời gian Thu Minh phải phá giọng cũ của mình đi vì sân khấu ca nhạc không chấp nhận. Lúc mới được giải, tưởng mình được đi trên con đường hoa hồng, không ngờ*

đã bị đập gai, đã chảy máu, và bây giờ trước mặt vẫn còn đầy gai!" Một ca sĩ khác, được giải Tiếng hát truyền hình, đang được sân khấu ca nhạc thu nạp (tôi xin giấu tên, vì muốn ca sĩ này còn được... hát trên truyền hình!?) bộc bạch rằng: *"Sở dĩ em hát tự điểm được vì chất giọng của em không "thính phòng" quá. Như Đặng Thanh Sử thì làm sao có chỗ đứng được!"* À, Đặng Thanh Sử đoạt giải nhất Tiếng hát truyền hình TP. HCM năm 1995 và giải đặc biệt Tiếng hát truyền hình toàn quốc năm 1997 đấy nhé. Bây giờ chàng trai này đang theo học Trường Sân khấu - Điện ảnh, sau khi nhận được những tràng pháo tay lẻ tẻ từ phía khán giả. Nhiều bầu sô ca nhạc uy tín, tiếc rẻ cho anh: *"Đã không quen biết ai, lại là... con trai!"* Ô hay, thế thì nên "đồn đại" lên rằng, ca sĩ đoạt giải Tiếng hát truyền hình nên là phái đẹp, để có thể cậy nhờ vào nhan sắc mà "trụ" được vài năm! Ca nhạc cần cả "thanh" và "sắc" kia mà! Nhìn xem, các nữ ca sĩ không cần đoạt đến giải cao nhất như Hoàng Thơ, Hồng Ngọc, Kim Thoa, Hương Giang, Thu Hương,... vẫn mang "thân phận" chạy "sô" khá tốt, cũng có đồng vào đồng ra!

Trở lại với cuộc thi Tiếng hát truyền hình. Thường thì mỗi ca sĩ dự thi bằng hai bài hát: một ca khúc bắt buộc và một ca khúc tự chọn. Các bài hát trong "thực đơn" của ban tổ chức hầu hết là các bài hát kinh điển. Các ca sĩ muốn được giải cao phải có khả năng hát tốt các ca khúc bắt buộc ấy. Còn sân khấu cuộc đời lại

đòi hỏi phải hát trẻ trung hơn, lãng mạn hơn. Tôi từng ngồi nghe ca sĩ trẻ Thi Thơ - Giải nhất Tiếng hát truyền hình Hà Nội hát hai bài. Với bài kinh điển "Xa khơi" của Nguyễn Tài Tuệ, cô hát hay lắm, nhưng với bài hát đang được yêu thích thì... không thể so sánh với các ca sĩ khác!

Thế đấy, "thi" và "hát" là hai đường thẳng song song đang chờ đợi một điểm gặp nhau. "Tiếng hát truyền hình" vẫn mời gọi các giọng ca trẻ. Mời vào, thử đi, bạn sẽ... biết ngay mà!

Sài Gòn, cuối năm 1999

L.T.N

Công chúa Hoàn Châu... (Tiếp theo trang 35)

Hạ Tử Vy kể thân thế của mình cho Tiểu Yến Tử nghe, với mong muốn được giúp đỡ. Tiểu Yến Tử mang tin vật đến gặp hoàng đế và bị ngộ nhận. Cô trở thành công chúa một cách bất đắc dĩ. Rồi Hạ Tử Vy cũng vào được trong cung. Qua bao tình huống trắc trở, cuối cùng trắng đen cũng rõ ràng. Hạ Tử Vy được phong "Minh Châu cách cách" còn Tiểu Yến Tử được phong "Hoàn Châu quận chúa".

24 tập của "Công chúa Hoàn Châu" gây tiếng vang lớn tại "bản địa". Tên tuổi các diễn viên Triệu Vy (vai Tiểu Yến Tử), Lâm Tâm Như (vai Hạ Tử Vy), Tô Hữu Bằng (vai Vĩnh Kỳ), Phạm Băng Băng (vai người hầu Kim Tọa) "nổi như cồn". Khán giả xem phim không thể quên nét nghịch ngợm của Tiểu Yến Tử, vẻ dịu dàng của Hạ Tử Vy, đôi mắt đẹp ngây thơ của Kim Tọa... Thắng lợi ấy, thôi thúc nữ sĩ Quỳnh Dao làm tiếp 24 tập của phần hai "Công chúa Hoàn Châu". Khán giả lại được theo dõi số phận của các nhân vật kể trên đan xen vào các nhân vật mới. Ở phần hai, một nhân vật "đỉnh" được nữ sĩ Quỳnh Dao chú tâm khá kỹ là công chúa Hàm Hương của Hối tộc tiền cung cho vua Càn Long.

"Công chúa Hoàn Châu" đã đưa một số diễn viên lên hàng "ngôi sao", nhưng nổi bật nhất là "hiện tượng Triệu Vy". Triệu Vy sinh năm 1976 tại An Huy, Vu Hồ. Cha cô là một kiến trúc sư, còn mẹ cô là giảng viên thanh nhạc. Hiện nay cô đang là sinh viên năm thứ ba Học viện Điện ảnh Bắc Kinh. Trước khi vào vai Tiểu Yến Tử, Triệu Vy chỉ có vài vai diễn nhỏ nhỏ, đáng kể nhất là vai phụ trong bộ phim "Họa hổ" (đạo diễn Huỳnh Thục Cẩn, Cửng Lợi đóng vai chính). Lên Bắc Kinh học, "cô bé nhà quê" Triệu Vy được tham gia nhiều phim truyền hình mang tính... quảng cáo, như "Cuộc sống là những bước nhảy", "Bài ca dân da", "Chị em cùng lên Bắc Kinh"... Chuyện Triệu Vy nổi tiếng nhờ vai Tiểu Yến Tử quả là... giấc mơ. Thực ra, kịch bản phân vai Tiểu Yến Tử đã được giao cho diễn viên Lý Đình Nghi (lùng lẩy với bộ phim "Thời niên thiếu của Phương Thế Ngọc"!). Lúc ấy báo giới Hồng Kông cho rằng "Thật không may cho Quỳnh Dao" vì Lý Đình Nghi phải đi quay một số quảng cáo rất lớn ở nước ngoài. Buồn, nữ sĩ Quỳnh Dao đến Bắc Kinh tìm diễn viên khác. Cháu gái của nữ sĩ Quỳnh Dao (diễn viên Hà Tú Quỳnh) đã giới

thiệu Triệu Vy “đến chào” nữ sĩ Quỳnh Dao. Và Triệu Vy được cho “thử vai” như là... “trúng số”. Bộ phim “*Công chúa Hoàn Châu*” thành công vang dội, khi diễn viên “Tiểu Yến Tử... hự” Lý Đình Nghi trở về nước. Lý Đình Nghi đã trả lời phỏng vấn báo chí rằng: “Tôi không có thời gian nên chỉ xem vài tập của bộ phim. Triệu Vy cũng thật xinh đẹp và diễn cũng rất sinh động. Lâu nay nhân vật nữ trên phim luôn đoan trang, thùy mị, vai diễn Yến Tử chính vì thế nên đặc biệt. Triệu Vy không phải là trường hợp đầu tiên, vì trước đây bà Quỳnh Dao đã lăng-xê nhiều diễn viên như Lưu Tuyết Hoa, Du Tiểu Phàm, Trần Hồng, Tiểu Kim Minh,... Tôi không hề nuối tiếc điều gì. Hy vọng lần sau sẽ có cơ hội cộng tác với Quỳnh Dao!”

Năm 1999, Triệu Vy được bình chọn là 1 trong 10 diễn viên xuất sắc

của Trung Quốc. Vai Tiểu Yến Tử mang đến cho Triệu Vy nhiều chuyện... lạ! Sau khi “*Công chúa Hoàn Châu*” ra mắt, cô được nhiều nhà làm phim gõ cửa. Triệu Vy đã ký hợp đồng với Hãng Á Hoàn, đóng bộ phim “*Thần Tài đến*”, nhưng lại “láu cá” đi quay bộ phim “*Duyên*” (với diễn viên – đạo diễn Ngô Kỳ Long). Hãng Á Hoàn “vỡ kế hoạch” đã kiện cô lên Tòa án nhân dân Bắc Kinh, buộc bồi thường 1,13 triệu nhân dân tệ. Và anh chàng người yêu của Triệu Vy là một nhà kinh doanh địa ốc ở Thượng Hải đã không ngần ngại chi tiền “*để cô ấy được yên thân*”. Nhưng mới đây Triệu Vy đã “hốt bạc” trở lại khi ký độc quyền cho Nhà xuất bản Tác gia Trung Quốc in cuốn sách “*Tiểu Yến Tử – nữ sinh Triệu Vy*” đợt đầu tiên 20 vạn bản và... bị in lậu ngay sau đó!

T.H

CUỘC THI "CHUYỆN NHỚ MÃI TRONG ĐỜI TÔI"

Từ ngày 25-12-1999 đến ngày 5-1-2000, TS Kiến thức gia đình đã nhận được bài dự thi của các bạn sau:

Nguyễn Thị Lạc (**Bắc Cạn**); Phùng Đông Quang, Đặng Thị Kiều (**Bình Định**); Đỗ Thị Phương (**Bắc Ninh**); Thanh Vũ Phương (**Cần Thơ**); Lưu Thị Minh Nguyệt (**Hòa Bình**); Nguyễn Thị Xuân (**Hà Nam**); Bùi Thị Hồng (**Hải Phòng**); Nguyễn Hương Giang (**Hưng Yên**); Cao Linh, Nguyễn Thị Thanh Lịch (**Nghệ An**); Mộng Đắc (**Ninh Bình**); Nguyễn Thị Ngoan, Nguyễn Tuyền, Đỗ Thị Thương, Phạm Thị Bích, Phạm Tuấn Anh, Trần Thị Anh, Trần Thị Ngọc, Vũ Thị Thu (**Nam Định**); Chu Nghiêm (**Phú Thọ**); Trương Thị Minh Hoa, Võ Hữu Huân (**Phú Yên**); Nguyễn Thu Uyên (**Quảng Ninh**); Nguyễn Văn Ban, Trần Thúy Ngân (**Thái Bình**); Nguyễn Thị Sáp (**Thanh Hóa**); Nguyễn Thị Xuyến, Nguyễn Xuân Năng (**Yên Bái**); Nguyễn Hữu Sang (**TP. HCM**)...

Chân thành cảm ơn và mong các bạn nhiệt tình tham gia.

KTGD

TRAO ĐỔI

• **Nguyễn T.T** (Quảng Xương, Thanh Hóa)

"Em đã yêu khi mới 15 tuổi, em đặt hết niềm tin vào anh ấy, rồi em biết rằng anh ấy lại có ý định với một cô gái khác cùng xóm. Em làm sao đây để giữ được người yêu của mình? Mà TV ơi, cái chuyện yêu đương bây giờ nó đa dạng lắm, vì cái sự đa dạng ấy mà người yêu của em bị cô hàng xóm mua chuộc".

Nếu anh chàng ấy vì những thứ khác không phải tình yêu mà bị mua chuộc, thì sự rút lui cũng đa dạng lắm, tốt nhất em hãy tìm cho mình cách rút lui êm thấm nhất với lời lắm bảm: *Hắn ta quá rẻ, ta chả có việc gì phải tiếc giữ.*

• **T.M** (Thái Bình)

"Sáng 28-11 em đi mua một ít đồ dùng có hai gã trai bám theo, một gã bất ngờ giờ tay sờ vào ngực em, sau đó chúng chuồn mất. Em chỉ biết khóc. TV ơi, nước ta sắp bước qua thế kỷ 21 rồi vậy mà còn những thằng đểu, vô liêm sỉ thế sao? Em căm thù chúng, giá như em có quyền hạn trong tay em sẽ giết chúng ngay. TV ơi, nếu gặp lại chúng lần nữa em phải làm sao bây giờ? Qua sự việc này liệu em đã mất đi cái giá trị của một người con gái chưa?"

Trước hết phải khẳng định sự trinh trắng hồn nhiên của em vẫn còn nguyên vẹn, nhưng tâm hồn của hai gã kia thì đã ô uế mất rồi.

Nếu vô tình gặp lại hai kẻ xấu ấy lần nữa, em hãy khéo léo theo dõi nhà chúng ở đâu, học trường nào rồi báo với gia đình, nhà trường hoặc công an khu vực để họ lôi chúng ra nghiêm trị – đó chính là quyền hạn trong tay em đấy. Tất nhiên, nếu đường vắng gặp chúng thì cách tốt nhất em vừa la lên vừa ù té... chạy.

• **D.L** (Ninh Bình)

"Em và anh ấy đều thương thâm nhớ trộm nhau nên chẳng ai nói với ai điều

gì cả. Gần đây em cảm thấy em đã quá yêu anh ấy, em sợ rằng cứ im như thế mãi, em sẽ mất anh ấy. Là con gái em có được phép "tỏ tình" trước không? Và, phải "tỏ tình" thế nào?"

Nam nữ bình quyền, vì vậy em cũng được quyền "tỏ tình" trước, tuy vậy hãy tỏ tình bằng ánh mắt, bằng cử chỉ săn sóc, quan tâm tế nhị. Nếu anh chàng vẫn không hiểu, không động tĩnh gì thì em phải tỏ ra cho anh chàng biết nếu anh chàng không chịu lên tiếng anh chàng sẽ mất... em. Nếu cả chuyện ấy, anh chàng vẫn dửng dưng, thì, thú thật em phải đặt lại câu hỏi: *"Liệu anh chàng có thật sự thương thâm, nhớ trộm mình không?"*

• **Phan thị L.P** (Hà Tây)

"Cháu tuổi, cao 1,58m nặng 48 cân, có người bảo cháu thế là được, có người lại bảo cháu quá béo. Nếu TV bảo cháu béo thì TV phải cho một lời khuyên, nhưng TV bắt cháu nhịn ăn cái gì thì cái chứ đừng bắt cháu nhịn ăn chuối nhé. Cháu sẽ phá tan cái lệnh cấm kị ấy đấy vì cháu mê chuối lắm".

Với gái nông thôn như vậy là beo... béo, nhưng với gái thành phố thì như vậy là vừa... vừa. Cháu cứ ăn uống bình thường và cứ việc ăn chuối, thậm chí ăn chuối thay cơm.

• **Minh Phượng** (Đồng Tháp)

"KTGD có thể thay từ "Tìm bạn" thành "Kết bạn" được không?"

Không. Bởi vì tìm... bạn là bước mở đầu rồi mới tới kết bạn

• **Bùi Thị Thanh Thảo** (Quốc Oai, Hà Tây)

"Do em không có tật ngồi lê đôi mách nên nhiều bạn trai thích kết bạn với em, điều ấy làm không ít bạn gái ghét em. Cho em lời khuyên đi!"

Thà em bị một số bạn nữ ganh ghét còn hơn em lại giống các bạn gái thích "ngồi lê đôi mách" - một tính

xấu mà tất cả con trai đều... ghét.

● **Tạ Ngọc Xuân** (Thị xã Sóc Trăng)

"Mục "Thanh Thảo và thơ" và "Thơ tình bạn đọc" có cùng một người phụ trách không?"

Xin thưa: không, mục "Thanh Thảo và thơ" do chính nhà thơ tên là Thanh Thảo hiện sống ở thị xã Quảng Ngãi phụ trách. Nhà thơ Thanh Thảo từng được giải thưởng Hội nhà văn VN với tập thơ "Dấu chân trên cỏ". Còn mục "Thơ tình bạn đọc" do... Thương Việt phụ trách.

● **Dương Thị Thanh Bình** (Lớp hành chính 22B, Trường Đại học luật TP. HCM)

Tình đầu của bạn rất đẹp:

*Tình đầu của tôi đẹp tựa vầng trăng
Rồi người ấy đã xa tôi mãi".*

Bạn đến với người khác, làm vợ của người khác ấy, nhưng lúc buồn vẫn vơ:

*"Rồi cũng một đêm trăng tôi mang ra
uống nỗi nhớ*

*Chồng tôi biết được, anh buồn lắm
Giọt lệ vô tình làm ướt vai anh".*

Và, bạn nhận ra tất cả sự tinh tế, tấm lòng của chồng:

*"Tôi sà vào lòng anh, và tôi bắt gặp
Là đây, cùng nhịp đập tôi - anh".*

Thanh Bình à, bạn xứng đáng được hưởng hạnh phúc vì bạn sống rất chân thành.

● **Huỳnh Thanh Vinh** (Lộc Quảng, Bảo Lâm, Lâm Đồng)

"Ở chỗ em mua KTGD phải mất 12.000đ đó, vì báo có 4.500đ nhưng em phải đi xe hết 35km mới đến được bưu điện, đó là chưa kể có hôm đi mua báo, xe bế bánh phải dắt bộ 2km, em đã đủ tiêu chuẩn để đưa vào danh sách "điên nặng" chưa? TV ơi, em muốn viết phóng sự về quê hương của em, gửi cho KTGD có được không?"

Nếu khỏi tốn xăng và sợ bể xe em hãy tập chạy việt dã 35km, biết đâu nhờ tình yêu KTGD em trở thành kiện tướng quốc

gia? Nếu trở thành kiện tướng việt dã em phải "biết ơn" lời khuyên của TV đó nhé. Chả hiểu lời khuyên này có "điên nặng" không? Vinh ơi, KTGD của mọi người, ai cũng có quyền cộng tác, tất nhiên nếu phóng sự của em thật sinh động, hấp dẫn thì TV bảo đảm 100/100 phóng sự ấy sẽ được đăng.

● **Nguyễn Thị Tuyết Mai** (Trường PTTH Tô Hiệu, Thường Tín, Hà Tây)

Hãy gửi theo địa chỉ KTGD truyện "Nàng Mai" tự thuật mối tình đầu của bạn, Tuyết Mai nhé!

● **Phạm Thị Liên** (Con bố Phong thương binh- Nghĩa Thịnh, Nghĩa Hưng, Nam Định)

Yêu thơ, văn phải biết kiên nhẫn và phải biết đón nhận thất bại. TV đón chờ bài thơ mới của bạn về vùng quê của bạn.

● **Vi Thế Cường** (Lớp 8A, Trường PTTH cơ sở thị trấn Đồng Mô, Chi Lăng, Lạng Sơn)

Họ "Vi" chắc bạn là người Tây? Bạn dạy lớp 8 hay học lớp 8? Nếu học sao bạn có thể viết câu thơ:

*Cứ ngỡ tuổi 40 đã hết
Những hên hò nuôi tiếc trông mong
Chợt gặp lại mắt buồn ngày ấy
Giữa lòng ta mây cũ cứ lang thang?
Vâng, câu thơ quá... già như vậy?*

● **Tống thị Hường** (Đội 1, Xuân Phú, Xuân Trường, Nam Định)

"Em xin nhờ KTGD nhắn tin giúp em, anh Nguyễn Quốc Thịnh, trước là bộ đội quen em qua mục tìm bạn, hiện có còn ở địa chỉ Trường THSP xã Tam Nghĩa, Núi Thành, Quảng Nam không? Sao không trả lời thư em? Em rất buồn không hiểu đợt lũ vừa qua gia đình của anh có bị sao không?"

Bạn Thịnh ơi, nếu đọc được lời nhắn này viết trả lời cho bạn Hường ngay nhé.

THƯƠNG VIỆT

NGHÊU SÒ ỐC HẸN...

*thuốc hồi xuân cho nam giới,
mỹ phẩm làm đẹp cho
■ nữ giới*

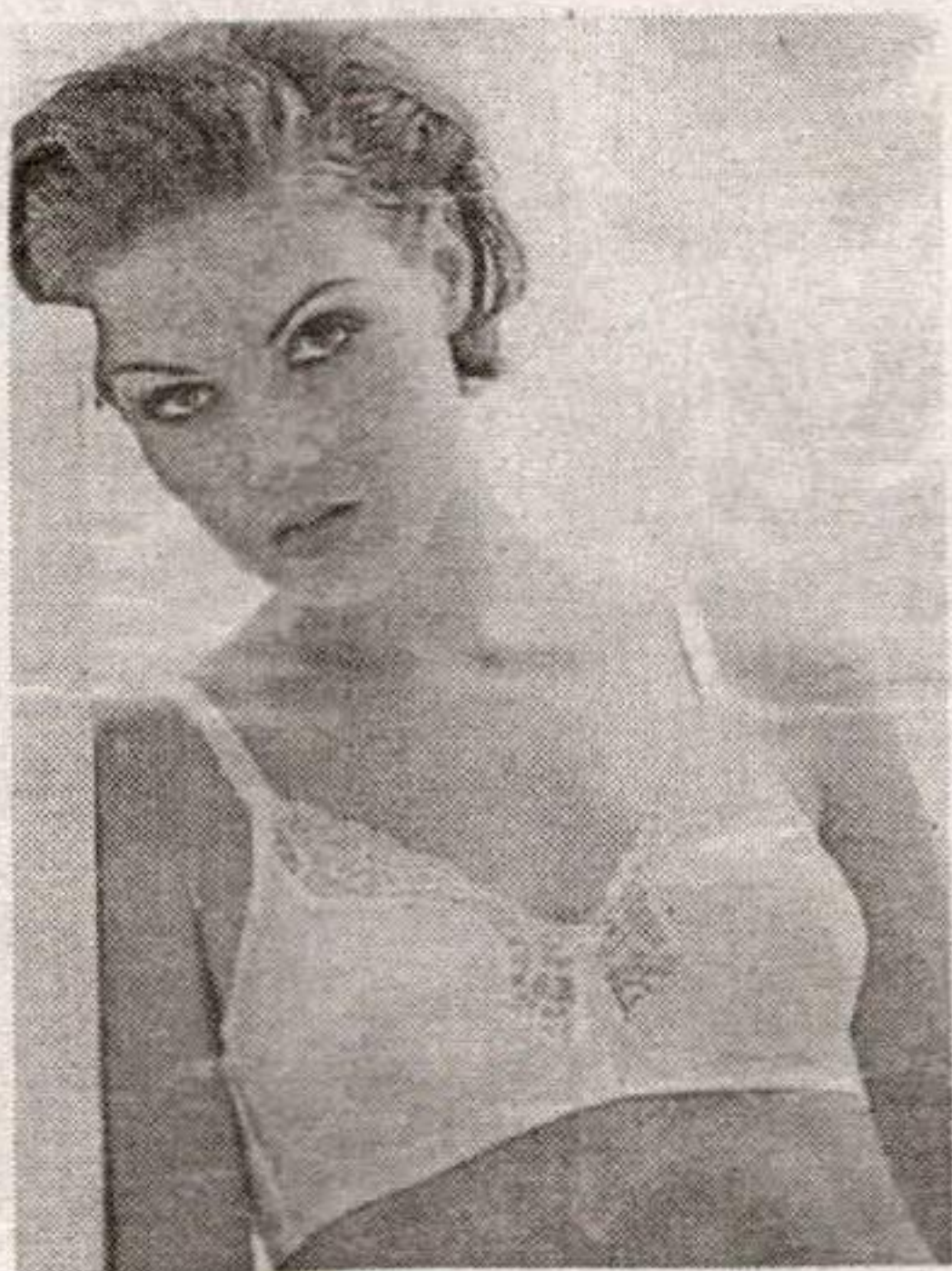
Một công trình nghiên cứu của các giáo sư Khoa Y thuộc Trường Đại học Harvard (Mỹ) vừa tiết lộ rằng nếu người đàn ông được ăn uống bổ sung muối kẽm bằng những thức ăn như nghêu sò ốc hến, nhất là con hào và con hà ở biển, thì dù ở tuổi mùa thu của cuộc đời (trên 60 tuổi) vẫn tươi trẻ và sinh hoạt tình dục bình thường như đang ở độ tuổi sung sức nhất (tuổi 30). Theo công trình nghiên cứu này, đàn ông lớn tuổi uống rượu nhiều sẽ thiếu muối kẽm khiến cho cơ thể uể oải và bộ phận sinh dục sẽ "teo" lại, mất dần khả năng cương cứng. Trung bình, cơ thể một người đàn ông bình thường cần 20mg nguyên tố vi lượng kẽm mỗi ngày. Nếu thiếu kẽm thì tóc bạc nhanh, da nhăn nheo, đầu óc mụ mẫm, ăn không ngon và quan trọng nhất là người đàn ông từ từ trở thành bất lực. Nguồn bổ sung muối kẽm tốt nhất là dùng thuốc bổ có chứa nhiều nguyên tố vi

lượng kẽm, đồng thời ăn nhiều hải sản như hào, hà, nghêu, sò. Điều lý kỳ hơn là muối kẽm không những giúp cho con người hồi xuân mà còn giúp chữa trị bệnh thấp khớp. Đối với phụ nữ, những thức ăn chứa nhiều nguyên tố vi lượng kẽm như hải sản giúp cho làn da mịn màng, không mụn nhọt và có trí nhớ tốt. Muối kẽm trong hải sản còn làm cho trí thông minh của trẻ được tăng cường. Các bác sĩ còn cho rằng nguyên tố vi lượng kẽm là thần dược giúp hòa giải những cặp vợ chồng lục đục "cơm không lành canh không ngọt", bởi vì không những nó giúp các ông chồng yếu kém về chuyện chăn gối trở thành "mạnh mẽ", mà còn giúp các ông ăn ngon ngủ khỏe nữa... Người lớn tuổi thường hay bị táo bón, nếu ăn hải sản thì bộ máy tiêu hóa lại hoạt động tốt, không phải lo ngại về bệnh đường ruột nữa. ■

HUỲNH HỒNG
(Theo *Lancet*)

Mang nịt vú lâu có nhiều khả năng bị ung thư ■ VÚ

Theo tạp chí *Top Santé* thì bác sĩ Ross Zinger, Giám đốc Viện Nghiên cứu các bệnh nan y tại bang Hawaii (Mỹ) đã tiến hành nghiên cứu trong 5 năm trời, theo dõi trên 10.000 phụ nữ mà một nửa mắc bệnh ung thư vú và một nửa khỏe mạnh. 10.000 phụ nữ này đã tự nguyện kể cho bác sĩ Ross Zinger biết thường ngày họ sử dụng nịt vú như thế nào. Theo bảng tổng kết của bác sĩ Ross Zinger thì những phụ nữ mang nịt vú một ngày trên 12 giờ có khả năng mắc bệnh ung thư vú nhiều gấp 20 lần những phụ nữ chỉ mang nịt vú 3 giờ trong một ngày. Còn nếu người phụ nữ mang nịt vú suốt cả ngày lẫn đêm thì khả năng bị ung thư vú cao gấp 120 lần so với người chỉ mang nịt vú mỗi ngày có 3 tiếng đồng hồ. Bác sĩ Ross Zinger giải thích rằng vì nịt vú bó chặt và nâng cao vú lên, ép các mô ở ngực khiến cho bạch huyết cầu khó hoạt động và cản trở việc đưa những thực thể gây ung thư ra khỏi vùng vú. Do đó, biện pháp ngừa ung

thư vú tốt nhất là "vạn bất đắc dĩ" mới phải mang nịt vú và không bao giờ dùng nịt vú lâu tới 12 giờ đồng hồ trong một ngày. Cũng không nên dùng thứ quá chặt khiến cho vú bị ngạt thở. Bác sĩ Ross Zinger cho rằng trước khi cái nịt vú ra đời, hầu như chị em phụ nữ không biết hình thù bệnh ung thư vú như thế nào. Từ ngày nó ra đời tới giờ, bệnh ung thư vú leo thang rất nhanh.

Bác sĩ Ross Zinger dẫn chứng rằng tại các nước kém phát triển, phụ nữ ít dùng nịt vú rõ ràng là ít mắc bệnh ung thư vú hơn. ■

HUỖNH HỒNG
(Theo *Top Santé*)

Kỹ thuật trồng hoa mai

(Mai vàng - Huỳnh mai - Bạch mai)

Hoa mai rất được người dân từ miền Trung đến vùng đồng bằng sông Cửu Long ưa chuộng và chưng bày trong dịp tết cổ truyền. Hoa mai có màu vàng (Huỳnh mai), màu trắng (Bạch mai). Hoa có từ 5 cánh nhưng ngày nay do gây trồng nên có thể có nhiều cánh hơn. Cây thường được thúc ép để có hoa vào dịp tết âm lịch. Ngoài cây Huỳnh mai, còn có cây trường sinh mai (cành hoa trở thành lá và cây mai Tứ quý có hoa quanh năm).

• Cách trồng và chăm sóc

Thường thì ai cũng biết là nếu

- **Đất:** Đất vườn (loại 1 hoặc đất đen pha cát loại 2).

- **Phân:** Phân rác mục, phân chuồng (trâu, bò) thật hoai. Phân hóa học (urê, lân, kali).

- **Ánh sáng:** Trãi nắng càng lâu trong ngày càng tốt (100%).

- **Nhiệt độ:** chịu được khí hậu nóng (25-34°C).

- **Ẩm ướt:** ẩm ướt nhiều, đất được giữ ẩm.

- **Sâu rầy:** phòng trừ sâu ăn lá, sâu đục thân, rệp trắng, rệp đỏ đóng dưới mặt lá làm hại cây.

Có thể trồng bằng cách gieo hạt, chiết cành hoặc tháp cành.

• **Nghệ thuật điều khiển cây mai vàng có hoa nở đúng tết:**

hái hết lá vào giữa tháng chạp âm lịch cây mai sẽ trở hoa. Tuy vậy, do thời tiết biến chuyển hằng năm, có hai trường hợp có thể xảy ra:

1. Bắt đầu tháng chạp, phải thường xuyên thăm cây mai. Nếu thấy cây mai đã có nụ (sớm), phải tìm cách hãm lại như tưới nước thường hơn. Việc hái lá sẽ thực hiện trễ hơn, sau ngày rằm tháng chạp độ 2 hoặc 3 ngày (Tùy theo nụ lớn nhỏ). Nếu trồng chậu thì đem cây mai vào chỗ mát và tối.

2. Nếu cây mai không có nụ, thì bớt tưới nước, cách ngày tưới một lần. Việc hái lá sẽ thực hiện sớm hơn vào các ngày 12, 13, hoặc 14 tháng chạp âm lịch...

Trên đây là 2 trường hợp thường xảy ra đối với cây mai vàng.

Chu kỳ trở hoa của cây mai là 12 tháng. Nếu hằng năm cây mai thường trở hoa sớm, ta sửa lại bằng cách: Bắt đầu mùa mưa, sẽ hái hết lá mai một lần nữa mặc dù trước tết đã làm một lần rồi, bón phân cho mai ra lá phát triển trở lại. Vào khoảng mùng 10 tháng chạp âm lịch thăm lại cây mai để kiểm tra xem đã có nụ hay chưa và sẽ áp dụng ngày hái lá mai như đã nói ở trên.

Trong những năm nhuận (13 tháng). Các nhà vườn thường áp dụng phương pháp này để tránh việc mai nở trước Tết. Mặt khác, hằng năm khi đến hạn bà Chằn (năng nhỏ) cây mai có trở hoa. Gặp trường hợp này, qua tháng 9 âm lịch, phải bón phân NPK trong đó phân lân gấp đôi phân đạm và phân kali, để bồi dưỡng caho cây mai mới hy vọng đến tết sẽ có hoa nữa.

Những năm trời lạnh nhiều vào tháng chạp, có người đã tưới nước ấm cho cây (có tác dụng làm ấm đất trồng) để kích thích mai ra hoa.

Mấy năm gần đây, nghệ thuật tháp cành phát triển mạnh. Nhiều nhà vườn đã tháp trên gốc mai Tứ quý 4-5 loại mai có màu sắc đậm nhạt khác nhau, hoa lại có nhiều cánh (24 cánh) đa dạng hóa cây mai vàng trông rất đẹp.

*** Điều ghi nhớ:** Không nên bứng bầu cây mai vàng vào đầu mùa mưa, cây hay bị chết. Nếu phải bứng, bứng bầu khá to để tránh sự dao động làm long gốc mai. Tái lại từ cuối thu, bứng bầu cây mai không sợ cây chết.

KTGD

Vui cười

Hai bà bạn lâu ngày gặp nhau:

- Sao, ông nhà bà dạo này thế nào rồi? - một bà hỏi - Có còn đêm đêm đi đánh bạc hay ngồi lì ở các nhà hàng không?

- Không. Tôi đã *nói chuyện nghiêm túc* với ông ấy và giờ thì ông ấy không rượu chè, không hút xách hay bài bạc gì nữa rồi. Ông ấy đang thanh thần nghỉ ngơi trong phòng hồi sức.

C.T.V (st)

Tư liệu nhiều kỳ

Tổng Khánh Linh

người phụ nữ kiệt xuất của Trung Quốc

Tác giả: ĐƯỜNG BẢO LÂM - THƯỢNG MINH HIÊN

Biên dịch: NGUYỄN KHẮC KHOÀI

Tổng Khánh Linh là một nhân vật kiệt xuất trong lịch sử cận hiện đại Trung Quốc. Quyển sách này là kết quả nhiều năm thu thập tài liệu lịch sử quý hiếm và có những phát hiện mới mà nhiều người chưa biết đến. Các tác giả đã phân tích một cách toàn diện về cuộc đời và sự phát triển tư tưởng của Tổng Khánh Linh, đã tái hiện một cách chân thực quá trình bà làm thế nào từ một người theo chủ nghĩa yêu nước thuần túy dần dần trở thành một chiến sĩ vĩ đại theo chủ nghĩa cách mạng dân chủ, chủ nghĩa cộng sản và chủ nghĩa quốc tế.

Bắt đầu từ số 131, tạp chí Kiến thức gia đình trích giới thiệu trong nhiều kỳ tác phẩm Tổng Khánh Linh, cuộc đời và sự nghiệp của hai tác giả Đường Bảo Lâm và Thượng Minh Hiên.

Kỳ 9: TÁN THÀNH COI NƯỚC

NGA LÀ THẦY

Trước năm 1911, Tôn Trung Sơn lãnh đạo và tổ chức 11 lần khởi nghĩa vũ trang; sau Cách mạng Tân Hợi, lại lãnh đạo và phát động phong trào chống Viên Thế Khải, chống Đoàn Kỳ Thụy và bảo vệ hiến pháp. Những cuộc đấu tranh cách mạng này đã lật đổ vương triều nhà Thanh. Chôn vùi chế độ chuyên chế phong kiến kéo dài hơn 2000 năm của Trung Quốc, đánh mạnh vào bọn phản động quân

phiệt Bắc Dương. Nhưng xã hội nửa thực dân nửa phong kiến của Trung Quốc vẫn chưa thay đổi. Xét từ mục tiêu và nhiệm vụ của cách mạng, "Cách mạng vẫn chưa thành công".

Tổng Khánh Linh đã tham gia cuộc đấu tranh chống Viên Thế Khải và bảo vệ hiến pháp, cùng chia sẻ thắng lợi và niềm vui với Tôn Trung Sơn, cũng như từng chịu đau khổ của nhiều lần thất bại - đặc biệt là lần

phản biến của Trần Quýnh Minh, đã gây nguy hiểm đến cả tính mạng của họ. Họ đã rơi vào sự bàng hoàng và đau khổ vô cùng.

Tôn Trung Sơn đã nhận thấy tính chất hạn chế nghiêm trọng của Quốc Dân Đảng. Ông đã nhiều lần nói về sự mâu thuẫn trong nội bộ Quốc Dân Đảng khiến nó không thể tiến hành cách mạng có hiệu quả. Trong Quốc Dân Đảng có nhiều Đảng viên không thật lòng muốn tiến hành cách mạng triệt để ở Trung Quốc... Làm thế nào lãnh đạo cách mạng, đó là vấn đề ông suy nghĩ ngày càng nhiều. Tống Khánh Linh tỏ ra rất hiểu và đồng tình sâu sắc với tâm tình đó của Tôn Trung Sơn, và nhiệt tình cùng với ông tổng kết kinh nghiệm, rút ra bài học nhằm tìm ra con đường mới cho cách mạng.

Đang trong thời kỳ đó, ở Trung Quốc và trên thế giới xảy ra những sự kiện kinh thiên động địa, thay đổi tiến trình của lịch sử. Năm 1917 nước Nga giành được thắng lợi của cuộc cách mạng xã hội chủ nghĩa tháng 10; năm 1919 tại Trung Quốc nổ ra phong trào Ngũ-tứ; năm 1921 Đảng Cộng sản Trung Quốc được thành lập.

Những sự kiện trọng đại đó làm thay đổi phương hướng tiến lên của nhân dân Trung Quốc và nhân dân thế giới, cũng đã đưa Tôn Trung Sơn và Tống Khánh Linh từ con đường cùng của chủ nghĩa dân chủ cũ đến con đường lớn đầy ánh sáng mặt trời của chủ nghĩa dân chủ mới. Cõi nước Nga là thầy, cải tổ Quốc Dân Đảng, hợp tác với Đảng Cộng sản cùng làm cách mạng.

Tôn Trung Sơn bắt đầu giác ngộ được tính chất quan trọng của việc thành lập lực lượng vũ trang cách mạng, dần dần hình thành tư tưởng không coi Nga là thầy thì không thể thành công và đã xác lập được 3 chính sách lớn: "Liên Nga, Liên Cộng, Ủng hộ Công - Nông".

Truy tìm nguồn gốc sự tiến bộ vào những năm cuối đời của Tôn Trung Sơn, có thể thấy sự thôi thúc rất lớn của Lê-nin. Lê-nin là người thấy cách mạng của giai cấp vô sản thế giới. Từ thời kỳ đầu hoạt động cách mạng, đã rất chú ý đến thế cuộc của Trung Quốc. Từ năm 1900, đặc biệt là từ năm 1912 đến 1913, Lê-nin đã viết nhiều bài quan trọng, bình luận về Tôn Trung Sơn và phong trào cách mạng do ông lãnh đạo. Hơn nữa, ông là nhân vật đầu tiên trên thế giới chú ý đến ý nghĩa quốc tế của cuộc Cách mạng Tân Hợi. Trong một bài nổi tiếng viết về "Chủ nghĩa dân chủ và chủ nghĩa dân túy Trung Quốc", Lê-nin đã nói về Tôn Trung Sơn - Đại Tổng thống lâm thời Trung Hoa Dân quốc sau thắng lợi của Cách mạng Tân Hợi và cương lĩnh của ông.

Sau khi so sánh Tôn Trung Sơn với tổng thống các quốc gia văn minh tiên tiến ở Âu Mỹ, Lê-nin ca ngợi Tôn Trung Sơn là "người chủ nghĩa dân chủ cách mạng tràn đầy tinh thần cao thượng và khí phách anh hùng". Lê-nin nói: "Tinh thần và khí phách đó là cố hữu của một giai cấp như vậy: giai cấp đó không lạc hậu suy thoái đi mà đang phát triển đi lên; nó không sợ tương lai, mà tin tưởng vào tương lai, phấn đấu quên mình cho tương lai; nó hận quá khứ, muốn

vứt bỏ mọi thứ thói nát, tàn lụi, không vì duy trì đặc quyền của mình mà phải duy trì và bảo tồn mọi thứ của quá khứ".

Đồng thời, Lê-nin cũng đã phân tích mâu thuẫn trong cương lĩnh của Tôn Trung Sơn, vạch ra nó là "chủ nghĩa tư sản thuần túy, rất tư bản chủ nghĩa", nhưng lại muốn "Trung Quốc tránh đi theo con đường tư bản chủ nghĩa", đó là "chủ nghĩa xã hội không tưởng", "chủ nghĩa xã hội chủ quan". Nhưng Lê-nin cũng dự đoán một cách chính xác rằng Viên Thế Khải sẽ bán rẻ cách mạng, và cũng dự đoán chính xác rằng Tôn Trung Sơn dù có phải chịu thất bại như thế nào cũng vẫn tiếp tục làm cách mạng.

Qua bài viết này, có thể thấy, trước Cách mạng Tháng 10 Lê-nin và Tôn Trung Sơn tuy không biết nhau, lại cách nhau ngàn dặm, nhưng về tư tưởng lại giống nhau.

Tôn Trung Sơn một lòng cứu nước, nhưng không phải là người theo chủ nghĩa dân tộc hẹp hòi, ông đồng thời là người nhiệt tình quan tâm đến sự nghiệp giải phóng dân tộc bị áp bức, "nghĩ đến toàn thế giới", đặc biệt là đồng tình sâu sắc với cách mạng Nga. Do đó như Tống Khánh Linh nói: "Tôn Trung Sơn từ lâu đã đồng tình với cách mạng Nga và theo dõi sát sự tiến triển của nó. Khi ông nghe tin cách mạng Nga thành công ông vui mừng đến cực điểm, lập tức nảy sinh ý nghĩ "Muốn liên hệ trực tiếp với Lê-nin, trao đổi kinh nghiệm cách mạng. Tranh thủ sự giúp đỡ của Lê-nin với cách mạng Trung Quốc". Do đó, đầu xuân năm 1918 từ Quảng Châu ông gửi cho Lê-nin một bức

điện, chúc mừng thắng lợi Cách mạng Tháng 10, vạch rõ mục tiêu cách mạng Nga và cách mạng Trung Quốc là giống nhau". "Mong hai Đảng Trung - Nga đoàn kết với nhau, cùng nhau đấu tranh". Lê-nin nhận được điện của Tôn Trung Sơn, rất cảm động. Lập tức ông có phản ứng tích cực, ngày 1 tháng 8, ủy nhiệm cho ủy viên nhân dân ngoại giao Nga Sisêrin gửi điện trả lời Tôn Trung Sơn. Trong điện, Lê-nin ca ngợi thành tích cách mạng của Tôn Trung Sơn và cho rằng quan điểm "mục tiêu giống nhau" của cách mạng Nga và cách mạng Trung Quốc là rất đúng, vạch ra cách mạng hai nước "đang gặp phải khó khăn chưa từng có". Kêu gọi cùng nhau đấu tranh và giúp đỡ lẫn nhau.

Bức điện của Tôn Trung Sơn được Lê-nin và chính phủ Nga coi trọng, đã xây dựng được mối quan hệ song phương. Từ đó, Tôn Trung Sơn lúc ở Thượng Hải lúc ở Quảng Châu đã nhiều lần gửi điện qua lại cho nhau.

Thời kỳ đầu thắng lợi của Cách mạng Tháng 10, sự liên hệ này giữa Tôn Trung Sơn với Lê-nin và chính phủ Nga là tuyệt đối bí mật, điện về phía Tôn Trung Sơn do Tống Khánh Linh, Liêu Trọng Khải và Chu Cháp Tín khởi thảo, trong đó phần lớn công việc chủ yếu do bí thư cơ yếu Tống Khánh Linh đảm nhận. Để có thể xử lý và khởi thảo rất nhiều bức điện cho Tôn Trung Sơn, Tống Khánh Linh đã học tiếng Nga.

Sau này Tống Khánh Linh nhớ lại những ngày đó, bà và Tôn Trung Sơn cùng liên hệ với Lê-nin, cùng

nhau nghiên cứu cách mạng Nga, hy vọng từ trong đó tìm được những chi tiết sinh động có thể cung cấp kinh nghiệm cho cách mạng Trung Quốc. Bà nói: "Tôn Trung Sơn tin tưởng sâu sắc ở cách mạng Nga "nhất định có ảnh hưởng lớn đến cách mạng Trung Quốc". Nó "là tấm gương cho Trung Quốc xây dựng một nước làm thế nào thoát khỏi xâm lược và xiềng xích của nước ngoài.

Mùa thu năm 1920, trong phòng sách của mình ở Thượng Hải, Tôn Trung Sơn đã tiếp kiến vị sứ giả đầu tiên của Quốc tế Cộng sản do Lênin lãnh đạo, đó là Voi-ti-xki. Ông là người phụ trách Cục Viễn Đông của Quốc tế Cộng sản, được cử đến liên hệ với tổ chức cách mạng Trung Quốc, giúp xây dựng Đảng Cộng sản Trung Quốc.

Tôn Trung Sơn và Voi-ti-xki đã trao đổi sơ bộ về vấn đề xây dựng quan hệ giữa Liên Xô và Tôn Trung Sơn. Tống Khánh Linh cùng dự buổi tiếp kiến này.

Năm 1921, Ma-rin (thư ký Ủy ban dân tộc và thuộc địa của Nga Xô) là đại biểu của Quốc tế Cộng sản đến Trung Quốc. Trên cơ sở kết quả công tác đầu năm mà Voi-ti-xki đã đạt được, Ma-rin giúp triệu tập đại hội đại biểu lần thứ nhất của Đảng Cộng sản Trung Quốc. Sau đó, ông thúc giục Quốc tế Cộng sản đưa ra quyết định Quốc Cộng hợp tác, và đồng thời thuyết phục Đảng Cộng sản Trung Quốc chấp hành quyết định này, triển khai công tác với Tôn Trung Sơn. Hạ tuần tháng 12 năm 1921, Ma-rin do Trương Thái Lôi đưa đi, làm người khách của Tôn Trung

Sơn ở lại Quế Lâm 3 ngày.

Lúc đó, đúng vào lúc Tống Khánh Linh dẫn các hội viên chữ thập đỏ làm công tác ủng hộ Bắc phạt, vậy là bà cùng Tôn Trung Sơn tiếp đãi Ma-rin và Trương Thái Lôi, bàn việc đến 3 giờ. Ma-rin đề xuất với Tôn Trung Sơn 2 việc quan trọng: một là tổ chức một chính đảng có thể liên hợp được các tầng lớp quần chúng nhất là quần chúng công nông; hai là thành lập một hạt nhân vũ trang cách mạng, trước hết thành lập một trường sĩ quan để bồi dưỡng cốt cán cách mạng. Ngoài ra Ma-rin còn nhấn mạnh Quốc Dân Đảng cần phải tiến hành có tính tất yếu vận động quần chúng và tuyên truyền trong giai cấp công nhân. Tôn Trung Sơn rất tán đồng những kiến nghị này.

Năm 1922, Quốc tế Cộng sản cử một bí thư Cục Viễn Đông là Talin làm đại diện toàn quyền của Quốc tế Cộng sản đến Trung Quốc, giúp Trung Quốc thành lập Đoàn thanh niên xã hội chủ nghĩa, và thúc đẩy sự hợp tác giữa hai đảng Quốc Dân Đảng và Đảng Cộng sản. Từ tháng 4 cho đến tháng 6 năm đó, trong những ngày Tôn Trung Sơn đang đấu tranh với kẻ phản bội Bắc phạt là Trần Quýnh Minh, Talin đã nhiều lần bí mật thăm Tôn Trung Sơn, Tống Khánh Linh cùng với Tôn Trung Sơn tiếp ông.

Lúc đó, Tôn Trung Sơn đang bí mật đàm phán với Mỹ, đề nghị Mỹ cho vay tiền để giải quyết vấn đề tài chính đang thiếu của chính phủ quân sự.

(Xem tiếp trang 99)

Cuộc thi

VIẾT

dành cho bạn đọc

*Chuyện nhớ mãi
trung tôi tôi.*

GIỜ NÀY CÔ Ở ĐÂU?

HIỀN QUYÊN

Cho đến tận bây giờ tôi mới thật sự hiểu cách làm ăn thời còn bao cấp của HTX nông nghiệp ở nông thôn: ruộng đất, trâu bò, tư liệu sản xuất đều là của chung, đi làm ngoài đồng và trở về đều gõ keng đúng giờ! Vì là "Cha chung không ai khóc" nên chẳng ai hăng hái làm việc và vì vậy

năng suất lao động không cao, đời sống luôn bấp bênh, nhất là năm nào mất mùa!

Năm 1988, là một năm như thế - quê tôi, vùng bán sơn địa ở Sơn - Tây bị mất mùa nặng. Giá cả leo thang chóng mặt, tháng lương của bố tôi, ngoài việc dành mua gạo tiêu chuẩn

13kg theo giá Nhà nước, còn lại đem ra chợ chỉ mua nổi 10kg gạo. Mẹ tôi làm ruộng hợp tác xã, mỗi ngày công chẳng nổi 8 lạng thóc. Cái đói cứ kéo dài.

Năm ấy (1988) tôi đang học lớp 8/12, nhà quá nghèo, sáng đi học không có cả khoai, sắn mà ăn chứ đừng nói đến ăn cơm. Trưa đi học về, chỉ được 2 chén cơm độn củ chuối hoặc những lát sắn phơi khô ăn với rau lang luộc chấm muối.

Đến trường thấy mấy đứa bạn cùng lớp là con mấy ông cán bộ hợp tác xã, như đội trưởng đội sản xuất, thủ kho hay thư ký đội luôn cầm trong tay khi thì gói kẹo, lúc thì cái bánh giò, bánh tét nhỏ, những đứa con nhà nghèo chúng tôi nhìn mà chảy nước miếng và cồn cào gan ruột.

... Đói cứ kéo dài suốt từ tháng 2 đến tháng 4 âm lịch là ngày giáp hạt. Một hôm, vào tiết học thứ tư trong buổi học, tôi bỗng thấy hoa mắt, chân tay bủn rủn, tôi gục đầu xuống bàn, mê man bất tỉnh, không còn biết gì nữa.

... Tỉnh dậy, tôi thấy mình nằm trong căn phòng chật hẹp. Ngồi cạnh tôi là cô giáo dạy toán của tôi, và người đứng đầu giường là mẹ tôi đang khóc. Tôi định vùng ngồi dậy nhưng không được vì quá mệt mỏi và vì cô giáo ngăn lại. Tôi nghe mẹ tôi xin phép cô giáo để đưa tôi về, nhưng cô giáo không đồng ý, cô nói với mẹ tôi rằng: "*Để cho em Quyên tỉnh lại, để em ăn cơm xong thì tôi đưa em Quyên về cho chị*", và cô nói tiếp: "*Mời chị ở lại ăn cơm với tôi*". Tôi lại thiếp đi, chỉ tỉnh dậy lúc cô giáo lay gọi tôi.

... Cô giáo bới cơm cho tôi. Chén cơm đây nấu bằng thứ gạo mậu dịch mà cô mua bằng tiêu chuẩn một tháng

13kg, tuy hơi mốc, nhưng lúc ấy, thì quả là quá quý. Tôi ngại ngần, không dám cầm, nhưng cô đã dịu dàng khuyên nhủ, đồ dành.

Tôi bưng chén cơm đầy, có một miếng thịt mỡ, tôi thấy đói cồn cào, nhưng chỉ dám dè dặt xúc ăn chứ không ăn nhanh như ở nhà mình. Cô bới tiếp cho tôi chén thứ hai, rồi thứ ba.

... Vừa ăn, tôi vừa nghĩ đến em của tôi ở nhà, chúng nó đã quá lâu chưa được một miếng thịt, một bát cơm không độn..., tôi không dám ăn chén thứ ba khi cô đưa tiếp, nhưng rồi vì cô giáo đồ dành, và hơn nữa cái đói lúc ấy bắt tôi không được nghĩ gì khác!

Tôi được ăn một bữa cơm thật ngon, cơm có canh dưa, có thịt - tuy không nhiều, nhưng với tôi lúc đó thì quả là một ước muốn mà đã thành sự thật.

Những ngày sau đó, tôi hiểu rằng, vì đói lâu ngày, từ lúc mới học lớp mẫu giáo quanh năm chỉ ăn độn, mà cũng không đủ no, nên chị em tôi đều bị thiếu chất, ốm nhách, riêng tôi, vì quá yếu nên đang học, bị ngắt đi, và cô giáo dạy toán của tôi hôm ấy đã kịp thời hiểu ra, đã chăm sóc tôi để tôi tỉnh lại.

Sau sự kiện trên 2 năm, cuối năm 1990, tôi theo bố mẹ vào lập nghiệp ở vùng kinh tế mới Dạ Tềh, Lâm Đồng; lúc này, đất nước ta đã bước vào thời kỳ mở cửa với sự chuyển sang nền kinh tế thị trường. Gia đình tôi có đất trồng lúa khá nhiều. Vụ đầu tiên thu hơn 4.000 kg thóc, loại thóc cho hạt rất thơm ngon, chị em tôi không còn thèm khát cơm nữa. Tôi xin dạy hợp đồng rồi thi sư phạm hệ mầm non. Kinh tế gia đình đã ổn định. Các em tôi đến trường không mang theo cái bụng lép kẹp nữa, và chúng nó cũng không

giống tôi như xưa: phải chảy nước miếng khi thấy những đứa trẻ nhà giàu cầm trong tay cái bánh hay chùm quả ngọt...

... Tôi luôn nhớ tới câu: "*Một miếng khi đói bằng cả gói khi no*", chỉ một bữa cơm của cô giáo từ 11 năm về trước đã cho tôi nhớ mãi suốt đời, không quên.

Năm 1993, tôi được bạn cùng lớp ngày xưa ở ngoài Bắc báo tin cho biết, cô giáo cũng đã theo chồng vào Nam,

nhưng không biết cô ở vùng nào. Nhớ lại chuyện cũ, tôi viết lại những dòng này, nếu chuyện được lên mặt báo, chỉ mong cô hiểu được tấm lòng biết ơn của tôi đối với cô và mong cô cho biết địa chỉ để tôi liên hệ. Cũng có thể cô đã quên cô học trò nhỏ của mình, nhưng trò thì làm sao quên được cô! Cô ơi, giờ này cô ở đâu? ■

H. Q

(*Trường Mầm Non, thị trấn
Đạ Tềh, Lâm Đồng*)

Tổng Khánh Linh - người phụ nữ...

(*Tiếp theo trang 96*)

Tôn Trung Sơn cũng như Tổng Khánh Linh đang có ấn tượng tốt đẹp với nền "dân chủ" Mỹ, đặt nhiều ảo tưởng vào viện trợ của Mỹ. Vì vậy, Tôn Trung Sơn còn đồng ý đề xuất của người Mỹ yêu cầu đưa cố vấn Mỹ vào trong chính phủ Quảng Châu. Nhưng do nước Anh ủng hộ Trần Quýnh Minh phản biến, nước Mỹ lại vui vẻ đứng nhìn chính phủ Quảng Châu sụp đổ. Họ đã lừa dối Tôn Trung Sơn, không cho ông một chút viện trợ nào. Do đó, sau khi thất bại do phản biến buộc phải rời Quảng Châu, về tư tưởng đã có sự chuyển biến rất lớn; hoàn toàn thất vọng đối với phương Tây, và chuyển hy vọng sang Nga Xô.

Tôn Trung Sơn nói với Talin: "Trong những ngày này tôi suy nghĩ rất nhiều về vận mệnh của cách mạng Trung Quốc. Tôi hầu như thất vọng hoàn toàn vào những gì trước đây tôi từng tin tưởng. Còn bây giờ tôi tin tưởng sâu sắc rằng, người bạn chân thành thực tế duy nhất của cách mạng Trung Quốc là Nga Xô". Khi Talin về nước, ông còn đề nghị Talin chuyển

thư cho ủy viên nhân dân ngoại giao Nga Xô Si-sê-rin, tỏ rõ quyết tâm tuy có thất bại, cũng không ngừng đấu tranh, một lần nữa chuyển đến Lê-nin tình cảm hữu nghị, và kêu gọi ủng hộ. Đồng thời, lúc đó, Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Trung Quốc là Trần Độc Tú cũng đang hội đàm với Trương Kế, người lãnh đạo của Quốc Dân Đảng ở Thượng Hải, tỏ ra kiên quyết ủng hộ Tôn Trung Sơn.

Lửa thử vàng gian nan thử sức, chính quyền Xô Viết bị cô lập sau Cách mạng Tháng 10 được sự ủng hộ quý báu của Tôn Trung Sơn và nhân dân Trung Quốc. Tôn Trung Sơn và Tổng Khánh Linh cũng tìm được người bạn chân chính để đứng vững trong những lúc thử thách nghiêm trọng.

Lê-nin căn cứ vào đề nghị của Marin, cử Nô-phê làm đại sứ đặc mệnh toàn quyền công khai và chính thức đầu tiên của Nga đến Trung Quốc vào mùa thu năm 1922. Khi Nô-phê đến Trung Quốc, do chủ nghĩa đế quốc coi Nga Xô lúc đó là "Hồng thủy mãnh thú", vừa hận lại vừa sợ, vì vậy chính phủ Bắc Kinh từ chối tiếp Nô-phê bằng nghi

lễ ngoại giao. Tôn Trung Sơn cùng Tống Khánh Linh gặp gỡ trước với đại diện của Nô-phê hội đàm về "vấn đề cục diện lớn ở Viễn Đông và phương pháp giải quyết". Tiếp đó, Tôn Trung Sơn cử Liêu Trọng Khải đại diện cho ông đến Nhật Bản tiếp tục hội đàm với Nô-phê. Sau đó, Tôn Trung Sơn và Tống Khánh Linh lại tiếp Nô-phê tại nhà riêng của mình ở Thượng Hải (vào tháng 1 năm 1923), hai bên tiến hành nhiều cuộc hội đàm, bàn về những vấn đề cải tổ Quốc Dân Đảng, và xây dựng quân đội, về việc Liên Xô và Quốc tế Cộng sản giúp đỡ cách mạng Trung Quốc. Họ đã đạt được một số thoả thuận về nguyên tắc. Ngày 26 tháng 1, họ cho công bố văn kiện nổi tiếng "Tuyên ngôn chung Tôn Văn - Nô-phê".

Trong tuyên ngôn có đoạn viết: "Trung Sơn nhận thấy chủ nghĩa Cộng sản và chế độ Xô Viết đều không thể thực hiện ở Trung Quốc... Nô-phê hoàn toàn đồng ý với ý kiến này và nhận thấy vấn đề cấp bách nhất và quan trọng nhất của Trung Quốc là hoàn thành thống nhất toàn quốc và dành độc lập dân tộc hoàn toàn. Về sự nghiệp lớn lao này, Nô-phê bảo đảm với Trung Sơn: nhân dân Nga hoàn toàn đồng tình với Trung Quốc và đồng ý giúp đỡ nhiệt tình.

Giá trị chân chính của bản tuyên ngôn là xác định rõ bằng văn bản cơ sở của chính sách liên minh với Nga của Tôn Trung Sơn, tuyên bố mối quan hệ thực tế với nhà nước xã hội chủ nghĩa đầu tiên, và tiếp nhận sự viện trợ của lực lượng cách mạng quốc tế. Nó đánh dấu bước ngoặt vĩ đại của Tôn Trung Sơn sau khi vứt bỏ ảo tưởng đối với chủ nghĩa đế quốc, từ đó thay đổi hoàn toàn phương hướng phát triển của lịch sử Trung Quốc. Còn trong tuyên ngôn có nói: "Chủ nghĩa

Cộng sản và chế độ Xô Viết không thực hiện được ở Trung Quốc", đó là do trình độ nhận thức của Tôn Trung Sơn lúc đó, đồng thời cũng do hoàn cảnh chính trị trong và ngoài nước lúc đó mà áp dụng thủ đoạn sách lược.

Đúng như Tống Khánh Linh đã giới thiệu, nhận thức của Tôn Trung Sơn đối với chủ nghĩa cộng sản, có một quá trình; chuyển hướng sang Liên Xô, cũng có một quá trình. Tống Khánh Linh nói Tôn Trung Sơn chuyển hướng sang Liên Xô là sự lựa chọn cuối cùng, vì các nước phương Tây đã từ chối lời yêu cầu viện trợ của Tôn Trung Sơn, "Nước Nga là cường quốc đầu tiên đối xử với Trung Quốc một cách bình đẳng".

Sở dĩ Tống Khánh Linh hiểu được nội tình như vậy, không chỉ vì bà hoàn toàn hiểu Tôn Trung Sơn, tán đồng Tôn Trung Sơn mà còn tích cực ủng hộ lập trường và hành động của Tôn Trung Sơn. Bà không theo đuổi một cách bị động tiêu cực mà là thúc đẩy sự việc phát triển một cách tích cực. Bà không những thường xuyên cùng với Tôn Trung Sơn hội kiến với đại biểu từ Liên Xô đến, mà còn làm một số công việc thiết thực có hiệu quả như chuẩn bị trước khi hội đàm và liên lạc sau đó. Trong quá trình đó, bà luôn luôn bảo đảm liên hệ mật thiết và bí mật với các đại biểu từ phía Liên Xô, bà chăm chú nghe ý kiến của họ, kịp thời báo cáo cho Tôn Trung Sơn. Chính qua những hoạt động này Tống Khánh Linh càng hiểu nhiều hơn về cách mạng Nga và cách mạng Trung Quốc, đặt cơ sở tư tưởng cho 3 chính sách lớn của Tôn Trung Sơn mà bà kiên trì theo đuổi sau này.

(Còn tiếp)

NGUYỄN KHẮC KHOÀI

biên dịch

Tìm bạn

• **Trịnh Thị Thu Hoài**, tuổi 18, nặng 45kg, cao 1,67m. Vui vẻ, tôn trọng tình bạn, ghét sự phản bội, yêu thể thao, ca nhạc. *Địa chỉ:* Lớp 11B8 Trường PTTH Yên Định II, Thanh Hóa hoặc Đội 6, Yên Lạc, Yên Định, Thanh Hóa.

• **Nguyễn Văn Cảnh**, 18 tuổi, nặng 56kg, cao 1,66m. Thắng thắn, thích thể thao, âm nhạc (sáo, kèn), thích kết bạn bốn phương. *Địa chỉ:* Đội 9 xã Nghĩa Thắng, Nghĩa Hưng, Nam Định.

• **Phan Thị Thúy Hà**, 20 tuổi, nặng 49kg, cao 1,53m. Hiền lành, ít nói, yêu hoa hồng, mê sách báo, phim truyện, thích ngắm mưa. *Địa chỉ:* Khu I, Chuế Lưu, Hạ Hòa, Phú Thọ.

• **Nguyễn Hoài Nhung**, nữ, tuổi 20, nặng 45kg, cao 1,59m. Sống nội tâm, tôn trọng tình bạn, yêu thể thao, ham đọc sách báo, yêu nghệ thuật. Mong được làm quen với tất cả các bạn. *Địa chỉ:* Giáo viên Trường TH Phan Chu Trinh, Ea Hu, Công Na, tỉnh Đắk Lắk.

• **Dương Phương Đồng**, nam, tuổi 19, nặng 50 kg. Trung thực, vui vẻ, tôn trọng tình bạn, thích thể thao, đọc báo, nghe đài. *Địa chỉ:* Đội Tân Sỏi, Nông trường Yên Thế, Bắc Giang.

• **Nguyễn Công Huấn**, nam, tuổi 17, nặng 55kg, cao 1,68m. Vui vẻ, dễ hòa đồng, tôn trọng tình bạn, thích thể thao, ca nhạc, võ thuật (mong kèm ảnh). *Địa chỉ:* Lớp 11A6 Trường PTTH Phạm Văn Nghị, Yên Cường, Ý Yên, Nam Định.

• **Vũ Đỗ, Kim Hoa**, tuổi 15, nặng 45-42kg, cao 1,62-1,53m. Vui vẻ, yêu ca nhạc, thể thao,

bóng đá, tôn trọng tình bạn. *Địa chỉ:* Nguyễn Vũ Đỗ, Lớp 9B1 Trường THCS Hải Tây, Hải Hậu, Nam Định.

• **Pedro Huỳnh Anh Minh**, nam, tuổi 27, nặng 52kg, cao 1,62m. Vui vẻ nhưng trầm lặng, thích nghe đài, đọc báo, picnic dã ngoại, yêu thiên nhiên. *Địa chỉ:* 189 Phúc Hòa, Thới Sơn, An Giang (mong làm quen với các bạn trên mọi miền đất nước).

• **Hồ Bá Long**, nam, tuổi 27, nặng 65kg, cao 1,75m. Hay đùa và dễ quý, thích bóng đá, yêu ca nhạc, tôn trọng tình bạn. *Địa chỉ:* Xóm Tân Xuân, Quỳnh Bảng, Quỳnh Lưu, Nghệ An.

• **Hà Hồng Hương**, nữ, tuổi 16, nặng 45kg, cao 1,60m. Vui vẻ, dễ gần, hơi nghịch, thích thể thao, ca nhạc, văn, mơ làm cô giáo. *Địa chỉ:* Xóm Na Hình, xã Thụy Hùng, Văn Lãng, Lạng Sơn.

• **Bùi Thanh Kim Oanh**, nữ, tuổi 17, nặng 40 kg, cao 1,55 m. Thích ca nhạc quốc tế, hoa, cầu lông, vui vẻ, dễ hòa đồng, thích đọc báo. *Địa chỉ:* Xóm 2 A, Xuân Tiến, Xuân Trường, Nam Định (hứa hồi âm tất cả).

• **Võ Minh Thư**, nữ, tuổi 16, nặng 48kg, cao 1,58m. Vui vẻ, thích nghe nhạc, đi chơi, hát, mong tìm được bạn cùng sở thích. *Địa chỉ:* 19A Cư xá Nam Hải, phường 4, quận 8, TP. HCM.

• **Võ Thị Tố Quyên**, 22 tuổi, nặng 50kg, cao 1,60m. Hơi trầm lặng, tôn trọng bạn bè, thích nhất môn lịch sử và môn văn, đọc truyện, thích màu trắng, xanh, đỏ. *Địa chỉ:* Bưu điện Văn Hóa, ấp 4, xã Bảo Thạnh, Ba Tri, Bến Tre.

• **Nguyễn Quang Việt**, nam, tuổi 19, Vui vẻ, tôn trọng tình bạn, yêu âm nhạc, thích học tiếng Anh. *Địa chỉ:* Đội 1, Thanh Xuân, Thanh Hà, Hải Dương.

• **Trần Hoàng Thủy**, nữ, tuổi 18, nặng 45kg, cao 1,53m. Trầm tính, thắng thắn, tôn trọng tình bạn, yêu ca nhạc, học Anh văn, toán, điện ảnh. *Địa chỉ:* Lớp 12E Trường PTTH Nguyễn Trãi, Trục Hưng, Trục Ninh, Nam Định. (Hứa hồi âm tất cả). ■

PHIẾU TÌM BẠN

Họ và tên: Nam Nữ:

Tuổi: Cân nặng: Chiều cao:

Tính tình và sở thích:

Địa chỉ:

5 phút thư giãn

- Bác sĩ ơi, tôi bị ho quá!
- Ông bao nhiêu tuổi rồi?
- Bảy mươi lăm.
- Lúc hai mươi ông có bị ho không?
- Không.
- Vậy lúc bốn mươi?
- Cũng không.
- Thế thì ông còn muốn ho vào lúc nào nữa, nếu không phải là lúc này?

- Bác sĩ, mỗi khi tôi đưa tay xuống gối, đồng thời gập người về phía trước, nâng một chân lên, sau đó là chân kia, thì cột sống của tôi lại đau vô cùng.
- Hừm... Nhưng việc gì mà ông phải thực hiện những bài tập phức tạp như vậy?
- Bài tập?! Thế ông thì sao, chẳng lẽ ông có cách mặc quần áo khác?

- Nữ nha sĩ vừa chỉnh lại máy khoan răng vừa nói với bệnh nhân:
- Này Phê-di-a, anh có nhớ hồi còn đi học anh cứ ngồi sau tôi và chọc kim găm vào lưng tôi suốt không?
- ?!

VY MẠNH ĐỨC (St)

Từ ngày 25-12-1999 đến ngày 5-1-2000, TS Kiến thức gia đình đã nhận được tin, bài và thư của các bạn sau:

Dư Hoài Khanh (**An Giang**); Lê Văn Huân, Nguyễn Thị Thu Huyền, Đỗ Thúy Hà (**Bắc Giang**); Nguyễn Thị Hà, Nguyễn Thị Nga, Đinh Thị Anh Dũng, Phùng Đông Quang, Trần Phi Hải, Cao Thị Đường, Phạm Thị Nhân, Hoàng Thị Phương Lâm (**Bình Định**); Tử Tiên (**Bình Phước**); Nguyễn Ngọc Nguyên Hương, Nguyễn Thị Thanh Hương, Nguyễn Thị Ngọc Quỳnh, Nguyễn Thị Thanh Mai, Trần Thùy Linh, Phạm Sao Mai (**Bắc Ninh**); Phan Bảo Tuyên (**Bình Thuận**); Trần Ngọc Hoat (**Cao Bằng**); Lê Xuân Bọt, Phú Sa Lộc (**Cần Thơ**); Hoàng Minh Ngọc, Bùi Thị Kim Bảo, Thúy Hân (**Hòa Bình**); Nguyễn Thị Mai Loan, Quang Hương, Mai Nga, Nguyễn Phương, Đinh Công Thành, Liên Anh, Nguyễn Cao Bảo Toàn (**TP. HCM**); Nguyễn Hoài Lâm, Nguyễn Trường Sinh (**Hải Dương**); Vàng Thanh Hoa (**Hà Giang**); Hà Sơn, Mai Văn Lược, Thùy Dương, Nguyễn Anh Hùng, Nguyễn Thế Lực, Nguyễn Chí Công (**Hà Nội**); Nguyễn Văn Cương, Nguyễn Việt Chiến, Vân Anh, Trần Thị Thắm (**Hà Nam**); Huy Quang, Đào Thị Liên, Nguyễn Mạnh Hà, Nguyễn Văn Hùng, Nguyễn Văn Nghị, Đỗ Đình Hà, Phạm Văn Điều, Tuyết Mai, Nguyễn Kim Duyên, Nguyễn Thị Động, Nguyễn Thị Thanh Lam, Trần Thị Kim Chung (**Hà Tây**); Bùi Quốc Hân, Nguyễn Hương Giang, Nguyễn Thanh Phong, Đỗ Xuân Tiến, Đào Phương Liên (**Hung Yên**); Hồ Thị Thanh Hằng, Huỳnh Thanh Vinh, Lê Quy Hồng, Nguyễn Hoài Năng, Nguyễn Đình Thi (**Nghệ An**); Trịnh Như Ý, Trần Ngọc Xuân Sơn, Bích Nụ, Đặng Phương Loan (**Ninh Bình**); Đinh Thị Thúy Hằng (**Đắc Lắc**); Nguyễn Ngọc Huân, Nguyễn Văn Quỳnh, Nguyễn Văn Thắng, Nguyễn Thị Hoàng Diệu, Tạ Phương Nhung, Trần Cao Dũng, Như Thành, Phạm Thị Liên, Nguyễn Thế Kiên, Lại Hương Dương, Nguyễn Thị Tuyết Mai, Trần Quỳnh Như (**Nam Định**); Huỳnh Văn Mến, Đỗ Văn Công (**Bình Dương**); Lê Thị Mai Hân (**Bạc Liêu**); Mai Quốc Phong (**Gia Lai**); Bùi Thị Nhân (**Huế**); Tường Hoài, Phạm Duy Tân (**Khánh Hòa**); Nguyễn Ngọc Mùi, Nguyễn Văn Hồng, Trần Quốc Hưng (**Kon Tum**); Đặng Thị Phương Hà (**Lào Cai**); Đào Quang Sĩ (**Đồng Nai**); Hoàng Mỹ, Nguyễn Ngọc Thanh (**Đồng Tháp**); Trần Nguyên Ngọc, Đặng Thị Kim Uất, Lê Thị Hồng Hạnh (**Phú Thọ**); Đặng Thị Mỹ Linh, Trương Thị Minh Huệ (**Phú Yên**); Nguyễn Chiến (**Quảng Nam**); Nguyễn Nữ Thanh Hoa, Võ Thị Mai Huyền (**Quảng Ngãi**); Vi Tiến Cường, Nguyễn Thị Hải Lý, Nguyễn Thị Nhung, Vũ Thùy Anh (**Quảng Ninh**); Lê Anh Tú, Lê Xuân Lộc (**Quảng Trị**); Tạ Ngọc Xuân (**Sóc Trăng**); Lê Thị Thê, Nguyễn Thị Nga, Nguyễn Thị Ngọc Cẩm, Phạm Quang Tùng, Trần Văn Hà, Phạm Minh Quang (**Thái Bình**); Huỳnh Võ Phương Dung (**Tiền Giang**); Hồ Tuấn Thành, Nguyễn Thành Trung, Trịnh Thị Thảo, Tống Thái Lý, Đỗ Thị Thủy, Nguyễn Phương, Diệu Thúy, Mai Thị Anh Huyền, Phạm Thị Hồng Quế, Lê Thị Thanh Hương (**Thanh Hóa**); Nguyễn Văn Nhân (**Tây Ninh**); Đinh Tiến Dũng (**TP. Nha Trang**); Trần Linh Hằng, Trần Thị Phương Duyên (**Tuyên Quang**); Nguyễn Hoàng Thắm (**Vĩnh Long**); Hoàng Anh Tuấn, Hoàng Ngọc Lan (**Vĩnh Phúc**)...

Xin cảm ơn và mong các bạn tiếp tục cộng tác.

KTGD

MỜI BẠN ĐỌC BÌNH CHỌN CHO CUỘC THI

"Chuyện nhớ mãi trong đời tôi"

Cuộc thi "Chuyện nhớ mãi trong đời tôi" từ khi phát động đến nay được đông đảo bạn đọc cả nước hưởng ứng sôi nổi, để cuộc thi đạt được kết quả cao, mời các bạn tham gia bình chọn các bài dự thi đã được đăng trên KTGD theo kiểu trắc nghiệm dưới đây.

Tòa soạn sẽ công bố định kỳ trên KTGD các ý kiến bình chọn của bạn và tặng giải thưởng cho các bạn có ý kiến tiêu biểu nhất.

◆ Các giải thưởng gồm:

1 giải nhất	trị giá	100.000 đồng
2 giải nhì	trị giá mỗi giải	50.000 đồng
20 giải khuyến khích	mỗi giải được biểu	1 tháng báo KTGD (3 kỳ)

◆ Phiếu bình chọn xin gửi về:

Tòa soạn KIẾN THỨC GIA ĐÌNH

Địa chỉ: 58 Nguyễn Bình Khiêm, Quận 1, TP Hồ Chí Minh

PHIẾU BÌNH CHỌN Cuộc thi "Chuyện nhớ mãi trong đời tôi"

Kỳ 3: Từ KTGD số 131 đến số 140

1. Trong kỳ này, bạn thích bài thi nào nhất?

Tên tác giả (viết bằng chữ in không ghi họ và đệm)

Đăng trên KTGD số:

2. Có bao nhiêu Phiếu bình chọn cũng đánh giá với bạn:

3. Lý do bạn thích bài thi nói trên (ghi ra giấy riêng và gửi kèm phiếu bình chọn này về tòa soạn)?

Họ và tên người bình chọn:

.....

Địa chỉ:

.....

CÔNG TY CAO SU BÌNH LONG

• ĐỊA CHỈ: AN LỘC - BÌNH LONG - BÌNH PHƯỚC

• ĐT: (0651) 866180 - 866324 • FAX: (0651) 866222

*Chúc
Mừng
Năm
Mới!*
**Năm Canh Thìn
2000**

Q. Giám đốc công ty LÊ MINH XƯỚC (bên trái)

- ☐ Được thành lập từ năm 1976, tiền thân là Đoàn điền TERREGOUGE.
- ☐ Định hình 16.000 ha cao su kinh doanh và kiến thiết cơ bản, đạt bình quân trên 1 tấn/ha.
- ☐ Năm 1998 khánh thành Nhà máy Chế biến mủ cao su 30-4, với công nghệ tiên tiến của Công ty GOLSTA.SDM.BHD Malaysia.
- ☐ Khánh thành nhà truyền thống mới và 7 km đường giao thông trải nhựa.
- ☐ Công ty hiện có đội ngũ 6.100 cán bộ CNV có trình độ cao.
- ☐ Khu du lịch thiên nhiên với các thắng cảnh Thác Số 4, Hồ Sóc Xiêm...

*Cty Cao su
Bình Long
sẵn sàng
hợp tác,
liên doanh
với các đơn
vị trong và
ngoài nước.*

Sản xuất cao su xuất khẩu.

3 NGƯỜI MẪU
1 CA SĨ

THÀNH ĐẠT NHẤT
2 THẬP NIÊN QUA

SỰ THẬT
VỀ NGƯỜI CHẾT
SỐNG LẠI
Ở HAITI

3 LẦN GẶP
NHÀ VĂN KIỂM HIỆP
KIM DUNG

